

« L' acte authentique et l' institution notariale constituent des rouages essentiels pour garantir la liberté, la sécurité et la Justice dans un Etat moderne. »

(U.I.N.)

«Το τεκμήριο γνωσιότητας του συμβολαιογραφικού εγγράφου και ο συμβολαιογραφικός θεσμός συνιστούν τους βασικούς άξονες για την εγγύηση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης σε ένα σύγχρονο κράτος.»

Παγκόσμια Ένωση Συμβολαιογραφίας

EDITORIAL	3
-----------------	---

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	4
---	---

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ

Ο δημοσιοδικαιικός χαρακτήρας του Κτηματολογίου ως κύρια πηγή των προβλημάτων του	15
Η θέση σε κοινή χρήση διόδου, μορεί να εφαρμοστεί και στα εκτός σχεδίου ακίνητα;	18
Ακυρόττετες σε σχέση με τη διαδικασία του πλειοστηριασμού	20
Φορολογικές επιπτώσεις και δικαιώματα τρίτων, των συμβολαιογράφων συμπεριλαμβανομένων, σε συμβάσεις leasing	28
Αυθαίρετα κτίσματα - Απόφαση δικαστηρίου Στρασβούργου (Ε.Δ.Δ.Α)	30
Η ελευθερία των συμβάσεων	34

ΑΠΟΨΕΙΣ

Πλειστηριασμοί - Προτάσεις για βελτιώσεις του Νομοθετικού Πλαισίου	42
Κρατικά συμβόλαια: Συμβολαιογράφοι πολλών ταχυτήτων	46
Η ευθύνη των εκπαιδευτικών στην συμπεριφορά των μαθητών - πολλιτών	48

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Οι περί Θεού και ανθρώπου φιλοσοφικές αντιλήψεις του Αριστοτέλη -Α' μέρος	50
---	----

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Τ. Α. Αθανασόπουλος «ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ»	54
--	----

Αφιέρωμα

Συμβολαιογραφία & Ευρωπαϊκή Ένωση

Το τεύχος αυτό συγκεντρώνει πολλή και ποικίλη ύπηρ γιατί άλλωστε προορίζεται να καλύψει και τις καλοκαιρινές μας διακοπές. Κυρίως όμως εστιάζει το ενδιαφέρον στα ευρωπαϊκά δρώμενα.

Πενήντα χρόνια Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσα στην απέραντη ευρωπαϊκή γραφειοκρατία, τις αντιφάσεις και τις επικαλύψεις που προκύπτουν από κιλιάδες ευρωπαϊκά κείμενα, την αδιαμφισβήτητη όμως παραγωγή έργου σε όλα τα θεσμικά επίπεδα, υπάρχει ένα θεματικό τοπίο στις Βρυξέλλες, πολύπλοκο και εκτεταμένο που αφορά και ύπηρ συμβολαιογραφικού ενδιαφέροντος: Ευρωπαϊκός Δικαϊκός Χώρος, Κληρονομικό και Οικογενειακό Δίκαιο, ιδιαίτερα διαζύγια και περιουσιακές σχέσεις, εναρμόνιση αστικού δικαίου, προστασία καταναλωτή, περιορισμός γραφειοκρατίας, start – up για επιχειρήσεις, ενυπόθηκη πίστη, Ηλεκτρονική Δικαιούνη, Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, κ.λ.π.

Η Ευρωπαϊκή Συμβολαιογραφία μέσω του Συμβουλίου των Συμβολαιογραφιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γνωστού με τα αρχικά του ως C.N.U.E., σε όλους αυτούς τους τομείς, συμμετέχει, είτε απ' ευθείας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων ή σε επίπεδο τοποθετήσεων και κατάθεσης απόψεων.

Δεν είναι υπερβολή να μιλούμε για ευρωποίση του επαγγέλματός μας. Άμεσα ή έμμεσα ο συμβολαιογραφικός θεσμός, επηρεάζεται όλο και περισσότερο από την ευρωπαϊκή του διάσταση. Στο αφιέρωμα που ακολουθεί θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε, στο πλαίσιο των δυνατότήτων του περιοδικού, το ευρωπαϊκό συμβολαιογραφικό γίγνεσθαι, σύμερα.

*Στο αφιέρωμα που ακολουθεί συνεργάστηκαν ο Πρόεδρος κας Νίκος Στασινόπουλος,
και οι κυρίες Λένα Κοντογιώργου και Σοφία Μουρατίδη*

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συμβούλιο των Συμβολαιογραφιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C.N.U.E.)

Τι είναι το C.N.U.E.:

Το C.N.U.E. είναι το Συμβούλιο των Συμβολαιογραφιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ανώτατο όργανο εκπροσώπησης των εθνικών συμβολαιογραφιών στην Ευρώπη.

Μετά την είσοδο της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας τον Ιανουάριο του 2007, ως μέρη συμμετέχουν συμβολαιογραφίες από 21 χώρες (αυτές που γνωρίζουν το θεσμό).

Το C.N.U.E. διαθέτει μόνιμο γραφείο στις Βρυξέλλες. Επίσης πρέπει να προσθέσουμε εδώ ότι και πολλές εθνικές συμβολαιογραφίες, όπως η γερμανική, γαλλική, αυστριακή, ιταλική, κ.λ.π., διαθέτουν γραφεία στις Βρυξέλλες για να παρακολουθούν από κοντά τα ευρωπαϊκά δρώμενα.

Το C.N.U.E. είναι όργανο διαβούλευσης και εκπροσώπησης.

Οι τοποθετήσεις των μελών επεξεργάζονται, μορφοποιούνται και ενοποιούνται στη συνέχεια, ώστε να υπάρχει μια κοινή γραμμή και τοποθέτηση. Τέλος το C.N.U.E. εκπροσωπεί το σύνολο των ευρωπαϊκών συμβολαιογραφιών σε όλους τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και τα ευρωπαϊκά όργανα.

Οι διασυνοριακές σχέσεις των Ευρωπαίων πολιτών είναι σήμερα μια πραγματικότητα. Ένας αριθμός σχέσεων που αυξάνει συνεχώς είτε λόγω επαγγελματικών είτε λόγω οικογενειακών δεσμεύσεων.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην πολιτική της για τη δημιουργία και ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς λαμβάνει σοβαρά υπ' όψιν τις ανάγκες που δημιουργεί αυτή η εσωτερική κινητικότητα των πολιτών.

Οφείλουμε να προσθέσουμε στο σημείο αυτό ότι οι Ευρω-

πίοι πολίτες, (όπως ανέφερε ο ευρωβουλευτής Othmar Karas σε μία επιστημονική εκδήλωση το περασμένο φθινόπωρο στη Βιέννη), είναι ακόμη αρκετά προσκολλημένοι στις εθνικές τους πατρίδες και η μετακίνηση δεν είναι η αναμενόμενη.

Ανασφάλεια για το νομικό και οικονομικό πλαίσιο των χωρών υποδοχής, άγνοια από το μέσο πολίτη του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου, είναι βασικοί λόγοι που δεν επέτρεψαν ακόμη τη μεγάλη μετακίνηση. Η Επιτροπή όμως δικαίως ετοιμάζεται. Ιδιαίτερα το Πρόγραμμα της Χάγης για Ελευθερία, Ασφάλεια και Δίκαιο του έτους 2004 περιλαμβάνει πολλά μέτρα τα οποία μέχρι το 2011 πρέπει να ψηφιστούν από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Μέτρα που αφορούν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, κυρίως γι' αυτές τις τελευταίες, μέτρα που αφορούν τον εκσυγχρονισμό του εταιρικού δικαίου.

«Οι Συμβολαιογράφοι είναι βασικοί εταίροι στη διαδικασία νομοθετικού έργου της Ένωσης και μεταφοράς του κοινοτικού κεκτημένου στην εσωτερική νομοθεσία», τόνισε ο κύριος Franco Frattini, Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε ομιλία του στις 26 Απριλίου 2006.

To C.N.U.E στο Internet.

Τις θέσεις του C.N.U.E. , τα δελτία τύπου, υπομνήσεις για εκδηλώσεις και άλλες πληροφορίες για τις συμβολαιογραφίες των χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκουμε στο site: www.cnue.be σε αγγλική και γαλλική γλώσσα.

Ο ΕΝΙΑΙΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΣ**
Πρόεδρος του C.N.U.E. στην περίοδο 2004

Φέτος συμπληρώθηκαν πενήντα χρόνια από την υπογραφή της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) στην Ρώμη στις 25 Μαρτίου 1957 και ο επέτειος αυτή γιορτάσθηκε σε όλη την Ευρώπη με επισημότητα αλλά και σκεπτικισμό.

Η δημιουργία της Ενωμένης Ευρώπης

Η ιδέα για μια ενωμένη, ειρηνική και με ανθρωπιστικά ιδεώδη Ευρώπη απασχολούσε από παλιά γνωστούς διανοούμενους. Ο Βίκτωρ Ουγκό το 1849 οραματίζοταν ότι: «θα έλθει μια μέρα που όλα τα έθνη αυτής της ηπείρου, χωρίς να χάσουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους ή την ένδοξην ατομικότητά τους, θα συνενωθούν σε μία οντότητα και θα συναποτελέσουν την ευρωπαϊκή αδελφότητα. Θα έλθει μια μέρα που δεν θα υπάρχουν πια άλλα πεδία μαχών, εκτός από τα πεδία των ιδεών. Θα έλθει μια μέρα που οι σφαιρίσεις και οι βόμβες θα αντικατασταθούν από τις ψήφους.»

Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι ρήμαξαν την ευρωπαϊκή ήπειρο και μέσα από τα συντρίμμια και τη φρίκη ξεπήδησε επιτακτικά η ανάγκη και η εθελότητα για την ενοποίηση της Ευρώπης, η οποία θα εξασφάλιζε την ειρηνική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών αντί των σε τακτά χρονικά διαστήματα πολεμικών αναμετρήσεων. Σημαντικός σταθμός στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης θεωρείται η 9η Μαΐου 1950, που εορτάζεται και ως «η ημέρα της Ευρώπης».

Την ημέρα εκείνη προσκλήθηκαν οι δημοσιογράφοι στην αίθουσα του Ρολογιού του Υπουργείου Εξωτερικών Υποθέσεων της Γαλλίας, για μία συνέντευξη εξαιρετικής σπουδαιότητας. Η διακήρυξη της 9ης Μαΐου 1950, που είχε συνταχθεί από τον Ρομπέρ Σουμάν, Υπουργό Εξωτερικών Υποθέσεων της Γαλλίας και τον σύμβουλο και φίλο του Zav Mowé, καλούσε τη Γαλλία, τη Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες να ενώσουν την παραγωγή τους σε άνθρακα και χάλυβα, θέτοντας έτσι τα θεμέλια μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας.

Το σχέδιο προέβλεπε τη δημιουργία ενός υπερεθνικού ευρωπαϊκού οργάνου, επιφορτισμένου με τη διαχείριση των πρώτων υπών, που την εποχή εκείνη αποτελούσαν τη βάση όλης της στρατιωτικής ισχύος, δηλαδή του άνθρακα και του χάλυβα. Με αυτό τον τρόπο καμία από τις ευρωπαϊκές χώρες που θα συμμετείχαν στο υπερεθνικό όργανο δεν θα μπορούσε να αποκτήσει υπερβολική στρατιωτική ισχύ. Έτσι ο άνθρακας και ο χάλυβας από μέσα διεξαγωγής του πολέμου θα αναδεικνύονταν σε μέσα διατήρησης της ειρήνης.

Η πρόταση έγινε αποδεκτή και έτσι ιδρύθηκε το 1951 η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, για να ακολουθήσουν το 1957 η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η γνωστή μας Ε.Ο.Κ., οι τρεις ευρωπαϊκές κοινότητες, που αποτέλεσαν την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για την υλοποίηση της ιδέας της Ενωμένης Ευρώπης μόχθησαν κυριολεκτικά εκτός από τους Ρομπέρ Σουμάν και Ζαν Μονέ και οι Κόνραντ Αντενάουερ, Ουίνστον Τσώρτσιλ και Αλτσίντε ντε Γκάσπερι, πολιτικοί με θάρρος και τόλμη, οι οποίοι ανέλαβαν και έπεισαν τους λαούς τους να θέσουν τέλος στους εθνικούς ανταγωνισμούς και στο μίσος και να θεμελιώσουν το μέλλον της Ευρώπης στα κοινά συμφέροντα των λαών της με Συνθήκες, που εγγυώνται το σεβασμό του δικαίου και την ισότητα μεταξύ των χωρών.

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση

Η «ευρωπαϊκή ολοκλήρωση», όπως αποδίδεται στην ελληνική γλώσσα ο επικρατήσας διεθνώς όρος «integration», είναι μια διαδικασία για την οποία γνωρίζουμε πως, πότε και γιατί άρχισε, αλλά δεν γνωρίζουμε πότε και πως θα πραγματοποιηθεί.

Είναι η περιπέτεια ενός πειράματος μέσα στο χρόνο, επειδή το ριζοσπαστικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τις παραδοσιακές διεθνείς ενώσεις κρατών είναι ο τρόπος λειτουργίας της, στον οποίο οφείλεται και μέρος της επιτυχίας της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ομοσπονδία, όπως οι Η.Π.Α., ούτε ένας οργανισμός συνεργασίας μεταξύ κυβερνήσεων, όπως ο Ο.Η.Ε. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ανεξάρτητα και κυρίαρχα. Έχουν όμως εκκωρήσει - με τη θέλησή τους - μέρος της κυριαρχίας τους σε κοινά βασικά θεσμικά όργανα λήψης αποφάσεων (δηλαδή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο της Ε.Ε. και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή), τα οποία ορίζουν τις πολιτικές και θεσπίζουν τις νομοθετικές πράξεις, που εφαρμόζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επηρεάζοντας ή διαμορφώνοντας την εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους.

Η αρχή της επικουρικότητας

Η «αρχή της επικουρικότητας», που αναφέρθηκε για πρώτη φορά στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, αποτελεί βασική αρχή για τον τρόπο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημαίνει δε ότι η Ένωση και τα όργανά της ενεργούν μόνον όταν κρίνεται ως πιο κατάλληλη και πιο αποτελεσματική η συντονισμένη δράση τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο απ' ότι η αντίστοιχη δράση των αρμόδιων οργάνων μεμονωμένου κράτους μέλους αυτής σε εθνικό επίπεδο. Εγγυάται επίσης ότι δεν υπάρχει άσκοπη παρέμβαση στην καθημερινή ζωή των πολιτών της. Η ευρωπαϊκή ταυτότητα είναι ένα πολύτιμο στοιχείο που πρέπει να διατηρηθεί και ένα πλεονέκτημα που πρέπει να αξιοποιείται. Δεν πρέπει όμως σε καμία περίπτωση να συγχέεται με την ομοιομορφία.

Οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί να προωθήσει μια ανθρωπιστική και προοδευτική αντίληψη, θέτοντας τον άνθρωπο στο

επίκεντρο επαναστατικών αιλιαγών στον πλανήτη, τις οποίες πρέπει να επλέγχει και όχι να υφίσταται. Η προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πολιτικών πεποιθήσεων, πλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, η κοινωνική αλληληγγύη, η επευθερία της οικονομικής ανάπτυξης, το δικαίωμα για ένα προστατευόμενο περιβάλλον, ο σεβασμός της πολιτισμικής, γλωσσικής και θρησκευτικής πολυμορφίας και μια αρμονική σύνθεση της παράδοσης με την πρόοδο είναι στοιχεία που απαρτίζουν την πολύτιμη κληρονομιά της «γηραιάς ηπείρου» στους πολίτες του κόσμου.

Στους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνονται η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου, η διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου απασχόλησης και η επίτευξη ισόρροπης και αειφόρου ανάπτυξης, ίδιως με τη δημιουργία ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, με την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και με την ίδρυση μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης, που περιλαμβάνει ένα ενιαίο νόμισμα, το ευρώ.

Παράλληλα στους νέους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τη συνθήκη του Άμστερνταμ (1999), περιλαμβάνονται και η διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας.

Το ευρωπαϊκό ποιπόν εγχείρημα που ξεκίνησε ως μία οικονομική διεργασία δημιουργίας μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς, στην οποία οι άνθρωποι, τα αγαθά και τα κεφάλαια θα κυκλοφορούσαν ελεύθερα, επεκτάθηκε και στη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Ο ευρωπαϊκός χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, οι ηγέτες δηλαδή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Σύνοδο του Τάμπερε το 1999 ενέκρινε ένα φιλόδοξο πενταετές πρόγραμμα, που αποσκοπούσε να καταστήσει ακριβώς την Ευρωπαϊκή Ένωση «ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», εντός του οποίου θα διευκολύνεται ο νόμιμη είσοδος και η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και θα εξασφαλίζεται η άμεση και αποτελεσματική πρόσβαση των πολιτών της στη δικαιοσύνη, ανεξάρτητα από το τοπικό σημείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο οποίο αυτοί βρίσκονται.

Το 2004 στη Χάγη το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε ένα

Η ανάγνωση της διακήρυξης της 9ης Μαΐου 1950 από το Γάλλο υπουργό Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν στην αίθουσα του Ρολογιού του Quai d'Orsay

νέο πολιυετές πρόγραμμα και έθεσε τους νέους στόχους στους τομείς της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το επονομαζόμενο πρόγραμμα της Χάγης, στα πλαίσια του οποίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με ανακοίνωσή της στις 5 Μαΐου 2005 καθόρισε τις δέκα προτεραιότητες, στις οποίες πιστεύει ότι θα πρέπει να επικεντρωθούν περισσότερο οι συλλογικές προσπάθειες κατά την επόμενη πενταετία.

Ανάμεσα στις δέκα προτεραιότητες είναι η εξασφάλιση ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης για όλους, στον οποίο όχι μόνον οι δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται σε ένα κράτος αναγνωρίζονται και εκτελούνται στα άλλα κράτη μέλη, αλλά και ένας χώρος στον οποίο εξασφαλίζεται η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

Στον τομέα της πολιτικής δικαιοσύνης, πρωταρχική σημασία έχει η ολοκλήρωση του προγράμματος για την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που περιλαμβάνει την εκπόνηση νέας νομοθεσίας σε τομείς που δεν αποτελούν ακόμη αντικείμενο αμοιβαίας αναγνώρισης, όπως σε ζητήματα οικογενειακής περιουσίας και κληρονομικού δικαίου. Ένα άλλο σημαντικό θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι η εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων και η αμοιβαία αναγνώριση των δημοσίων και ιδιωτικών εγγράφων.

Συμμετοχή της συμβολαιογραφίας στη δημιουργία του ευρωπαϊκού νομικού χώρου

Στην προσπάθεια δημιουργίας του ενιαίου χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ενεργό ρόλο έχουν αναλάβει και οι συμβολαιογραφίες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω του συλλογικού τους οργάνου, δηλαδή του Συμβουλίου των Συμβολαιογραφιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Conseil des Notariats de l' Union Européenne - CNUE).

Για να καταστεί αντιληπτό το τεράστιο έργο, που συντελείται για την επίτευξη του στόχου αυτού, αρκεί η απαρίθμηση των τομέων στους οποίους μέχρι σήμερα το CNUE έχει συμβάλ-

πει και συνεχίζει να συμβάλλει δυναμικά με τις παρατηρήσεις και προτάσεις του στην εξέλιξη του ευρωπαϊκού δικαίου. Η σημαντική συμβολή του CNUE έχει αναγνωριστεί και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία έχει αναγορεύσει το CNUE σε ισότιμο συνομιλητή, ζητώντας τη γνώμη της ευρωπαϊκής συμβολαιογραφίας σε πολλά θέματα, τα οποία αναφέρονται κατά τομέα κατωτέρω.

α) Στον τομέα του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου σχετικά με τον κανονισμό για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I), τον κανονισμό για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II), την οδηγία για το εφαρμοστέο δίκαιο σε περιουσιακά θέματα (Ρώμη III), τον κανονισμό για τις επιδόσεις και κοινοποιήσεις στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδικων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, τον κανονισμό για τη δικαστική δωσιδικία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων σε θέματα αστικού και εμπορικού δικαίου (Βρυξέλλες I) και τον κανονισμό για τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο σε μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις. Επίσης στα πλαίσια της Συνθήκης της Χάγης στις συζητήσεις για τη σύμβαση σχετικά με τις αποκλειστικές ρύτρες επιλογής δωσιδικίας και τη σύμβαση σχετικά με τις συμφωνίες επιλογής δωσιδικίας.

β) Στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σχετικά με τον κανονισμό για την ευρωπαϊκή διαδικασία διαταγής πληρωμής, τον κανονισμό για την ευρωπαϊκή διαδικασία για απαιτήσεις μικρής αξίας, τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου, τη δημιουργία πρόσφατα του Ευρωπαϊκού Συμβολαιογραφικού Δικτύου και τη συζήτηση για την επεύθερη κυκλοφορία των συμβολαιογραφικών εγγράφων.

γ) Στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών σχετικά με το πράσινο βιβλίο για την αναθεώρηση του κοινοτικού κεκτημένου, την οδηγία για τις χρονομεριστικές συμβάσεις επί ακινήτων, την οδηγία για τις πιστώσεις προς τους καταναλωτές, την οδηγία για τις καταχροστικές ρύτρες σε συμβάσεις με καταναλωτές και τις συζητήσεις για το δικαίωμα υπαναχώρωσης.

δ) Στον τομέα της πρόσβασης στη δικαιοσύνη σχετικά με το πράσινο βιβλίο για τους εναπλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών, την οδηγία για θέματα διαμεσολάβησης στην ύπη του αστικού και του εμπορικού δικαίου και την κατάρτιση του ευρωπαϊκού κώδικα συμπεριφοράς σε θέματα διαμεσολάβησης.

ε) Στον τομέα του ξεπλύματος χρημάτων σχετικά με τις δεύτερη και τρίτη οδηγίες για το ξέπλυμα χρημάτων και τη συζήτηση για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

σ) Στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας σχετικά με την οδηγία για το πλεκτρονικό εμπόριο, την οδηγία για την πλεκτρονική υπογραφή, το πρόγραμμα για την πλεκτρονική δικαιοσύνη (e-justice), τη συζήτηση για την πλεκτρονική συμβολαιογραφική πράξη, την ευρωπαϊκή πλατφόρμα επιβεβαίωσης των πλεκτρονικών υπογραφών των συμβολαιογράφων και τις τεχνολογίες για τη συμβολαιογραφική πληροφόρηση και επικοινωνία.

ζ) Στον τομέα της προσέγγισης σε θέματα αστικού δικαίου σχετικά με τη δημιουργία κοινού πλαισίου αναφοράς σχετικά με το δίκαιο των συμβάσεων, την οδηγία για τις εξ αποστάσεως καταρτιζόμενες συμβάσεις, τις συζητήσεις για το δίκαιο των υποθηκικών πιστώσεων και την Ευρωποθήκη, το πράσινο βιβλίο σχετικά με το διαζύγιο, τον κανονισμό σχετικά με τις υποχρεώσεις διατροφής, τη γονική φύλαξη και το δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο, τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, το πράσινο βιβλίο για διαθήκες και κληρονομίες, τη δημιουργία ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου και τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου μητρώων διαθηκών.

η) Στον τομέα του δικαίου των εταιριών σχετικά με την οδηγία για την Ευρωπαϊκή Ανώνυμη Εταιρία, την οδηγία για τις διαμεθοριακές συγχωνεύσεις εταιριών, την οδηγία για την ψήφο των διαμεθοριακών μετόχων, την οδηγία για την μεταφορά της καταστατικής έδρας τις προτάσεις για δημιουργία Ευρωπαϊκής Ιδιωτικής Εταιρίας και τις συζητήσεις για τη διοικητική απλοποίηση των διαδικασιών για τη δημιουργία επιχειρήσεων.

Η δημιουργία της Ενωμένης Ευρώπης γενικότερα και του ευρωπαϊκού νομικού χώρου ειδικότερα απαιτούν τη συνεργασία και των είκοσι επτά διαφορετικών έννομων τάξεων των

κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τις οποίες η καθεμία έχει τη δική της ιστορική εξέλιξη και νομική παράδοση. Η ποικιλία αυτή των εθνικών νομικών συστημάτων προκαλεί προβλήματα στη διασυνοριακή νομική διαδικασία και απαιτεί την εξεύρεση βιώσιμων πλύσεων, που θα εξυπορετούν τις νέες ανάγκες αλλιώς παράλληλα θα σέβονται τις νομικές παραδόσεις των κρατών μελών και τη ποικιλομορφία των νομικών τους συστημάτων.

Η Ευρωπαϊκή Συμβολαιογραφία συμβάλλει σημαντικά στην προσπάθεια δημιουργίας του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου επιευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, προσπαθώντας να διατηρήσει ακέραιες τις παραδοσιακές αξίες του συμβολαιογραφικού λειτουργήματος ως δημόσιου λειτουργήματος, του συμβολαιογράφου ως τρίτου κοινής εμπιστοσύνης αμερόληπτου και ανεξάρτητου προσώπου και της συμβολαιογραφικής πράξης ως δημοσίου εγγράφου, που φέρει βεβαία χρονολογία, πλήρη αποδεικτική δύναμη και εκτελεστότητα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΔΑ ΥΠΟΥΡΓΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ κα Brigitte Zypries

**Μετάφραση και επιμέλεια κειμένου
Σοφία Μουρατίδου**

ΠΟΙΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΕΧΕΤΕ ΘΕΣΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΣΑΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΣΤΙ- ΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ;

Ασφάλεια δικαίου και μια πιο αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου βρίσκονται επάνω – επάνω στην agenda μας. Π.χ. σε θέματα ενοχικού δικαίου χρειαζόμαστε ομοιόμορφους κανόνες για όλα τα κράτη μέλη, οι οποίοι θα προκρίνουν ποιο θα είναι κάθε φορά το εφαρμοστέο δίκαιο. Για τον Κανονισμό Ρώμη I στοχεύουμε σε μια πολιτική συμφωνία και όσον αφορά τον κανονισμό Ρώμη II, να ολοκληρώσουμε τις εργασίες, που βρίσκονται σε καλό στάδιο. Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο, κάθε φορά, είναι ένα πολύ σημαντικό ερώτημα, εξίσου όμως σημαντικό είναι το ερώτημα, πώς ο πολίτης θα βρει το «δίκιο του»;

Ακόμη και μικρής αξίας απαιτήσεις, σε διασυνοριακές σχέσεις, αντιμετωπίζονται με πολύπλοκες διαδικασίες.

Η Ευρωπαϊκή Εσωτερική Αγορά χρειάζεται ένα ασφαλές νομικό πλαίσιο, επίσης, για τις επιχειρήσεις. Γι' αυτό ξεκινούμε τις εργασίες για την Οδηγία σχετικά με τη διασυνοριακή μεταφορά της καταστατικής έδρας των κεφαλαιουχικών εταιριών. Ένα μεγάλο βήμα έγινε ήδη με την Οδηγία για τα δικαιώματα των μετόχων. Προφανώς η τελική απόφαση θα πηφθεί σε ένα από τα επόμενα Συμβούλια.

Ένα άλλο θέμα που θεωρώ πολύ σημαντικό είναι αυτό της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι ευρεσιτεχνίες και οι καλές και πρωτοποριακές ιδέες, αποτελούν εγγύηση για την οικονομική ευρωστία της Ευρώπης. Οι επιχειρήσεις μας, εξ αυτού του λόγου, χρειάζονται ένα ευνοϊκό από πλευράς κόστους, ασφαλές και αποτελεσματικό σύστημα ευρεσιτεχνιών.

Η ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΟΔΗ- ΓΕΙ ΣΕ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ;

Για μένα αυτό είναι ένα δείγμα ότι στην Ευρωπαϊκή δικαϊκή πολιτική είμαστε στο σωστό δρόμο. Ολοένα και περισσότεροι πολίτες και επιχειρήσεις επωφελούνται των νέων ελευθεριών στην Ευρώπη και δραστηριοποιούνται εκτός συνόρων. Η κινητικότητα ευδοκιμεί εκεί μόνο όπου οι πολίτες και οι επιχειρήσεις νιώθουν ασφαλείς για τα δικαιώματά τους. Βέβαια με την έντονη κινητικότητα πολλαπλασιάζονται οι περιπτώσεις επαφών με έννομες τάξεις που πατιά αγνοούσαμε.

Σε όλο και περισσότερους τομείς της ζωής υποχρεούμαστε πλέον να γνωρίζουμε με σαφήνεια ποιό είναι το εφαρμοστέο δίκαιο. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό υπαγορεύεται αναγκαστικά από το αίτημα για ασφάλεια δικαίου, η οποία όμως δεν προϋποθέτει πάντα ομοιομορφία των εθνικών δικαίων αλλά αρκεί η σωστή πρόβλεψη για συμβατότητα με το άλλο δίκαιο.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΔΑ

ΥΠΟΥΡΓΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

κα Brigitte Zypries

Σε σχέση με τον Κανονισμό Ρώμη III, πλόγω και του καλού κλίματος συνεργασίας που επικρατεί με τους ευρωπαίους εταίρους μας, καταφέραμε οι διαπραγματεύσεις να προχωρήσουν πολύ στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου. Σε επόμενες συνεδριάσεις θα προσπαθήσουμε να απαντηθούν βασικά ερωτήματα της πρότασης Κανονισμού, που τη θεωρούμε σημείο εκκίνησης για τις περαιτέρω διαπραγματεύσεις. Θέλουμε να ενισχύσουμε την αυτονομία των συζύγων ώστε, και σε περιπτώσεις διαζυγίων, να έχουν τη δυνατότητα να συνομολογούν μεταξύ τους τη δωσιδικία και έντινη μέτρων να επιλέγουν το εφαρμοστέο δίκαιο της λύσεως του γάμου τους. Συγχρόνως όμως δίκο μας μέλημα είναι η προσασία τους από την ίδια την επιλογή τους. Οι συζητήσεις θα δείξουν πώς ακριβώς θα διαμορφωθούν οι κανόνες.

ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΣΚΟΠΙΜΟ ΝΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΕΤΕ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πέρυσι το Μάιο αποφάνθηκε ότι θα επεκτείνει το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο στα νομικά επαγγέλματα και τους απασχολούμενους νομικούς. Οι κυρίες και κύριοι συμβολαιογράφοι, ως φορείς δημόσιου πειτουργήματος, καθούνται προς το συμφέρον των πολιτών να διαμορφώνουν τις ιδιωτικού δικαίου σχέσεις με τον καλύτερο και ασφαλέστερο τρόπο. Αυτή την εμπειρία μπορούμε κάλπιστα να χρησιμοποιήσουμε στο Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο για θέματα αστικού και εμπορικού δικαίου.

Γίνεται λοιπόν εντονότατος διάλογος μεταξύ των κρατών – μελών, πώς μπορούμε να εντάξουμε τα θεσμικά όργανα των δικηγόρων και των συμβολαιογράφων στις εργασίες του Δικτύου. Άλλωστε, η Γερμανία μετ' εμφάσεως πιστεύει ότι το κριτήριο της ιθαγένειας, το οποίο η Επιτροπή θέλει να καταργήσει, επειδή θεωρεί ότι παραβιάζει την ιδρυτική Συνθήκη, για το υψηλότατο πειτούργημα που ασκούν οι συμβο-

λαιογράφοι, πρέπει να παραμείνει άθικτο.

ΣΕ ΠΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΕΠΕΙ ΚΥΡΙΩΣ ΝΑ ΣΥΝΔΡΑΜΟΥΝ ΟΙ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΙ;

Πιστεύω ότι οι κύριες και κύριοι συμβολαιογράφοι μπορούν να κομίσουν εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία σε πολλούς τομείς. Άλλωστε εσείς από την καθημερινή πρακτική γνωρίζετε «πού πονάει ο πολίτης».

Αναφέρω ένα παράδειγμα απ' το οικογενειακό δίκαιο. Η Επιτροπή εξετάζει αυτή την εποχή την έκδοση μιας ενιαίας δικαιοπραξίας για τις περιουσιακές έννομες συνέπειες προερχόμενες από τη λύση του γάμου. Ήδη από τις διαβουλεύσεις για το «πράσινο βιβλίο – περιουσιακές σχέσεις» οι συμβολαιογράφοι έπαιξαν έναν σημαντικό ρόλο. Επίζουμε και στις επόμενες συζητήσεις να έχουμε υποστήριξη και ερεθίσματα από τη συμβολαιογραφική πρακτική. Σημαντικό ρόλο μπορούν επίσης να παίξουν στην εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στη Δικαιοσύνη.

Στη Γερμανία πρόσφατα είχαμε το παράδειγμα με το πλεκτρονικό εμπορικό μπτρώο. Οι συμβολαιογράφοι αναμένονται να ενεργήσουν στη διατύπωση των σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων και προσαρμόστηκαν έγκαιρα στις νέες τεχνικές δυνατότητες.

Την αγάπη άλλωστε για τους νεωτερισμούς έδειξαν οι συμβολαιογράφοι και στη «Διασυνοριακή Πύλη» πιστοποίησης πλεκτρονικών συμβολαιογραφικών υπογραφών. Μ' αυτή τη δικτυακή πλατφόρμα μπορούν να πιστοποιούνται υπογραφές από διαφορετικές χώρες.

Με τον τρόπο αυτό οι συμβολαιογράφοι πιάνουν το σφυγμό της εποχής.

Πρόθεσή μας είναι τις διασυνοριακές διαδικασίες να τις απλοποιήσουμε με την υιοθέτηση σύγχρονων, τυποποιημένων τεχνολογιών πληροφορίας. Ήδη στην Αυστρία το θέμα έχει αποκτήσει επιτυχημένη παράδοση. -

Συνέντευξη
του **Franco Frattini**
Αντιπροέδρου
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

*Μετάφραση και επεξεργασία κειμένου
Λένα Κοντογιώργου*

“Μια πραγματική ώθηση”

Ποια αξία έχει ο τομέας της αστικής δικαιοσύνης για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει την υποχρέωση να επιδιώξει το φιλόδοξο εγκείρημα της δημιουργίας ενός χώρου επιευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Πρόκειται όμως για πρόσφατο σχέδιο στην Ευρώπη κι απέχει ακόμα πολύ από την ολοκλήρωση. Η δημιουργία του ευρωπαϊκού νομικού χώρου θα καταστεί δυνατή με τη συνεργασία είκοσι επτά διαφορετικών έννομων τάξεων, οι οποίες είναι η καθεμιά τους το προϊόν της δικής της νομικής παράδοσης και ειδικής ιστορικής εξέπλιξης. Η Επιτροπή αποδίδει στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης ξεχωριστή σημασία. Εδώ βασίζεται στη Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία κατάφερε να προσδώσει σ' αυτόν τον τομέα μια πραγματική ώθηση με τη σύνδεση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις και της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων. Σε αντίθεση με το ποινικό δίκαιο ή αστική δικαιοσύνη εμπίπτει στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα, δηλαδή σ' έναν τομέα, στον οποίο εφαρμόζεται, με τρόπο που έχει δοκιμαστεί, το κοινοτικό δίκαιο. Αυτό σημαίνει ότι μετά τη Συνθήκη της Νίκαιας εκδίδονται κανονισμοί και οδηγίες κατόπιν αποκλειστικής πρωτοβουλίας της Επιτροπής, με ειδική πλειοψηφία (εκτός του τομέα του οικογενειακού δικαίου), με τη διαδικασία της συναπόφασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν ο νομοθετικός μέθοδος και τα κοινοτικά εργαλεία για τον τομέα της αστικής δικαιοσύνης αποδείχθηκε αποτελεσματική. Αυτό ισχύει και για τους πολίτες, οι οποίοι μπορούν να επικαλεστούν άμεσα ενώπιον δικαστηρίου κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος μας είναι να προσφέρουμε σε πολίτες και επιχειρήσεις ένα αισθητό όφελος στην καθημερινή τους ζωή. Σε μια Ένωση με εσωτερική αγορά χωρίς σύνορα, που προχωρεί προοδευτικά, αυτό αποτελεί απόλιτη αναγκαιότητα.

Ποια μέτρα προωθεί η Επιτροπή, ώστε να διευκολύνει τις οικογένειες με διασυνοριακές σχέσεις δικαιωμάτων και διαβίωσης;

Η Επιτροπή σκοπεύει να ασχοληθεί περισσότερο με τον τομέα του οικογενειακού δικαίου συνεχίζοντας ή αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες, που θα καταστήσουν δυνατή τη δημιουργία ενός ενιαίου νομικού χώρου. Συγκεκριμένα, πρόκειται για: Υποχρέωσης διατροφής: Η πρόταση της Επιτροπής, που υποβλήθηκε το Δεκέμβριο του 2005, καθιστά δυνατή την αυτόματη αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων για απαιτήσεις διατροφής σε όλα τα κράτη μέλη. Οι απαιτήσεις διατροφής θα μπορούν έτσι να διεκδικηθούν κατά τρόπο απλό και γρήγορο. Αυτό αντιστοιχεί σε μια σημαντική κοινωνική ανάγκη και ιδίως στην αναγκαιότητα ενίσχυσης των δικαιωμάτων των τέκνων, τα οποία είναι κατά κύριο λόγο οι δικαιούχοι διατροφής.

Το εφαρμοστέο στο διαζύγιο δίκαιο (Ρόμη III): το ζήτημα αυτό απασχολεί συγκεκριμένα πολλά ζευγάρια “δύο εθνικοτήτων”, τα οποία χωρίζουν κάθε χρόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το δίκαιο που ισχύει σήμερα δεν προσφέρει αρκετή ευελιξία και δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη τη βούληση των συζύγων. Ενόψει αυτού του νομικού κενού και της ανυπαρξίας σχετικής πρόβλεψης στο εφαρμοστέο δίκαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ζευγάρια δύο εθνικοτήτων που θέλουν να χωρίσουν, αντιμετωπίζουν πρακτικές δυσκολίες. Το σχέδιο κανονισμού που εκδόθηκε το 2006 σκοπεύει συνεπώς να εγγυηθεί ασφάλεια δικαίου σ' αυτά τα ζευγάρια και ταυτόχρονα να τους προσφέρει κάποια ευελιξία.

Κληρονομική διαδοχή – διαθήκη και περιουσιακές σχέσεις των συζύγων: οι δύο αυτοί τομείς εξαιρούνται από τα πεδία εφαρμογής των νομοθετικών εργαλείων (κανονισμοί και οδηγίες) που έχουν ήδη εκδοθεί. Η έλλειψη αντίστοιχων

διατάξεων έχει, όμως, αυξανόμενες επιπτώσεις στην ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών και στο δικαίωμά τους να δημιουργούν περιουσία στα διάφορα κράτη μέλη. Το κοινοτικό δίκαιο διευκολύνει την επίλυση διασυνοριακών κληρονομικών υποθέσεων. Ήδη την 1η Μαρτίου 2005 η Επιτροπή εξέδωσε ένα πράσινο βίβλιο για διασυνοριακές κληρονομικές υποθέσεις. Εδώ εξετάζονται ιδίως οι πτυχές του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, στις οποίες περιλαμβάνονται και συγκρουόμενοι μεταξύ τους κανόνες δικαίου, καθώς και η δυνατότητα ενός διεθνούς κληρονομητηρίου και της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού μητρώου διαθηκών για την εγγύηση της ασφάλειας δικαίου. Η Επιτροπή συνεχίζει αυτή τη στιγμή τις εργασίες της με τη βοήθεια μιας ομάδας εμπειρογνωμόνων, στην οποία εκπροσωπούνται όλα τα κράτη μέλη. Στόχος είναι η υποβολή αρκετών νομοθετικών προτάσεων γι' αυτούς τους θεματικούς τομείς εντός του 2008. Επιπλέον, στις 17 Ιουλίου 2006 η Επιτροπή παρουσίασε μια πράσινη βίβλο για θέματα του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων. Όπως προβλέπεται στο σχετικό για την αμοιβαία αναγνώριση πρόγραμμα από το έτος 2000, εξετάζονται οι συνέπειες του γάμου και όλων των λοιπών μορφών συμβίωσης στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων ή των ατόμων που συμβιώνουν.

Οι διαπραγματεύσεις για τον κανονισμό "Ρώμη III" αναμένεται να προχωρήσουν σημαντικά από τη γερμανική προεδρία στο Συμβούλιο. Τι αποτέλεσμα περιμένετε;

Η πρόταση κανονισμού "Ρώμη III" είναι μια από τις προτεραιότητες της γερμανικής προεδρίας. Στο συμβούλιο υπουργών δικαιοσύνης τον Απρίλιο του 2007 η προεδρία εξήγγειλε την πρόθεσή της να προχωρήσει τις εργασίες με μια συζήτηση προσανατολισμού (δηλ. κατευθυντηρίων γραμμών) για ορισμένα σημαντικά ζητήματα, όπως για την επιλογή δικαίου και δικαιοδοσίας από τους συζύγους σε υποθέσεις διαζυγίου. Ακόμα κι εάν οι διαπραγματεύσεις δεν μπορέσουν να ολοκληρωθούν από τη γερμανική προεδρία, πιστεύω ότι θα μπορέσουμε να επιτύχουμε σημαντική πρόοδο σε σκέση με τη θεμελιώδη αυτή πρόταση κανονισμού, ώστε να εγγυηθούμε την ασφάλεια δικαίου των Ευρωπαίων πολιτών και να αντιδράσουμε στο "forum shopping".

Η πλειοψηφία των κρατών μερών χαιρετίζει την ενοποίηση των κανόνων του ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου στο πεδίο του διαζυγίου και της διακοπής των σχέσεων των συζύγων, χωρίς λύση του δεσμού του γάμου.

Θα είχε νόημα να ενταχθούν τα νομικά επαγγέλματα στο Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις;

Στην έκθεσή της [της Επιτροπής] του Μαΐου 2006 για την εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου υπ' αριθ. 2001/470/EK για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις διατυπώ-

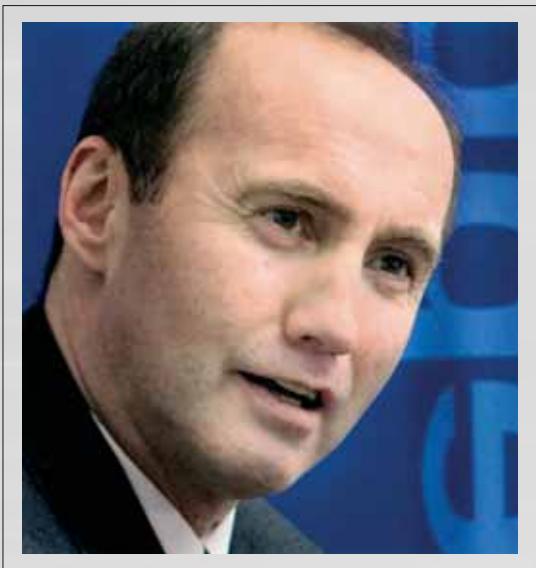
νεται η πρόταση ότι στο Δίκτυο πρέπει βαθμιαία να αποκτήσουν πρόσβαση τα νομικά επαγγέλματα, για τα οποία γίνεται αναθετική συζήτηση από το 2005 (με συμμετοχή των εκπροσώπων των νομικών επαγγελμάτων). Εδώ διατυπώθηκαν κάποιοι ενδοιασμοί σχετικά με τις αρνητικές συνέπειες ενός τέτοιου ανοίγματος, πλόγω περιορισμένων πόρων των αρμόδιων υπηρεσιών επικοινωνίας. Ορισμένα μέλη του Δικτύου χαιρέτισαν, ωστόσο, την πρόσβαση των νομικών επαγγελμάτων στο Δίκτυο. Τάχθηκαν υπέρ της εγγύησης μιας άμεσης πρόσβασης των αντιπροσωπευτικών οργάνων στις αρμόδιες υπηρεσίες επικοινωνίας. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αυτής οι εκπρόσωποι των νομικών επαγγελμάτων ανέλαβαν την υποχρέωση να λάβουν μέτρα για την απλούστευση, τη διαδικαστική επιτάχυνση και τη βελτίωση της πειτουργίας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου. Μια επεξεργασμένη απόφαση του Συμβουλίου για τη σύσταση του Δικτύου έχει προγραμματιστεί για το τελευταίο τρίμηνο του 2007. Το σταδιακό άνοιγμα του Δικτύου στα νομικά επαγγέλματα θα εμπλούτιζε σημαντικά το Δίκτυο όσον αφορά την εκπλήρωση των καθηκόντων του εντός του ευρωπαϊκού νομικού χώρου.

Σε ποιους τομείς της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δικαιοσύνη θα συμμετάσχουν ειδικότερα οι συμβολαιογράφοι;

Οι συμβολαιογράφοι εκπροσωπούνται ήδη στην ομάδα εμπειρογνωμόνων της Επιτροπής, η οποία εξετάζει το κληρονομικό δίκαιο, το δίκαιο διαθηκών και το δίκαιο που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Η συνεισφορά τους στο σημείο αυτό είναι πολύ ενεργή.

Ελπίζουμε φυσικά ότι οι συμβολαιογράφοι, όπως και τα άλλα νομικά επαγγέλματα, θα συνεχίσουν να συμπράττουν ενεργά στη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού νομικού χώρου.

Συνέντευξη
του **Othmar Karas**
Ευρωβουλευτή - Αντιπροέδρου
του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος
Ευρωκοινοβούλιο

*Μετάφραση και επεξεργασία κειμένου
Σοφία Μουρατίδου*

“ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΥΠΟ ΕΛΕΓΧΟΝ”

Ερώτηση: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει οξύνει την πολιτική της απέναντι στα ελεύθερα επαγγέλματα. Τι σημαίνει αυτό;

Απάντηση: Αυτό οφείλεται στην περαιτέρω εξέλιξη της εσωτερικής αγοράς. Στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι, να κάνει τα πάντα, ώστε πρώτον όλοι οι πολίτες της ένωσης, βήμα – βήμα, να συμμετέχουν στις τέσσερις ελευθερίες 1. Δεύτερον η εσωτερική αγορά είναι η σημαντικότερη απάντηση μας στην παγκοσμιοποίηση, γι' αυτό η εσωτερική αγορά πρέπει για όλους μας να μετατραπεί πλέον σε εθνική αγορά. Τρίτον, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει κάποιες αδυναμίες στη δομή της και επίσης δημογραφικό πρόβλημα.

Ένα θεσμικό κέλυφος και η άσκηση ενός «ανθούντος» προστατευτισμού σε μερικά κράτη – μέλη και τομείς της οικονομίας, έρχονται σε αντίθεση με τις τέσσερις αυτές ελευθερίες και την εσωτερική αγορά. Αυτός είναι ο λόγος που συνεχώς εξετάζουμε τι μπορούμε και τι πρέπει να κάνουμε. Γι' αυτό όλα τα επαγγέλματα και όλοι οι σχετικοί κανόνες τίθενται υπό έλεγχο.

Ερώτηση: Η Γενική Διεύθυνση του Ανταγωνισμού στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κρίνει τους κανόνες που διέπουν τα διάφορα επαγγέλματα μόνο με οικονομικά κριτήρια. Η καθαρά οικονομική θεώρηση είναι ο σωστός δρόμος ή οι κανόνες των διαφόρων επαγγελμάτων εξυπηρετούν και εξωοικονομικούς σκοπούς;

Απάντηση: Εγώ δεν συμμερίζομαι αυτή την άποψη, Είμαι ένας συστηματικός πολιτικός, οπαδός της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς και έτσι σας επισημαίνω: Η αγορά δεν είναι αυτοσκοπός αλλιώς μέσον προς αυτόν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρ' όλη την ανεξαρτησία της οφείλει να δείξει προς τις άλλες ηπείρους ένα ξεκάθαρο με συστηματικές δομές πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί η αγορά, με όσο γίνεται μεγαλύτερη ελευθερία και όσο χρειάζεται ρύθμιση. Ωστόσο ο οικονομικός χώρος προϋποθέτει ως βάση του τον δικαιούχο χώρο. Ο βασικότερος τοπικός παράγων σε περιπτώσεις διασυνοριακών δραστηριοτήτων ή εγκαταστάσεων επιχειρήσεων είναι μια ανεξάρτητη δικαιοσύνη, η έλλειψη διαφθοράς, μια

σωστή δημόσια διοίκηση. Αυτά αποτελούν το νομικό πολιτισμό μιας χώρας και σαφώς επίσης παρέχουν την ασφάλεια δικαίου που απαιτείται για να μετακινηθεί κανείς στη χώρα αυτή. Συνεπώς συμπεραίνουμε ότι ο νομικός πολιτισμός και ο δικαιϊκός χώρος είναι τα θεμέλια του επιτυχημένου οικονομικού χώρου. Εάν περιορίσουμε την κρίση μας μόνο στα οικονομικά κρίτηρα, οι κανόνες που θέτουμε είναι καταδικασμένοι σε αποτυχία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, εάν περιοριστεί στα οικονομικά, θα απολέσει μέρος της εμπιστοσύνης, προς αυτήν, αντίθετα, θα κερδίσει σε εμπιστοσύνη, εάν το οικονομικό της πλεονέκτημα θα είναι συνέπεια μιας επιτυχημένης κοινότητας δικαίου και αξιών.

Ερώτηση: Πόσο μακριά μπορεί να το τραβήξει ο ανταγωνισμός στα ελεύθερα επαγγέλματα; Μπορούμε γενικά να απαντήσουμε μια τέτοια ερώτηση;

Απάντηση: Βεβαίως, μπορούμε να απαντήσουμε. Ο ανταγωνισμός κατ' αρχάς είναι θετικός και εμείς τον χρειαζόμαστε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μάλιστα μεγαλύτερο ακόμη. Ο ανταγωνισμός αθεί, δίνει δυνατότητες επιλογής, σύγκρισης και ενδυναμώνει και τους δύο, ανταγωνιζόμενο και πελάτη. Χρειάζεται όμως ένα συστηματοποιημένο πολιτικό πλαισίο. Στην αγορά μπορούν κάποια επαγγέλματα να συμμετέχουν τόσο ως ανταγωνιζόμενοι όσο και ως επεγκέτες. Σ' αυτά ανήκουν και τα νομικά επαγγέλματα.

Είναι και τα δύο. Ασκούν καθήκοντα υπέρ του γενικού συμφέροντος και συναγωνίζονται μέσα σ' ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Αυτή η αμφίδρομη σχέση οδηγεί σε ειδικές ρυθμίσεις. Εάν τα ελεύθερα επαγγέλματα, ειδικότερα τα νομικά επαγγέλματα, υποτάσσονταν εξ ολοκλήρου στον ανταγωνισμό, τότε θα οδηγούμασταν σε απώλεια ποιότητας υπηρεσιών, σε ανασφάλεια δικαίου, σε μείωση παρεχομένων υπηρεσιών και σε έλλειψη διαφάνειας των εξόδων.

Καταλήγοντας, τονίζω, ότι τα νομικά επαγγέλματα ανήκουν

στα ελεύθερα επαγγέλματα, τα οποία χρήζουν ειδικού καθεστώτος.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και εγώ προσωπικώς υιοθετούμε τη θέση αυτή.

1. Σημ. τ. μετάφρασης: ελευθερίες εγκατάστασης, παροχής υπηρεσιών, διακίνησης κεφαλαίων και εμπορευμάτων.

*Όλες οι συνεντεύξεις δώθηκαν στην Αυστριακή συμβολαιογραφία και αναδημοσιεύονται.

Ο δημοσιοδικαιούχος χαρακτήρας του Κτηματολογίου ως κύρια πηγή των προβλημάτων του – Η ανατροπή του ως λύση

Ανάπτυξη κτηματολογίου σημαίνει, επί της ουσίας, μετάβαση από την προσωποκεντρική καταχώρηση των πράξεων επί ακινήτων, στην κτηματοκεντρική. Η μεταβολή αυτή απαιτεί κατά βάση την τοπογραφική καταγραφή των υπαρχόντων ακινήτων ιδιοκτησιών σε συνολική βάση δεδομένων, επί της οποίας θα καταχωρούνται, εν συνεχείᾳ, οι εμπράγματες δικαιοιραξίες.

Όμως, αυτή η θετική και επιβεβλημένη μεταβολή στη δημοσιότητα των εμπραγμάτων δικαιοιραξιών, συνδυάσθηκε με δύο απολύτως αμφιλεγόμενες, όσο και ριζικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις: Πρώτον, τον πλήρη έλεγχο νομιμότητας επί των καταχωρούμενων δικαιοιραξιών από τον Προϊστάμενο του Κτηματολογικού Γραφείου και, δεύτερον, την επέλευση εννόμων συνεπειών από την καταχώρηση πολύ ευρύτερων από αυτές της μεταγραφής στο υποθηκοφυλακείο, (το διαβόητο «αμάχτο», εν τέλει, τεκμήριο), ανατρέποντας, μετά την επέλευσή τους, όλο το εμπράγματο δίκαιο και, κατ' επέκταση, τις γενικές αρχές, το ενοχικό, το κληρονομικό και το οικογενειακό δίκαιο, στο βαθμό που αφορούν δικαιοιραξίες επί ακινήτων.

Δεν δόθηκε ποτέ ουδεμία εξήγηση (πλην της αόριστης επικληπτικής «εκσυγχρονισμού»), γιατί η μεταβολή από προσωποκεντρική σε κτηματοκεντρική καταχώρηση έπρεπε να συνοδευθεί από τις παραπάνω δύο μεταρρυθμίσεις. Έτι κείρον, πλήθος αρμόδιων διαβεβαίωνε και διαβεβαιώνει, ότι το εμπράγματο δίκαιο μας ουδεμία μεταβολή υφίσταται. Πώς όμως να υπάρξει δημόσιος διάλογος όταν οι αρμόδιοι ψεύδονται ευθέως, προκειμένου να κατευνάσουν απολύτως δικαιολογημένες αντουσκίες; Ουδεμία τεκμηριωμένη αντίκρουση έχει ποτέ υπάρξει στα όσα ορθότατα έχουν αναπτυκότατα και τεκμηριωμένα εκθέσει εναντίον της δια του Κτηματολογίου επιχειρούμενης μεταρρύθμισης του εμπραγμάτου δικαιού οι συμβολαιογράφοι, παρά μόνον υπονοούμενα ότι η αντίδραση αυτή ήταν συντεχνιακή – πράγμα που έκλεισε εξ υπαρχής κάθε δημόσιο διάλογο.

Η «εγγύηση του κράτους»

Το όλο πρόβλημα του Κτηματολογίου συνίσταται τελικά ακριβώς στις δύο προαναφερθείσες περιπτές και επιζήμιες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις. Ο συνδυασμός του ελέγχου νομιμότητας με τις νέες δραστικές έννομες συνέπειες της καταχώρησης επέφερε ριζική μεταβολή στο χαρακτήρα του δικαίου των ακινήτων: Πλέον, για την κυριότητα και τα ποιπά εμπράγματα δικαιώματα δεν αποφαίνεται ευθέως ο νόμος, δια της αναγνώρισης αυτοδίκαιων συνεπειών στις ενέργειες των δικαιοπρακτούντων, αλλά μια κρατική αρχή, το Κτηματολογικό Γραφείο. Η κρατική αυτή αρχή είναι όμως αποκομμένη από την διοικητική ιεραρχία και, εντέλει, τη δημοκρατική νομιμοποίηση της διοίκησης (που τελεί υπό τις άμεσες εντολές μιας εκλεγμένης κυβέρνησης) και στερείται, έτσι, διαδικαστικών διασφαλίσεων. Πρόκειται για ένα είδος «διοικητικοποίησης» του ουσιαστικού αισιού δικαίου, χωρίς όμως τις απαραίτητες διαδικαστικές διασφαλίσεις του δημοσίου δικαίου.

Κεντρική διαφορά του δημοσίου από το ιδιωτικό δίκαιο είναι η μονοπώληση της διαμόρφωσης των δημοσιοδικαιικών εννόμων σχέσεων από τις κρατικές αρχές, σε αντίθεση με την αυτοδύναμη διαμόρφωση των ιδιωτικοδικαιικών εννόμων σχέσεων με ενέργειες (δικαιοιραξίες) των ίδιων των ιδιωτών, χωρίς κρατική παρέμβαση. Η ανάγκη ελέγχου νομιμότητας σε σημαντικές ιδιωτικές έννομες σχέσεις εκφράσθηκε στο ιδιωτικό δίκαιο με το θεσμό της πλατινικής συμβολαιογραφίας (notariat latin). Ο συμβολαιογράφος, είναι μεν κρατική αρχή και ασκεί δημόσια εξουσία, ενεργώντας πλήρη έλεγχο νομιμότητας της δικαιοιραξίας, ως διαδικαστική διασφάλιση για την κατάρτιση σημαντικών δικαιοιραξιών, όμως δεν ασκεί με αποκλειστικότητα τη δημόσια εξουσία του σε θέματα ιδιωτικού δικαιού, όπως πράττει η μία και μόνη αρμόδια για θέματα δημοσίου δικαιού κρατική διοίκηση. Η πληθώρα των συμβολαιογράφων δίδει τη δυνατότητα στους συμβαλλόμενους, χωρίς να μπορούν να αφίστανται της διαδικαστικής και

Ο δημοσιοδικαιούχος χαρακτήρας του Κτηματολογίου ως κύρια πηγή των προβλημάτων του –
Η ανατροπή του ως λύση

ουσιαστικής νομιμότητας, να επιπλέγουν τον καταρτισμένο και έμπειρο δημόσιο πλειουργό, που θα κατανούσε τις ιδιαιτερότητες της κάθε δικαιοπραξίας και, αναλόγως, θα συμπράξει ή θα απόσχει από την κατάρτιση της δικαιοπραξίας.

Ο φιλεπιθερισμός αυτός της λατινικής συμβολαιογραφίας, ήτοι, η πολιτιστική των αρμοδίων δημοσίων πλειουργών, αποτελεί, στο ιδιωτικό δίκαιο, την αναγκαία αναπλήρωση της δημοκρατικής νομιμοποίησης της διοίκησης. Στο μεν δημόσιο δίκαιο την προθητική διασφάλιση αποφυγής αυθαιρεσιών παρέχει η δημοκρατική νομιμοποίηση της εκλεγμένης κυβέρνησης και ο συνακόλουθος ιεραρχικός έλεγχος της διοίκησης από την εκλεγμένη κυβέρνηση. Στο δε ιδιωτικό δίκαιο την αντίστοιχη προθητική διασφάλιση παρέχει το δικαίωμα επιλογής συμβολαιογράφου από τους συμβαλλόμενους. Εάν ο συμβολαιογράφος είναι π.χ. «στριμμένος» και δεν καταλαβαίνει ότι είναι νόμιμο αυτό που ζητούν οι συμβαλλόμενοι, η λύση είναι απλή: πηγαίνει σε άλλον συμβολαιογράφο. Στο δημόσιο δίκαιο, εάν ο δημόσιος υπάλληλος είναι «στριμμένος» και δεν καταλαβαίνει ότι είναι νόμιμο αυτό που ζητεί ο διοικούμενος, τότε δεν πηγαίνει σε άλλον δημόσιο υπάλληλο, αλλά στον ιεραρχικό προϊστάμενό του, μέχρι και στον Υπουργό. Στην περίπτωση του εθνικού Κτηματολογίου, η εκπόρευση εννόμων συνεπειών από τις εμπράγματες δικαιοπραξίες μονοπωλείται, πλέον, από το Κτηματολογικό Γραφείο. Μονοπώληση της δημόσιας εξουσίας νοείται όμως μόνον σε έννομες σχέσεις δημοσίου και όχι ιδιωτικού δικαίου. Πρόκειται, συνεπώς, για δραστική αλλοίωση του χαρακτήρα του δικαίου των ακινήτων.

Ακόμη δραστικότερη αλλοίωση του χαρακτήρα του εμπραγμάτου δικαίου ως ιδιωτικού δικαίου επιφέρει η επέλευση ενόμων συνεπειών από την καταχώρηση στο Κτηματολόγιο αντίστοιχων με το τεκμήριο νομιμότητας των διοικητικών πράξεων (βλ. σχετ. Τάχο, Εθνικό Διοικητικό Δίκαιο, 7η έκδοση Θεσσαλονίκη 2003, σελ. 585 επ.). Το τεκμήριο νομιμότητας των διοικητικών πράξεων σημαίνει ότι η πράξη του οργάνου της διοίκησης παράγει έννομες συνέπειες, ακόμη και εάν είναι παράνομη, μέχρι ότου ανακληθεί από τη διοίκηση ή ακυρωθεί δικαστικά. Στις διοικητικές πράξεις, δηλαδή, αρκεί για την επέλευση των εννόμων συνεπειών η νομότυπη κατάρτιση, στο σάδιο της οποίας και μόνον γίνεται καταρχήν ο έλεγχος νομιμότητας. Μετά την κατάρτιση, είναι τυπικώς αδιάφορο για την καταρχήν νομιμότητα της πράξης, εάν πράγματι συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Αντιθέτως, οι ιδιωτικές δικαιοπραξίες, για να επιφέρουν αποτελέσματα, πρέπει να στηρίζονται απαραίτητως στο νόμο και δεν αρκεί η νομότυπη κατάρτισή τους. Η κατάρτιση των συμβολαιών και η μεταγραφή τους δεν επιφέρουν έννομα αποτελέσματα επί των ακινήτων, εάν δεν συντρέχουν πράγματι οι πλοιέσ νόμιμες προϋποθέσεις του ουσιαστικού αστικού δικαίου.

Εντέλει, η λατινική συμβολαιογραφία θεσμοθετεί την ύπαρξη δημόσιας εξουσίας περιορισμένης στην κατάρτιση της δικαιοπραξίας και όχι στην επέλευση των νομίμων συνεπειών,

που εξακολουθούν να επέρχονται απευθείας από το νόμο, χωρίς παρέμβαση κρατικής αρχής. Η μονοπώληση της δημόσιας εξουσίας έγκρισης της δικαιοπραξίας και επέλευσης των εννόμων συνεπειών από το Κτηματολογικό Γραφείο, με τρόπο όμοιο με το τεκμήριο νομιμότητας των διοικητικών πράξεων, καταργεί τον ιδιωτικό χαρακτήρα του εμπραγμάτου και του όλου αστικού δικαίου των ακινήτων καθιστώντας αυτό de facto δημόσιο δίκαιο, χωρίς, όμως, τη νομιμοποίηση και τις διασφαλίσεις του δημοσίου δικαίου. Εδώ ακριβώς εδράζεται μεθοδολογικώς η εξήγηση των αυξανόμενων φαινομένων αυθαιρεσιών στα Κτηματολογικά Γραφεία. Μόνη οδός επίλυσης των αυθαιρεσιών είναι πλέον ο καταστατικός δικαστικός έλεγχος – όπως ακριβώς και στο διοικητικό δίκαιο, όπου όμως υπάρχει, σε προηγούμενο στάδιο, η ουσιωδέστατη διαδικαστική διασφάλιση του ιεραρχικού και δημοκρατικού ελέγχου της διοίκησης.

Η απλοτρίωση του ιδιωτικού χαρακτήρα του εμπραγμάτου δικαίου εκφράστηκε πολύ εύγλωττα με το κεντρικό επικοινωνιακό σύνθημα του Κτηματολογίου: «Δήλωσε την περιουσία σου για να τη διασφαλίσεις – με την εγγύηση του κράτους». Τι άλλο σημαίνει πλοιόπιν η «εγγύηση του κράτους» παρά την πιλήρη de facto «διοικητικοποίηση» του δικαίου των ακινήτων;

Το Κτηματολόγιο ως κράτος-κομπούτερ

Το πρόβλημα με το Κτηματολόγιο δεν σταματά, όμως, στα παραπάνω. Επιτείνεται από το ότι στη θεσπισθείσα διαδικασία καταχώρησης νομική εγκυρότητα έχει μόνον ότι καταχωρείται στον υπολογιστή του Κτηματολογίου. Χαρακτηριστικά είναι τα προκύψαντα προβλήματα με τις κάθετες ιδιοκτησίες και τα δικαιώματα καθ' ύψος επέκτασης. Η καταχώρηση υποτίθεται ότι ακολουθεί το νόμο, είναι όμως παγκοίνως γνωστό ότι συχνά δεν συμβαίνει αυτό. Φθάνει στο σημείο η νομική ισχύς της καταχώρησης στον ηλεκτρονικό υπολογιστή να καθιστά δυνατή και αυτήν ακόμη την ευθεία ηλεκτρονική υφαρπαγή περιουσιών, όπως αποκαλύφθηκε πρόσφατα (βλ. «Καθημερινή» της 11ης Φεβρουαρίου 2007, σελ. 32).

Στο ισχύον σύστημα του Κτηματολογίου δεν αποφαίνεται τελικά ο νόμος περί των εμπραγμάτων δικαιωμάτων, με την αναγνώριση αυτοδίκαιων συνεπειών στις ενέργειες των ιδιωτών δικαιοπρακτούντων, ούτε καν το κράτος-διοίκηση, αλλά ένα νέου τύπου κράτος, ένα καινοφανές και σχεδόν ανεξέπλεγκτο κράτος-κομπούτερ, αποκομμένο από την διοικητική ιεραρχία, που οριστικοποιεί το περιεχόμενο των εννόμων σχέσεων, και το αυτονομεί, εντελεῖ, και από τις ίδιες αυτές τις αυτοτελή διαμορφούμενες έννομες σχέσεις: Η έννοια της αυτονόμησης έγκειται στο ότι, εάν ο υπολογιστής του Κτηματολογίου καταγράψει έννομες σχέσεις άλλης από αυτές που πραγματικά θα έπρεπε να ισχύουν, τότε ισχύει η εσφαλμένη καταχώρηση που καταγράφηκε. Ούτε καν οι υπολογιστές του Taxis στις Δ.Ο.Υ. δεν έχουν τέτοια εξουσία, διότι εκεί το περιεχόμενο των υπολογιστών καθορίζεται μόνον από τις έννομες σχέσεις και ποτέ δεν καθορίζει αυτές. Στο Κτηματολό-

γιο, όμως, έχεις ή δεν έχεις περιουσία, ανάλογα με το τι έχει καταχωριμένο ο υπολογιστής. Πρόκειται για πρωτοφανή στην πρόσφατη νομική ιστορία δογματική ανατροπή.

Η προτεινόμενη ριζική λύση των προβλημάτων

Το μέγεθος του συντελούμενου δια του Κτηματολογίου εγκλήματος αποδεικνύεται από την καθημερινότητα των συναλλαγών στα ηειτουργούντα Κτηματολογικά Γραφεία, ο οποία έχει διαψεύσει οικτρά το απυξές όσο και παραπλανητικό μάρκετινγκ του Κτηματολογίου. Οι πάντες γνωρίζουν ότι: Κτηματολόγιο ίσον επιπλέον διαδικασίες, ίσον μπελάς, ίσον άγκος, Κτηματολόγιο ίσον, τελικά, ανασφάλεια δικαίου. Το σύστημα της μεταγραφής στο Υποθηκοφυλακείο ηειτούργησε ύψογα επί εκατόν εβδομήντα χρόνια από συστάσεως του εθνικού κράτους και παρείχε ουσιαστική ασφάλεια δικαίου στους συναλλασσόμενους. Παρέχει σήμερα το Κτηματολόγιο εν τοις πράγμασι (όχι στη θεωρία) στην Ελλάδα του 2007 την ίδια ασφάλεια δικαίου; Και όμως, τα προβλήματα που δημιουργεί το Κτηματολόγιο στις συναλλαγές θα λυθούν δια μιας, εάν ο νομοθέτης αφαιρέσει απλώς από τη διαδικασία της καταχώρησης στο Κτηματολόγιο οποιαδήποτε άλλη έννομη συνέπεια, πέραν αυτής της μεταγραφής του Αστικού Κώδικα. Ουδέποτε εξηγήθηκε, γιατί πρέπει ο Προϊστάμενος του Κτηματολογικού Γραφείου, που όταν διορίσθηκε Υποθηκοφύλακας ουδείς είχε κατά νου να τον καταστήσει πανίσχυρο και σχεδόν ανεξέλεγκτο υπερ-συμβολαιογράφο, να ασκεί έλεγχο νομιμότητας, γιατί πρέπει να καταχώρηση να παράγει τεκμήριο κυριότητας αμάχητο μάλιστα, μετά την πάροδο κάποιου χρονικού διαστήματος. Είναι άραγε επιθυμητός ο έλεγχος τύπου «μεγάλου αδελφού» στις ιδιωτικές συναλλαγές, που ασκεί το Κτηματολόγιο; Και βέβαια η ανάγκη ελέγχου νομιμότητας προκύπτει από τις δραστικές έννομες συνέπειες που παράγει η καταχώρηση. Η καταχώρηση όμως δεν θα πρέπει να είναι τίποτε περισσότερο και τίποτε πιγίτερο από όρος του ενεργού της εμπράγματης δικαιοπραξίας, χωρίς να «παγιοποιεί» το ανθρώπινο λάθος κάθε είδους (ακόμη και το εσκεμμένο), εάν τυχόν καταχωριθεί στον υπολογιστή διαφορετικά από τα συμβόλαια. Η επέλευση των ουσιαστικών εννόμων συνεπιών της δικαιοπραξίας πρέπει να αφήνεται στον ίδιο το νόμο, καθιστάμενη και πάλι, κατά κυριολεξία, «αυτο-δίκαιο». Κάθε μελλοντική τυχόν μεταβολή στο νομοθετικό καθεστώς της μεταγραφής του Αστικού Κώδικα θα πρέπει να είναι καλά μελετημένη και αρμονικά ενταγμένη στις παγιωμένες και καλώς ηειτουργούσες συναλλακτικές συνήθειες. Ο Αστικός Κώδικας, κεντρικό νομοθέτημα του νεοελληνικού κράτους και αιθιονό αριστούργημα της παγκόσμιας νομικής σκέψης, καταρτίσθηκε μετά από σαράντα και πλέον χρόνια μελέτης. Καταργείται σήμερα το καλά μελετημένο αυτό σύστημα από ανθρώπους άμοιρους νομικής ή άλλης παιδείας, που αποφάσισαν εν μίᾳ νυκτί να προσδώσουν άλλου είδους έννομες συνέπειες στο Κτηματολόγιο, όντες πλήρως αποκομμένοι από τη συναλλακτική πραγματικότητα και ονειρευόμενοι «μεταβίβαση ακινήτων με το πάτημα ενός πλήκτρου». Όχι χωρίς θλίψη αναλογίζεται κανείς ότι, για την κατάρτιση του γερμανικού Εμπορικού Κώδικα, η αρμόδια Επιτροπή μελετούσε στη δεκαετία του 1860 επί χρό-

νια, από τον όροφο ενός κτιρίου, τις συνήθειες των συναλλασσομένων στην αγορά της Νυρεμβέργης, ώστε να καταρτίσει νομοθέτημα που θα σεβεται και δεν θα ανατρέπει τις συναλλακτικές συνήθειες. Σήμερα έχουμε νομοθετήματα πλήρως αποκομμένα από την πραγματικότητα. Το Κτηματολόγιο αποτελεί το συγκλονιστικότερο παράδειγμα νομοθετικής προχειρότητας και ανατροπής καθηλώσας μελετημένων και λειτουργικών θεσμών, συγκλονιστικό ακριβώς γιατί αδιαφορεί για την περιουσία του Έλληνα, τον κόπο του, τον ιδρώτα του, την ασφάλεια του για το παρόν, την επιπίδα του για το μέλλον. Δεν μπορεί, δεν επιτρέπεται η περιουσία του Έλληνα να γίνεται έρμαιο των μαθητευόμενων μάγων του Κτηματολογίου.

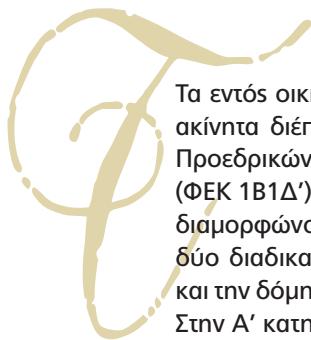
Είναι φανερό ότι η δραστική αυτή αλλοιοτρίωση των ιδιωτικών δικαιωμάτων επί ακινήτων και η υπαγωγή τους στο προπεριγραφόμενο ιδιότυπο καθεστώς δημοσίου δικαίου, εγέρει και σοβαρά ζητήματα συμβατότητας του σημερινού καθεστώτος του Κτηματολογίου με τα άρθρα 5 παρ. 1 και 17 του Συντάγματος. Σε κάθε περίπτωση, είναι αναγκαίο να αναληφθεί άμεση νομοθετική πρωτοβουλία για να παύσει να έχει οποιεσδήποτε έννομες συνέπειες η κτηματογράφηση, πλην αυτών της απλής μεταγραφής, ώστε να αντληθούν από τη διαδικασία αυτή μόνον τα θετικά της.

Εάν κάποια στιγμή στο απότερο μέλλον, αφού ολοκληρωθεί η κτηματογράφηση, αφού διαπιστωθεί ότι το Κτηματολόγιο ηειτουργεί πλέον σωστά, ας μελετηθεί προσεκτικά, για αρκετά χρόνια και με τη δέουσα ειλικρίνεια η σκοπιμότητα ενδεχόμενης μεταβολής των ισχυόντων κανόνων ισχύος των εμπραγμάτων δικαιοπραξίων, σκοπιμότητα η οποία σήμερα παρίσταται απολύτως ανύπαρκτη. Είναι κοινός τόπος ότι το Κτηματολόγιο, όπως ηειτουργεί σήμερα, δημιουργησε πολύ περισσότερα προβλήματα από όσα κλήθηκε να λύσει. Πρέπει, συνεπώς, να τολμηθεί η τόσο απλή, τόσο αποτελεσματική και τόσο ανώδυνη λύση: Να καταργηθούν ο έλεγχος νομιμότητας και οι έννομες συνέπειες της καταχώρησης στο Κτηματολόγιο, είτε ρητά-νομοθετικά, είτε δια της δικαιοστικής κηρύξεως αυτών ως αντισυνταγματικών, για να αποτραπεί ο ολοκλήρωση του συντελούμενου εθνικού εγκλήματος. Με τον τρόπο αυτό, θα συνδυασθούν τα θετικά της κτηματοκεντρικής καταχώρισης με τα θετικά του απλού, αποτελεσματικού και δοκιμασμένου συστήματος της μεταγραφής, θα απλοποιηθεί θεαματικά η διαδικασία μεταβίβασης των ακινήτων και θα αποτραπεί οριστικά κάθε δυνατότητα αυθαιρεσίων και καταχρήσεων εκ μέρους των Προϊσταμένων των Κτηματολογικών Γραφείων.

Στη διεκδίκηση της λύσης αυτής επιβάλλεται να πρωτοστάτησουν οι Δικηγόροι, τόσο ατομικά όσο και σε επίπεδο Δικηγορικών Συλλόγων. Η κατάργηση του ελέγχου νομιμότητας από τα Κτηματολογικά Γραφεία και του τεκμηρίου της καταχώρησης θα συμβάλει στην ουσιαστική αποδοχή και πρόσδοτο του ίδιου του θεσμού του Κτηματολογίου, ο οποίος μέχρι στιγμής, δυστυχώς, μόνον δυσπιστία και ανησυχία έχει προκαλέσει στην ελληνική κοινωνία.

* Το παρόν άρθρο δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Ενώπιον" έκδοση του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης, τεύχος 38, Μάρτιος - Απρίλιος 2007.

Η ΘΕΣΗ ΣΕ ΚΟΙΝΗ ΧΡΗΣΗ ΔΙΟΔΟΥ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΙ ΚΑΙ ΣΤΑ ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΚΙΝΗΤΑ;

Τα εντός οικισμών μέχρι 2000 κατοίκους ευρισκόμενα ακίνητα διέπονται, ως γνωστό, από τις διατάξεις δύο (2) Προεδρικών Διαταγμάτων Α) το Π.Δ. της 24—4-1985 (ΦΕΚ 1Β1Δ') και Β) το Π.Δ. 20/30-8-1985 (ΦΕΚ 414Δ'). διαμορφώνοντας έτσι δύο (2) διαφορετικές κατηγορίες. δύο διαδικασίες αξιοποίησής των, για την κατάτμηση και την δόμησή τους.

Στην Α' κατηγορία (πρώτο Διάταγμα), στην κυριολεξία «օριοθέτηση», είναι χαρακτηριστικό, ότι με απόφαση Νομάρχη δημοσιευόμενη στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά γνώμη του Συμβουλίου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος και του οικείου ΟΤΑ, υλοποιείται η διαδικασία αυτή, καθορίζονται τα όρια των οικισμών, με διάκριση σε περιαστικούς συνεκτικούς κ.λ.π., οι όροι δόμησης, η αρτιότητα, κυμαινόμενη από 300-2000 τ.μ. και κυρίως, κατά το άρθρο 6. όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 3 του Π.Δ. της 264/16-5-1989 (ΦΕΚ 293/Δ) το γήπεδο για να καταστεί οικοδομήσιμο πρέπει να έχει πρόσωπο τεσσάρων μέτρων, σε κοινόχροντο χώρο ή σε χώρο που τίθεται ή έχει τεθεί σε κοινή χρήση.

Πρόκειται για ένα ατελές, μη οικοληπτωμένο ρυμοτομικό σχέδιο που καθορίζει σε γενικές γραμμές τα όρια των οικισμών και την αρτιότητα και διαγράφει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες, ο ιδιώτης θα προβεί περαιτέρω στην κατάτμηση και δόμησή του.

Στην πράγη, επειδή συνήθως τα γήπεδα αυτά, έχουν εμβαδόν πολλαπλάσιο του αρτίου, εάν zητείται η δόμηση και κατάτμηση σε περαιτέρω επιμέρους άρτια και οικοδομήσιμα τμήματα, ο ιδιοκτήτης, δια του τοπογράφου μηχανικού του, συντάσσει τοπογραφικό διάγραμμα του όλου γεωτεμαχίου, διαχωρίζει αυτό σε περισσότερα τμήματα, έκαστο των οποίων να έχει πρόσωπο, αν όχι σε υπάρχοντα κοινόχροντο χώρο, σε δημιουργούμενη λωρίδα χώρου του ιδίου την οποίαν και θέτει σε κοινή χρήση. Εξυπακούεται ότι απαιτείται, πλήρης περι-

γραφή και επίκληση όλων αυτών και το συμβόλαιο μεταβίβασης ή διανομής επί περισσοτέρων συνιδιοκτητών ή αυτοτελής συμβολαιογραφική πράξη, υποβάλλεται σε μεταγραφή ή καταχώρηση στο κτηματολογικό γραφείο και κοινοποιείται στον οικείο ΟΤΑ με δικαστικό επιμεληπτή. Ο νόμος δεν ομιλεί για μεταγραφή, ανέκυψε Πανελλήνια πρόβλημα, τελικό γίνεται δεκτό στην πρακτική ότι απαιτείται μεταγραφή ή καταχώρηση (Πεπτομερή ανάλυση ίδετε γνωμοδότηση καθηγητού Κ. Χρήστου Κούσουλη, για το Σ. Σ. Ιωαννίνων με αρ. πρωτ. 04/30-11-2006).

Χρειάζεται όμως προσοχή, διότι προϋπόθεση για τη θέση σε κοινή χρήση λωρίδας γηπέδου, αποτελεί κατά τον νόμο η προηγούμενη βεβαίωση, πάνω στο τοπογραφικό από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία, για τη δυνατότητα διασυνδέσεως της λωρίδας με το δίκτυο κυκλοφορίας του οικισμού (άρθρο 6 παρ. 1 περ. γ'). Και επίσης τα επιμέρους τμήματα, στα οποία διαχωρίζεται το γήπεδο, να μην περιέχονται στον ίδιο ιδιοκτήτη ή σε περισσότερους με τα ίδια ποσοστά εξ αδιαιρέτου στον καθένα και αυτό για να μην μπορούν να ενοποιηθούν τα τμήματα αυτά κατά την σχετικήν υπ' αριθμ. 430/1991 γνωμοδότηση του Ο.Π. Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Ως ευνόητο προσάρτηση δήλωσης ιδιοκτησίας δεν απαιτείται.

Η οριοθέτηση αυτή, με το εν λόγω Διάταγμα (24-4-1965) αφορά τους οικισμούς μέχρι 2000 Κα/οίκους που έχουν δημιουργηθεί μέχρι την ισχύ του ν.1337 /1983.

Στη Β' κατηγορία (δεύτερο Διάταγμα) όλες οι περιοχές που βρίσκονται μέσα στα όρια των οικισμών μέχρι 2000 κατοίκους, που καθορίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου από 24-4-1985 Π.Δ/τος, πολεοδομούνται και για την Πολεοδόμησή τους αυτή ή την επέκταση συντάσσεται πολεοδομική μελέτη, με κί-

νησος της διαδικασίας αυτής από τον οικείο ΟΤΑ ή Νομαρχία. Η μελέτη εναρμονίζεται με τις αρχές των χωροταξικών σχεδίων, Γενικά πολεοδομικά σχέδια και ζώνες οικιστικού επέγχου. Η πολεοδομική μελέτη εγκρίνεται με απόφαση Νομάρχου κατά τις διατάξεις του άρθρ. 3 του Ν.Δ. από 27/7/1923 και έχει τις συνέπειες έγκρισης σχεδίου πόλεως, κατά τις διατάξεις του τελευταίου Ν.Δ. του 1923.

Πρόκειται στην διαδικασία της κατηγορίας αυτής, για ρυμοτομικό σχέδιο με χάραξη δρόμων, κοινοχρήστων χώρων. όπως προβλέπει η πολεοδομική μελέτη. Τέλος σήμερα η πολεοδόμηση και επέκταση των οικισμών αυτών, που έχουν δημιουργηθεί, μέχρι της ισχύος του ν.1337/83, γίνεται σύμφωνα με το Π.Δ/γμα, (20/30-8-1985)με τις διατάξεις άρθ. 3 παρ. 1 ν.2242/1994 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 25 παρ. 9 περ. α ν.2508/1997. Για την εφαρμογή της πολεοδομικής μελέτης εφαρμόζονται κατ' αναλογίαν, οι διατάξεις άρθρο 12 ν.1337/1983. Ως εκ τούτου απαιτείται υποβολή τίτλων και υποχρεωτική προσάρτηση στο συμβόλαιο δήλωσης ιδιοκτησίας.

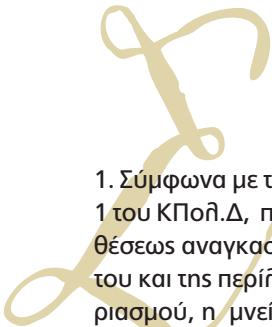
Τέλος η απάντηση στο ερώτημα, αν μπορεί η θέση σε κοινή χρήση πλωρίδας γεωτεμαχίου, να

εφαρμοστεί και στα εκτός σχεδίου. στην Περίπτωση που υπάρχει προς τούτο ανάγκη για να διευκολυνθεί η δόμηση και η κατάτμησή του. είναι η εξής.

Η δόμηση στα εκτός σχεδίου, διέπεται από όρους και προϋποθέσεις, που προβλέπονται από το Π.Δ. της 24/31.5.1985 (ΦΕΚ Δ '270) επίσης και η κατάτμηση από διάσπαρτες σε διάφορα νομοθετήματα διατάξεις. Και εκεί όπως και εδώ, στην πρώτη κατηγορία των ακινήτων, εντός οικισμών μέχρι 2000 κατοίκους καθορίζονται γενικοί όροι δόμησης, κατά τα λοιπά επαφίεται στον πολίτη, να αξιοποίηση το ακίνητο του, εντός των διαγραφομένων πλαισίων των διαταγμάτων αυτών. Το πολεοδομικό καθεστώς αμφοτέρων των περιπτώσεων αυτών προσομοιάζει, πρέπει όμως η ζώνη, στην οποίαν βρίσκεται το γήπεδο, να προορίζεται για χρήση οικιακή. Ως εκ τούτων υποστηρίζουμε, ότι η θέση σε κοινή χρήση διόδου, μπορεί να εφαρμοστεί και στα εκτός σχεδίου κείμενα ακίνητα, κατ' ανάλογον εφαρμογήν των ισχύοντων στην πρώτη κατηγορία των εντός οικισμών μέχρι 2000 κατοίκους, για να υπορετούνται έτσι και οι ανάγκες των συναθληγών.

ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ

*Iωάννα Χρουσαπλά - Μπιλίση
Πρόεδρος Σ.Σ.Ε.Θ.*

1. Σύμφωνα με τα άρθρα 954 παρ. 2, 993 και 999 παρ. 1 του ΚΠολ.Δ, που καθορίζουν το περιεχόμενο της εκθέσεως αναγκαστικής κατασχέσεως κινητών και ακινήτου και της περίπληψης κατασχετήριας έκθεσης πλειστηριασμού, η μνεία στα έγγραφα αυτά ότι η κατάσχεση και ο πλειστηριασμός γίνεται για την ικανοποίηση απαιτήσεως ανερχόμενης σε ποσό μικρότερο από το αναγραφόμενο στη σχετική επιταγή, στο οποίο και περιορίζεται αυτή, δεν καθιστά άκυρες τις πράξεις αυτές της εκτελέσεως και αν δεν εκτίθεται ο πλόγος του περιορισμού. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα άρθρα 904, 915, 916 και 924 ΚΠολΔ δεν είναι άκυρη η κατάσχεση και αν ακόμη επιβλήθηκε για μεγαλύτερο ποσό από το πράγματι οφειλόμενο. ΕφΑθ 14484/88 Ελδ 33,591.

2. Εσφαλμένη εκτίμηση και πρώτη προσφορά δεν δημιουργεί ακυρότητα της εκθέσεως κατασχέσεως, αλλά όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί με ανακοπή να ζητήσει τον καθορισμό νέας εκτίμησης και νέας τιμής πρώτης προσφοράς. ΕφΑθ 772/81 ΑρχΝ 32,173.

3. Κατάσχεση που έγινε χωρίς την παρουσία δεύτερου δικαιοστικού επιμελητή ή δύο μαρτύρων, όταν απουσιάζει από τον τόπο της εκτελέσεως ο οφειλέτης και τα αναφερόμενα στα άρθρα 128 και 129 ΚΠολΔ πρόσωπα είναι άκυρη μόνο με τη συνδρομή βλάβης. ΕφΑθ 2614/78 Αρμ. 32,846.

4. Η ατελής περιγραφή του ακινήτου και των συστατικών ή των παραρτημάτων του συνεπάγεται ακυρότητα της κατασχέσεως, μόνο με τη συνδρομή βλάβης. Ατελής περιγραφή των παραρτημάτων και βλάβη, επιφέρει ακυρότητα μόνο ως προς αυτά. ΑΠ 604/81 Δ 12,663, ΑΠ 635/92 Ελδ 35,86, ΕφΑθ 459/93 ΝοΒ 42,206.

5. Η περιγραφή του κατασχεθέντος και πλειστηριασμέ-

νου ακινήτου αποτελεί περιεχόμενο και στοιχείο τόσο της κατασχετήριας έκθεσης (άρθρο 993 παρ. 2 ΚΠολΔ) όσο και της περίπληψης της κατασχετήριας έκθεσης, (άρθρο 999 παρ.1).

6. Οι ατέλειες ή ανακρίβειες της περιγραφής του πλειστηριασμένου πράγματος στην έκθεση κατασχέσεως προκαλούν ακυρότητα της εκτέλεσης, αν ο δικαστής κρίνει ότι η παράβαση προκάλεσε βλάβη, διαφορετικά παρά μόνο με την κίρυξη της ακυρότητας (ΕφΑθ 11108/80 Ελδ 22,237). Η μη ορθή αναγραφή του αριθμού της οδού, δεν έχει κάποια έννομη συνέπεια και δεν προκαλεί κάποια βλάβη εν όψει του ότι κατά τα άλλα η περιγραφή του κατασχεθέντος διαμερίσματος είναι ιδιαίτερα αναλυτική (από άποψη καθορισμού διευθύνσεως, ορόφου, εμβαδού κ.λ.π.) και οπωσδήποτε αρκετά επαρκής για το προσδιορισμό της ταυτότητας του πλειστηριασμένου ακινήτου, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος μη προσελεύσεως ή μειωμένης προσελεύσεως πλειοδοτών. ΕφΑθ 2562/93 Ποινχρ 1994,1157.

7. Ακυρότητα της εκθέσεως κατασχέσεως υπάρχει όταν προκύπτει αμφιβολία ως προς την ταυτότητα του ακινήτου που κατασχέθηκε. Δημιουργείται όμως ακυρότητα αν ο δικαιοστικός επιμελητής δεν μεταβαίνει επί τόπου και να περιγράφει τα ακίνητα όπως είναι στο Υποθηκοφυλακείο και στην πράξη συμβαίνει σε ένα οικόπεδο να είναι κτισμένη ολόκληρη πολυκατοικία. ΕφΑθ 11108/80 Ελδ 22,237, ΜΠρΑθ 15459/78 Δ 10,230.

8. Αν κατάσχονται και παραρτήματα ακινήτου, πρέπει αυτά να περιγράφονται ξεχωριστά, κατά είδος και αριθμό. ΜΠρΑθ 3566/81 Δ 12,665.

9. Η κατάσχεση του ακινήτου δεν επεκτείνεται και επί των παραρτημάτων του, εάν η σχετική έκθεση κατασχέσεως δεν περιλάβει και αυτά, η μη αναγραφή δε

αυτών στην έκθεση, έχει ως συνέπεια τη μη κατάσχεσή τους και όχι την ακύρωση της κατάσχεσης που έχει επιβληθεί επί του ακινήτου (ΑΠ 534/83 ΝοΒ 1984,59 ΑΠ 1329/80 ΝοΒ 1980,667). ΜΠρΑΜφ9/93 Αρμ 1994,714, ΑρχΝ 1993,364, ΝοΒ 1993,1102.

11. Επί αναγκαστικής εκτελέσεως σε ευπόθηκο ακίνητο διεπόμενης από το νδ της 17.7/13.8.1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών», το ελλιπές της περιθωπέας και περιεχόμενης στο πρόγραμμα πλειστηριασμού συνοπτικής περιγραφής του ακινήτου με τα συστατικά και τα κατασχεμένα τυχόν, μαζί με τούτο, παραρτήματά του, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του πλειστηριασμού προσβλητή εντός της ενενηκονθήμερης προθεσμίας του άρθρου 934 παρ. 1 περ. γ' του ΚΠοΔ, αλλά επιφέρει εάν (το ελλιπές της συνοπτικής περιγραφής, καθεαυτό) προκάλεσε σε εκείνον εναντίον του οποίου ο πλειστηριασμός επισπεύδεται, βλάβη επανορθώσιμη μόνο με κήρυξη ακυρότητας, ακυρότητα του προγράμματος κατά το άρθρο 159 αριθ. 3 του ΚΠοΔ, η οποία (περιορίζομενη αν το ελλιπές της περιγραφής υπάρχει μόνο για παραρτήματα, στο μέρος του προγράμματος που τα αφορά) δεν δύναται σύμφωνα με το άρθρο 934 παρ. 1 περ. β' και 2 του ΚΠοΔ, να προβληθεί παραδεκτώς, καθεαυτήν και ως λόγος ακυρότητας του πλειστηριασμού, μετά την καταληκτική της οριζόμενης σχετικής προθεσμίας, έναρξη της συντάξεως της εκθέσεως για τον πλειστηριασμό και την κατακύρωση, εκτός αν έχει, στον χρόνο πραγματώσεως του πλειστηριασμού, απαγγελθεί ήδη τελεσιδίκως η ακυρότητα, με δικαστική απόφαση. ΑΠ 309/92 ΕΔ 34,1323.

12. δεν είναι επίσης προβλητή παραδεκτώς μετά τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 934 παρ. 1 περ. β', 2 του ΚΠοΔ και η ακυρότητα, η προϋποθέτουσα, ομοίως, βλάβη (από τη συγκεκριμένη πλημμέλεια και όχι από την εκτέλεση γενικώς) εκείνου εναντίον του οποίου η εκτέλεση γίνεται, επανορθώσιμη μόνο με κήρυξη ακυρότητας (ΚΠοΔ 159 αριθ. 3): α) της εκθέσεως δικαστικού επιμελητή για γενόμενη από τον ίδιο (ως αρμόδιο κατά τα άρθρα 53 παρ. 2 του προαναφερομένου νδ της 17.7/3.8.1923, 954 παρ. 1 εδ. β' και 993 παρ. 2 του ΚΠοΔ συνδυαζόμενα) χωρίς επιτόπια μετάβασή του, εκτίμηση ευπόθηκου ακινήτου που ήταν κατασχέτο και κατασχέθηκε σύμφωνα με το άρθρο 57 του ανωτέρω νδ/τος, καθώς και β) του δημοσιευθέντος περιθωπικού προγράμματος πλειστηριασμού τέτοιου ακινήτου λόγω μη συντάξεως της περιήλψεώς του από τον αρμόδιο, κατά το άρθρο 59 του ίδιου νδ/τος, συμβολαιογράφο, αλλά συντάξεως του από δικαστικό επιμελητή που δεν είχε, επι πλέον, σχετική εντολή της επισπευδούσσης ανώνυμης εταιρίας ούτε είχε ορισθεί από τον συμβολαιογράφο που η επισπεύδουσα όρισε υπάλληλο του πλειστηριασμού . ΑΠ 309/92 ΕΔ34,1323.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 995 παρ. 1,2 ΚΠοΔ, 1. αντίγραφο ή περιήλψη της κατασχετήριας έκθεσης, η οποία περιλαμβάνει τα υπό του ιδίου άρθρου οριζόμενα στοιχεία, επιδίδεται μόλις τελειώσει η κατάσχεση σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται αν είναι παρών. Αν είναι απών ή

δεν είναι δυνατό να καταρτιστεί αμέσως το αντίγραφο ή η περιήλψη, η επίδοση γίνεται το αργότερο την επομένη της ημέρας που έγινε η κατάσχεση, εφόσον εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση έχει την κατοικία του στην περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας όπου έγινε η κατάσχεση, διαφορετικά μέσα σε οκτώ ημέρες από την κατάσχεση. Επίσης, αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης επιδίδεται στον υποθηκοφύλακα της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατασχεμένο μέσα σε οκτώ ημέρες αφότου έγινε η κατάσχεση. Η παράλειψη των παραπάνω επιφέρει ακυρότητα της εκθέσεως κατασχέσεως μόνο σε περίπτωση που υπάρχει βλάβη του προτείνοντος αυτήν καθ' ου η κατάσχεση. ΑΠ 2155/86 ΝοΒ 1987, 1244, ΜΠρΑΜφισ 9/93 Αρμ 48,714.

2. Η παράλειψη ή το εκπρόθεσμό της επιδόσεως της εκθέσεως κατασχέσεως και της περιήλψης κατασχετήριας έκθεσης πλειστηριασμού στον καθού η εκτέλεση οφειλέτη, επάγεται ακυρότητα του πλειστηριασμού, όχι δε και τα ελαττώματα και γενικά οι ατέλειες της επιδόσεως που ενεργούν ακυρωτικώς μόνο με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης. Η ακυρότητα από τυχόν παράβαση των ανωτέρω διατάξεων μπορεί να προταθεί με την ανακοπή του άρθρου 933 και εντός της προθεσμίας του άρθρου 934 ΚΠοΔ, δηλαδή μέχρι της τελευταίας πράξεως της εκτελέσεως, η οποία συμπίπτει με τη σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως. ΕφΑθ 459/93 ΝοΒ 42,206.

3. Από τη συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 995 παρ. 1 και 2, 126 παρ. 1 και 159 ΚΠοΔ προκύπτει, ότι ακυρότητα της κατασχέσεως ρωτώς προβλεπόμενη από το νόμο, επάγεται μόνο η παράλειψη ή το εκπρόθεσμό των διατυπώσεων, που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 995 (καθώς και στις παρ. 2 και 3 του ιδίου άρθρου), περιλαμβανομένης και της μη επιδόσεως ή της εκπρόθεσμης επιδόσεως του αντιγράφου ή της περιήλψεως της κατασχέσεως, ενώ αντιθέτως οι παραλείψεις και αταξίες της εμπροθέσμως γενομένης επιδόσεως επιφέρουν ακυρότητα μόνο με τη συνδρομή δικονομικής βλάβης, η οποία πρέπει να προσδιορίζεται ειδικώς στην απόφαση που ακυρώνει την κατάσχεση. ΑΠ 1198/94 ΕΔ 37,105.

4. Επί κατασχέσεως κατά ανώνυμης εταιρίας, εφόσον ο εκπρόσωπός της δεν είναι παρών, αντίγραφο ή περιήλψη της εκθέσεως, επιδίδεται σ' αυτόν, στην κατοικία του, και όχι στην έδρα της εταιρίας, μέσα στην προθεσμία του άρθρου 995 . ΑΠ 604/81 Δ 12,669.

5. Κατά τις συνδυασμένες διατάξεις των παρ. 1, 2,3 και 4 του άρθρου 57 και άρθρου 40 παρ. 2 (εφαρμοζομένου αναλόγως) του νδ της 17ης Ιουλίου – 13ης Αυγούστου 1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιρειών», η διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως επισπευδόμενης με βάση το νομοθετικό αυτό διάταγμα αρχίζει με την επίδοση στον οφειλέτη της επιταγής προς πληρωμή στο βιβλίο κατασχέσεων ισχύει ως αναγκαστική κατάσχεση κατ' απόκλιση των κοινών δικονομικών διατάξεων. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τη συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προς τις διατάξεις των άρθρων 995 παρ. 1 και 159 αριθ. 3 ΚΠοΔ, σε περίπτωση που η κατασχετήρια επιταγή επιδοθεί μεν στον

ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ

καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη απλά η επίδοση πάσχει, τότε η ελαττωματικότητα της επιδόσεως της κατασχετήριας επιταγής κρίνεται αυτοτελώς κατά τις διατάξεις των επιδόσεων, οι οποίες κατά κανόνα απαιτούν δικονομική βλάβη. Η προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει ν' ασκηθεί η ανακοπή είναι η του άρθρου 934 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ ήτοι μέχρι την έναρξη της τελευταίας πράξεως εκτελέσεως, η οποία συμπίπτει με τη σύνταξη εκθέσεως πλειστηριασμού και κατακυρώσεως (άρθρο 934 παρ. 2 ΚΠολΔ). Κατά ταύτα οι τυχόν αταξίες κατά την επίδοση της κατασχετήριας επιταγής επιδρούν ακυρωτικώς μόνον εφόσον ο ανακόπτων επικαλείται και αποδεικνύει τη συνδρομή δικονομικής βλάβης ήτοι βλάβης, η οποία δεν μπορεί να επανορθωθεί διαφορετικά παρά μόνο, με την κήρυξη της ακυρότητας. ΜΠρΘηβ 56/94 Δ25,639.

6. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 995 παρ. 4 ΚΠολΔ, ο δικαστικός επιμελητής οφειλει, μέσα σε δέκα πέντε ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης, να καταθέσει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού τον εκτελεστό τίτλο με την έκθεση επιδόσεως της επιταγής, την κατασχετήρια έκθεση, την έκθεση της επίδοσής της στον υποθηκοφύλακα και τις εκθέσεις επιδόσεως αντιγράφου της κατασχετήριας έκθεσης σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται αν ήταν απών και αν πρόκειται για κατάσχεση ενυπόθηκου κτήματος στον οφειλέτη ή στον τρίτο κύριο ή νομέα. Οι πιο πάνω διατυπώσεις δεν επιβάλλονται με ποινή ακυρότητας. Επομένως η παράληψη της καταθέσεως ή η εκπρόθεσμη κατάθεση επιφέρει ακυρότητα μόνο σε συνδρομή του στοιχείου της βλάβης. Εφαθ 14484/88 ΕλΔ 33,591.

7. Επειδή, κατά τις διατάξεις των άρθρων 995 παρ. 1 και 999 παρ. 3 του ΚΠολΔ, αντίγραφο της κατασχετήριας έκθεσης και η περίληψη κατασχετήριας έκθεσης επιδίδονται στον οφειλέτη, το μεν αντίγραφο της έκθεσης το αργότερο την επομένη της ημέρας που έγινε η κατάσχεση αν ο οφειλέτης

είναι απών ή δεν είναι δυνατό να καταρτιστεί αμέσως, η δε περίληψη κατασχετήριας έκθεσης μέσα σε είκοσι μέρες από την ημέρα της κατάσχεσης. Η παράληψη των παραπάνω επιδόσεων ή η εκπρόθεσμη επίδοση, επιφέρει ακυρότητα, τόσο της κατάσχεσης όσο και του πλειστηριασμού (άρθρα 995 παρ. 1 εδάφ. Τελευταίο και 999 παρ. 4 του ΚΠολΔ). Η ακυρότητα αυτή μπορεί να προβληθεί με ανακοπή, σύμφωνα με το άρθρο 934 παρ. 1 του ΚΠολΔ, όσον αφορά μεν την κατασχετήρια έκθεση, το βραδύτερο έως την έναρξη της τελευταίας πράξης εκτέλεσης, που σε περίπτωση εκτέλεσης για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων είναι η σύνταξη της έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης, όσον αφορά δε την τελευταία αυτή πράξη, και εφόσον πρόκειται για ακίνητα, μέσα σε ενενήντα ημέρες αφότου μεταγραφεί η περίληψη της κατακυρωτικής έκθεσης. ΑΠ 423/89 ΕΕΝ 1990,107.

Σύμφωνα με το άρθρο 997 ΚΠολΔ.

1. Η απαγόρευση διαθέσεως του κατασχεμένου αφορά τη διάθεση που γίνεται με τη βούληση του οφειλέτη, και όχι εκείνη που γίνεται ανεξάρτητα από τη βούλησή του, αναγκαστικά ή από το νόμο. ΕφΑθ9706/80 ΑρχN 33,19.

2. Η ακυρότητα των πράξεων διαθέσεως του άρθρου 997 ΚΠολΔ είναι σχετική. Εφόσον λοιπόν η ακυρότητα είναι σχετική και τίθεται υπέρ της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως, η οποία καταργείται με την ανατροπή.

3. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 958 παρ. 1 και 997 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι αφότου γίνει επίδοση αντιγράφου ή περιλήψεως της κατασχετήριας έκθέσεως κατά το άρθρο 955 παρ. 1 ΚΠολΔ, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν η διάθεση του κατασχεμένου από τον οφειλέτη, αν δε πρόκειται για ενυπόθηκο κτήμα, είναι άκυρη η διάθεσή του και από τον τρίτο, κύριο ή νομέα. Η

ανωτέρω ακυρότητα είναι σχετική, ενεργεί δολαδή μόνον υπέρ εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν, οι οποίοι δικαιούνται να προτείνουν αυτή. 4. Η ακυρότητα της διαθέσεως κατασχέμένου ακινήτου, πλόγω του επιδιωκόμενου από τη διάταξη του άρθρου 997 παρ. 1 α' ΚΠολΔ σκοπού, είναι σχετική υπέρ των προσώπων των οποίων βλάπτονται τα συμφέροντα από την απαγορευμένη εκποίηση, ήτοι αυτού που επέβαλε την κατάσχεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν, οι οποίοι μπορούν να επικαλεστούν την ακυρότητα (ΑΠ 1312/88 ΕΕΝ 1989,667, Μπρίνια, Αναγκαστική Εκτέλεση, Τόμος 4ος, παρ. 530, σελ. 1636). Η ακυρότητα αυτή επέρχεται αυτοδικαίως υπέρ των παραπάνω προσώπων, χωρίς να απαιτείται να κρυχθεί με δικαστική απόφαση, μπορούν όμως οι δικαιούχοι να την επικαλεσθούν και με την έγερση αναγνωριστικής αγωγής (ΑΠ 413/79 ΝοΒ 27,1449, Μπρίνια, θ.π., σελ. 1638 και τόμ. 2ος, παρ. 307, σελ. 799). ΠΠρΑθ 2929/96 ΕΔΔ 38,164.

5. Σκοπός της, σύμφωνα με το άρθρο 997 παρ. 5 ΚΠολΔ, απαγορεύσεως μεταγενέστερων κατασχέσεων μετά την επιβολή της αρχικής είναι η αποφυγή παραπλήσιου κινήσεως περισσότερων εκτελεστικών διαδικασιών εκ μέρους περισσότερων δανειστών σε βάρος ενός και του ίδιου πράγματος του ίδιου οφειλέτη. Η προβολή της ακυρότητας αυτής είναι δυνατόν να γίνει προκειμένου περί πράξεων της εκτελέσεως, μόνο με την ανακοπή των άρθρων 933 επ. η οποία πρέπει να ασκηθεί μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ, δηλαδή μέχρι τον πλειστηριασμό. Με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας αυτής, η από την μεταγενέστερη κατάσχεση ακυρότητα, η οποία, κατά την ορθότερη γνώμη, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 958 παρ. 2 ΚΠολΔ δεν προϋποθέτει βλάβη, θεραπεύεται και η άκυρη διαδικαστική πράξη της εκτελέσεως καθίσταται απρόσβιλη..

6. Η ακυρότητα της δεύτερης κατασχέσεως υπάρχει, ανέξαρτη από την επίκληση βλάβης. ΕφΑθ 9350/80 ΑρχΝ 32,48.

7.εκτός αν τη δεύτερη κατάσχεση επέβαλε ο ίδιος δανειστής, οπότε προκύπτει θέληση παραιτήσεώς του από την πρώτη. ΜΠρΚορ 7/76 ΑρχΝ 28,249.

8. Η κατάσχεση με βάση τις ειδικές διατάξεις του νδ 17.7/13.8.1923 δεν εμποδίζει την κατάσχεση με βάση τις κοινές διατάξεις και τη διαδικασία του πλειστηριασμού . Η πρώτη κατακύρωση συνεπάγεται την ακύρωση της δεύτερης. Έτσι έχουμε παραπλήσια πλειστηριασμό ΑΠ 704/80 ΝοΒ28,2025, ΕφΑθ11108/80 ΕΔΔ22,237.

9. Κατά τη διάταξη της παρ. 13 του άρθρου 6 του βδ 775/10-30.12.1964 «περί κωδικοποίησεως διατάξεων περί Λαϊκής Κατοικίας», στην περίπτωση , που υπάρχει επί του ακίνητου υποθήκη προς εξασφάλιση του Δημοσίου, κάθε απαλλοτρίωση αυτού είναι άκυρη και επιτρέπεται μόνο η μεταβίβαση του, πλόγω προίκας και τώρα γονικής παροχής υπέρ κατόντων ή αδελφών. Στην παραπάνω απαγόρευση της απαλλοτρίωσεως του ευνυθήκου υπέρ του Δημοσίου ακινήτου, η οποία τάσσεται για πόλον γενικότερου δημόσι-

ου συμφέροντος και ειδικότερα αποβλέπει στην προστασία των δικαιουμένων στεγαστικής βοήθειας και όχι απλώς στην εξασφάλιση των παροχών που χορηγήθηκαν, περιλαμβάνεται και η εκποίηση που πραγματοποιείται με την κατάσχεση και την περαιτέρω αναγκαστική εκτέλεση του υποθηκευμένου υπέρ του Δημοσίου ακινήτου, που επισπεύδεται από τρίτο δανειστή, εφόσον και στην περίπτωση αυτή το αυτό επέρχεται αποτέλεσμα, χωρίς να μεταβάλλεται και ο παραπάνω δικαιολογητικός πόλος της απαγορεύσεως. Η ακυρότητα αυτή της αναγκαστικής εκτελέσεως που επισπεύδεται από τρίτο δανειστή σε ευνυθηκό υπέρ του Δημοσίου ακίνητο, προς εξασφάλιση δανείου, που χορηγήθηκε για την ανέγερση πλαϊκής κατοικίας ή για την επισκευή και ανακαίνιση παλαιάς, επειδή οι σχετικές διατάξεις είναι δημόσιας τάξης είναι απόλυτη και ως τέτοια, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3,174 και 175 του ΑΚ, ισχύει έναντι όλων. Επομένως ισχύει και υπέρ του καθού η εκτέλεση οφειλέτη του ευνυθηκού αυτού ακινήτου. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στις προηγούμενες νομικές σκέψεις, η έκθεση αναγκαστικής κατασχέσεως και η περίληψη κατασχετήριας έκθεσης αναγκαστικού πλειστηριασμού του ευνυθηκού αυτού ακινήτου είναι άκυρα, γιατί εξομοιώνονται με εκποίηση αυτού στο οποίο υπάρχει εγγεγραμμένη υποθήκη, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, για εξασφάλιση στεγαστικού δανείου. ΕφΠατρ 292/89 ΑχΝομ 1990,236.

10. Αναγκαστική κατάσχεση που δεν έχει νόμιμα ανατραπεί, κατά το άρθρο 1019, δημιουργεί ακυρότητα νέας κατασχέσεως, η οποία δεν ισχυροποιείται αναδρομικά, μετά την ανατροπή κατά τη νόμιμη διαδικασία της πρώτης κατασχέσεως και την άρση της από τα βιβλία κατασχέσεων ΑΠ 206/80ΝοΒ 28,1482.

Σύμφωνα με το άρθρο 998 ΚΠολΔ το κατασχέμένο ακίνητο πλειστηριάζεται δημόσια ενώπιον του συμβολαιογράφου της περιφερείας όπου βρίσκεται το ακίνητο, ο οποίος ορίστηκε για τον πλειστηριασμό.

Η παράβαση των διατάξεων που καθορίζουν τα σχετικά με τον τόπο του πλειστηριασμού , συνεπάγεται ακυρότητα μόνο εφόσον, κατά τη ανέλεγκτη αναιρετικώς κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, προκάλεσε σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση βλάβη , η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, καθόσον ο νόμος δεν απαιτεί ρητά την τήρηση των επόμενων διατάξεων με την ποινή της ακυρότητας, ούτε για την παράβαση αυτών επιτρέπεται αναίρεση ή αναψηλάφηση. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 998 παρ. 2, 1003 παρ. 1 και 965 παρ. 2 ΚΠολΔ προκύπτει, ότι ο πλειστηριασμός γίνεται ημέρα Τετάρτη από την 12 το μεσημέρι ως τις 14 μ.μ το απόγευμα και το ακίνητο που πλειστηριάζεται κατακυρώνεται σι εκείνον που προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή, αφού πρώτα γίνει τρεις φορές πρόσκληση για μεγαλύτερη προσφορά. Η μη τήρηση της πιο πάνω διατύπωσης ως προς την ώρα έναρξης ή λήξης του πλειστηριασμού, παρά μόνο εφόσον συντρέχουν οι προυποθέσεις του άρθρου του άρθρου 159 παρ. 3 του ΚΠολΔ, δηλαδή αν εκείνος που προτείνει την ακυρότητα επικαλείται βλάβη (ουσιαστική ή δικο-

ΑΚΥΡΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ

νομική) που δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με την κήρυξη της ακυρότητας, ΑΠ 1460/95 ΕλΔ 38,1548, ΑΠ 259/96 ΕΕΝ 1997,514, ΕφΑθ 1391/97 ΝοΒ 46,352, ΕφΑθ 10219/89 ΕλΔ 33,596.

Πρόκριση έδρας δήμου ή κοινότητας: Η πρόκριση της έδρας του δήμου ή της κοινότητας ή τόπου πλειστηριασμού έγινε γιατί στα κέντρα αυτά υπάρχει μεγαλύτερη δημοσιότητα και ευχέρεια προσέλευσης πλειοδοτών. Σε ποιου Δήμου ή κοινότητας της διοικητικής περιφέρειας υπάγεται ο τόπος που βρίσκεται το πλειστηριαζόμενο ακίνητο, κρίνεται βάσει του χρόνου κατά τον οποίο διεξάγεται ο πλειστηριασμός. Επομένως επί διοικητικής μεταβολής, αναφερόμενης στην τοποθεσία του πλειστηριαζόμενου ακινήτου, έδρα του δήμου ή της κοινότητας, κατά την έννοια του αρθρ. 998 παρ. 2 ΚΠολΔ, είναι εκείνη του χρόνου διενέργειας του πλειστηριασμού, συνεπάγεται ακυρότητα, η οποία κρίνεται με βάση τη διάταξη περί δικονομικών ακυροτήτων του αρθρ. 159 παρ. 3. ?s βλάβη στην προκειμένη περίπτωση της παράβασης της διάταξης περί του τόπου διενέργειας του πλειστηριασμού, νοείται όχι μόνον η καθαρώς δικονομική, δηλαδή μόνον εκείνη από την οποία επέρχεται αποκλεισμός ή η δυσχέρεια ασκήσεως δικονομικών δικαιωμάτων και εξουσιών αλλά και η περιουσιακή, όπως στην περίπτωση που η παράβαση είχε ως συνέπεια τον αποκλεισμό της δυνατότητας επίτευξης μεγαλύτερου πλειστηριασμάτος από τη διενέργεια του πλειστηριασμού στον τόπο που προβλέπει ο νόμος από εκείνο που επιτεύχθηκε από τη διενέργεια του στον τόπο που, κατά παράβαση του νόμου, διενέργηθηκε. Εξάλλου, η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας για το αν επίληθε ή όχι τέτοια βλάβη στο διάδικτο που την προτείνει, είναι κρίση περί πραγματικού γεγονότος και συνεπώς υπόκειται, κατά τη διάταξη του αρθρ. 561 παρ. 1 του ΚΠολΔ, στον έλεγχο του Αρεί-

ου Πάγου. Πάντως σε κάθε περίπτωση ο συμβολαιογράφος δεν μπορεί να διενεργήσει πλειστηριασμούς εκτός της Ειρηνοδικειακής Περιφέρειάς του, άλλως κατά τον Κώδικα Συμβολαιογράφων έχει βαριές ποινικές και πειθαρχικές κυρώσεις, μέχρι και την ολοσχερή παύση του.

Αντικατάσταση συμβολαιογράφου: Το κατασχέμένο ακίνητο εκπλειστηριάζεται ενώπιον συμβολαιογράφου της περιφέρειας, όπου βρίσκεται το ακίνητο (997, 927 ΚΠολΔ, 3 v.670/77), ο οποίος ορίζεται για τον πλειστηριασμό από τον επισπεύδοντα την εκτέλεση με την παραγγελία προς εκτέλεση για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Σε περίπτωση που ο ορισθείς συμβολαιογράφος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει άλλος συμβολαιογράφος της αυτής έδρας, που ορίζεται από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών. Εφόσον η αναπλήρωση γίνεται χωρίς άδεια του προέδρου πρωτοδικών, ο πλειστηριασμός, είναι άκυρος μόνο με τη συνδρομή του στοιχείου της δικονομικής ή περιουσιακής βλάβης. Σύμφωνα με το άρθρο 999 (Βλ. ΑΠ 1454/98 Δην 40/790, ΕΑ 7374/2004 ΝοΒ 53/1614. Πέραν των άλλων ο συμβολαιογράφος αναλαμβάνει και τις βαριές συνέπειες του Κώδικα Συμβολαιογράφων.

Παράβαση διατάξεων 126 και 128 ΚΠολΔ: Η παράβαση των διατάξεων των αρθρ. 126 και 128 ΚΠολΔ δεν επιφέρει ακυρότητα της επίδοσης, αφού δεν ορίζεται σ' αυτές ή με ποινή ακυρότητας τήρηση αυτών, παρά μόνο αν συντρέχει το στοιχείο της βλάβης. Επομένως, η διενέργεια της επίδοσης κατά τρόπο αντίθετο προς το διαγραφόμενο στις εν λόγω διατάξεις δεν εξομοιώνεται με έλλειψη επίδοσης, ώστε να μπορεί να προταθεί και μετά τον πλειστηριασμό μέσα στην προθεσμία του αρθρ. 934 παρ.1 εδ. γ' ΚΠολΔ και τούτο, διότι η παραβάση των ανωτέρω διατάξεων, εφόσον την τήρηση τους ο νόμος δεν απαιτεί ρητώς επί ποινή ακυρότητας.

Επίδοση σε ενυπόθηκους ή προσημειούχους δανειστές. Από τη διάταξη της παρ.4 προκύπτει, ότι η επίδοση του προγράμματος πλειστηριασμού ακινήτου (όπου της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης) πρέπει να γίνεται μόνο στους ενυπόθηκους ή προσημειούχους δανειστές που έχουν εγγράψει την υποθήκη ή την προσημείωση τους πριν από την εγγραφή της κατάσχεσης στο οικείο βιβλίο, αφού μόνον αυτοί μπορούν να αντιτάξουν αποτελεσματικά την υπέρ αυτών εγγραφέσα υποθήκη ή προσημείωση έναντι εκείνου που επέβαλε την κατάσχεση και των δανειστών που αναγγέλθηκαν εμπρόθεσμα στον πλειστηριασμό, όχι δε και σ' εκείνους που ενέγραψαν υποθήκη ή προσημείωση μετά την εγγραφή της κατάσχεσης στο οικείο βιβλίο, αφού οι υποθήκες ή οι προσημειώσεις αυτών είναι ανενεργείς απέναντι στον κατάσχοντα και στους δανειστές που αναγγέλθηκαν εμπρόθεσμα στον πλειστηριασμό. Εξάλλου, η υποχρέωση αυτή προ κοινοποίησης της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης αναφέρεται σ' εκείνους που έχουν αποκτήσει εγκύρως υποθήκη ή προσημείωση υποθήκης, γιατί αυτοί χρήζουν έννομης προστασίας. Την ακυρότητα δε της δε της εγγραφής της υποθήκης ή της προσημειώσεως προτείνει όποιος έχει έννομο συμφέρον και, πρωτίστως ο μαχόμενος υπέρ της εγκυρότητας του πλειστηριασμού (καθού ο ανακοπή)

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ. Δημοσίευση κατασχετήριας έκθεσης: Η κατασχετήρια έκθεση δημοσιεύεται 15 τουλάχιστον ημέρες πριν την ημέρα του πλειστηριασμού σε καθημερινή εφημερίδα που εκδίδεται στον τόπο του πλειστηριασμού, άλλως είναι άκυρος ο πλειστηριασμός. Αν δεν κυκλοφορεί ημερήσια εφημερίδα στον τόπο του πλειστηριασμού, η δημοσίευση γίνεται σε εφημερίδα της πρωτεύουσας της επαρχίας που υπάγεται ο δήμος ή ο κοινότητα του τόπου του πλειστηριασμού ΑΠ 1499/2003 EEN 2004/369.

Επίδοση κατασχετήριας έκθεσης: Η περίληψη της κατασχετήριας έκθεσης πρέπει να επιδίδεται στον οφειλέτη, στον τρίτο κύριο ή νομέα και στους ενυπόθηκους δανειστές μέσα σε 20 ημέρες από την ημέρα της κατάσχεσης. Η μη τήρηση της διατύπωσης αυτής επάγγεται την ακυρότητα αυτού προτεινόμενη και χωρίς το στοιχείο της βλάβης ΑΠ 1655/2001 Δν 43/1045. Η παράλειψη της επίδοσης της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης πλειστηριασμού ακινήτου στον οφειλέτη εντός 20 ημερών από την κατάσχεση επιφέρει ακυρότητα του πλειστηριασμού. Η ακυρότητα της επίδοσης της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης αποτελεί λόγο ανακοπής η οποία αισκείται εντός της προθεσμίας του εδ. δ της παρ. 1 του αρθρού 934 ΚΠολΔ. Αν η επίδοση της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης γίνει με θυροκόπηση χωρίς να παραδοθεί στην αιτονομική αρχή και χωρίς να ταχυδρομηθεί σχετικά έγγραφη ειδοποίηση είναι ανυπόστατη και δεν ενεργοποιεί τις προθεσμίες που έχουν ως αφετηρία την επίδοση ΑΠ 833/2000 EEN 2001/870.

Επίδοση περίληψης κατασχετήριας έκθεσης: Μόνη η ανυπαρξία ή το εκπρόθεσμό της επίδοσης της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης πλειστηριασμού στα πρόσωπα που αναφέρονται στο αρθρο 999 παρ. 3 ΚΠολΔ επάγγεται ακυρότητα

του πλειστηριασμού, όχι δε και η τυχόν ακυρότητα της εν πλόγω επίδοσης. ΑΠ194/2003 Δν 44/1312.

Επί εγγυητή: Αν επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος ενυπόθηκου ακινήτου του εγγυητή για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του δανειστή από την εγγύηση, δεν είναι ανάγκη η περίληψη κατασχετήριας έκθεσης να επιδοθεί σύμφωνα με το αρθρο 999 παρ 3 ΚΠολΔ και στον πρωτοφειλέτη ΑΠ 394/2000 EEN 68/685.

Επίσπευση κατά επιχειρήσεων v 1262/82 ή 1892/90: Η παράλειψη της κοινοποίησης της πράξης κατάσχεσης και της περίληψης της κατασχετήριας έκθεσης πλειστηριασμού, που επισπεύδεται κατά των υπαγόμενων στο v1262/1982 ή στον v1892/1990 επιχειρήσεων, στην Υπηρεσία Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας δημιουργεί σχετική ακυρότητα του πλειστηριασμού, υπέρ του Δημοσίου ΑΠ 125/2003 Δν 44/1312, που πρέπει να τον προβάλλει.

Περίληψη κατασχετήριας έκθεσης ακινήτου: Επί πλειστηριασμού ακινήτου για ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων, η ακυρότητα της έκθεσης κατάσχεσης και της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης πλόγω εσφαλμένης περιγραφής του κατασχέθεντος ακινήτου, που κηρύσσεται όταν δημιουργείται αμφιβολία για την ταυτότητα του με τη συνδρομή του στοιχείου της πρόκλησης βλάβης, μπορεί να προβληθεί με την ανακοπή του άρθρου 933 ΠολΔ μόνο μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 Λ 1 περ. β'ΠολΔ, δηλαδή μέχρι την έναρξη της σύνταξης έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης. Μετά την έναρξη της τελευταίας αυτής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης και μέσα στην προθεσμία του αρθρού 934 Λ 1 περ. γ' ΠολΔ, προβάλλεται μόνο η ακυρότητα του πλειστηριασμού και χωρίς το στοιχείο της βλάβης, λόγω παράλειψης: α) της σύνταξης του προγράμματος πλειστηριασμού που προβλέπεται στο άρθρο 999 Λ ΚΠολΔ και β) της τήρησης των διατυπώσεων της Λ 3 εδαφ. α', β', γ', ε', στ' του αρθρού 999 ΠολΔ, που έχουν ταχθεί με ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού. ΑΠ 433/2002 Δ 33/605.

Πλειστηριασμός βάσει v.δ. 17.7/13.8.1923: Για τη δημοσίευση του προγράμματος πλειστηριασμού που διενεργείται κατά τις διατάξεις του v.δ. του 17.7/13.8.1923, εφαρμόζονται οι διατάξεις του αρθρού 999 παρ 2 και 3 που επιβάλλει δημοσίευση με τοιχοκόλληση της περίληψης του προγράμματος πλειστηριασμού 15 τουλάχιστον ημέρες πριν τον πλειστηριασμό ΑΠ 1611/2002 EEN 2002/326, Δν 42/698.

Πρωτεύουσα επαρχίας: Παρά την κατάργηση της επαρχίας ως διοικητικής μονάδας διαίρεσης της χώρας (v. 2593/1997), ο νομοθέτης εξακολουθεί να χρησιμοποιεί στην Λ 3 εδαφ. β' του άρθρου 999 ΠολΔ τον όρο «επαρχία», με την έννοια της γεωγραφικής περιφέρειας. ?s πρωτεύουσα της επαρχίας θα πρέπει να θεωρηθεί όχι η διοικητική, αλλά το συγκεκριμένο εμπορικό, οικονομικό, συγκοινωνιακό, πολιτιστικό και ιστορικό κέντρο της περιοχής. Οι παραπάνω έννοιες των όρων «επαρχία» και «πρωτεύουσα επαρχία» συμβαδίζουν και με το σκοπό του άρθρου 999 Λ 3 εδαφ. β' ΚΠολΔ που είναι ο μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα του πλειστηριασμού, ώστε να επιτευχθεί το μεγαλύτερο δυνατό πλειστηριασμα ΑΠ

ΑΚΥΡΩΤΗΤΕΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ

1563/2001 Δ 33/605.

Τούτο επιβάλλει η ανάγκη ασφάλειας των πλειοδοτών, αλλά και της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης από το ενδεχόμενο ακύρωσής της. συνεπώς εγκύρως χωρεί ο πλειστηριασμός, παρότι είχε διαταχθεί η αναστολή του, αν η σχετική δικαστική απόφαση δεν είχε γνωστοποιηθεί πριν στον υπάλληλο του πλειστηριασμού το στοιχείο δε τούτο πρέπει να διαλαμβάνεται στην πλήσσουσα τον πλειστηριασμό ανακοπή.

1- ΕΡΜΗΝΕΙΑ. Κήρυξη. Χωριστός πλειστηριασμός ακινήτων: Για το χωριστό πλειστηριασμό απαιτείται να πρόκειται πραγματικά για περισσότερα αυτοτελή ακίνητα, όπως π.χ. στις περιπτώσεις διακεκριμένων οριζόντιων ιδιοκτησιών, που βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια και έχουν κατασχεθεί με την ίδια κατασκετήρια έκθεση. Ο πλειστηριασμός γίνεται την ίδια ημέρα αλλιώς με υποβολή χωριστών προσφορών. Η σειρά μπορεί να προσδιορίζεται και από το νόμιμο αντιπρόσωπο του καθού ή εκτέλεση, που έχει νόμιμη εξουσία.

2- Η παράβαση της διάταξης για χωριστό πλειστηριασμό επιφέρει ακυρότητα σε συνάρτηση με την ύπαρξη του στοιχείου της βλάβης, όπως όταν υπάρχει κίνδυνος να επιτευχθεί μικρότερο εκπλειστηρίασμα ή να πλειστηριασθούν περισσότερα ακίνητα του οφειλέτη από όσα απαιτούνται για την ικανοποίηση του επισπεύδοντα και των δανειστών που έχουν αναγγελθεί και την εξόφληση εξόδων. Τέτοια βλάβη δεν υπάρχει όταν δεν εμποδίστηκαν ενδιαφερόμενοι να πλειοδοτήσουν για μια μόνον ιδιοκτησία. Δηλαδή ως βλάβη νοείται και η περιουσιακή στην υπόψη περίπτωση.

3- Ο προσδιορισμός αν δεν γίνει από τον καθού ή εκτέλεση, γίνεται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού.

4- ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ. Κήρυξη: Κατά το άρθρο 1001 Λ 1 ΚΠοΔ την ημέρα του πλειστηριασμού και αμέσως πριν αρχίσει πρέπει ο πλειστηριασμός να κηρυχθεί από κήρυκα και αυτό να αναφερθεί στην έκθεση του πλειστηριασμού. Επί πλειστηρια-

σμού ακινήτων, σε αντίθεση με ότι προβλέπει το άρθρο 963 ΚΠοΔ επί πλειστηριασμού κινητών, η παράλειψη της κήρυξης επιφέρει ακυρότητα μόνο με τη συνδρομή του στοιχείου της βλάβης (159 Λ 3 ΚΠοΔ) ΑΠ 1444/2000 Δvn 42/697.

Κατάσχεση ακινήτων που συνθέτουν οικονομική μονάδα: Χωριστή πλειστηρίαση παραρτημάτων: Χωριστή πλειστηρίαση των παραρτημάτων παραγωγικής μονάδας, που συνθέτουν ενιαίο οικονομικό σύνολο με το ακίνητο μπορεί να διαταχθεί από το δικαστήριο του αρθρού 933 με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μετά από αίτηση οποίου έχει προς τούτο έννομο συμφέρον (994) μόνον αν ο πρώτος ενιαίος πλειστηριασμός τους με το ακίνητο δεν έχει αποδίδει σε κατακύρωση.

Άρθρο 1002. 1. Ο πλειστηριασμός ολοκληρώνεται με την κατακύρωση.

1- ΕΡΜΗΝΕΙΑ. Κατακύρωση επί πλειστηριασμού ακινήτων. Συνέπειες της κατακύρωσης: Οι συνέπειες της καθορίζονται από τον ΚΠοΔ.

2- Με την κατακύρωση επέρχεται ολοκλήρωση του πλειστηριασμού. Προσθέτως η έκθεση κατακύρωσης συνιστά την τελευταία πράξη την τελευταία πράξη της εκτέλεσης διαδικασίας κατά την ΚΠοΔ 934 Λ 2. Δεν επιφέρει όμως, κατ' ανάγκη και τερματισμό της αναγκαστικής εκτέλεσης υπό την ευρύτερη έννοια, γιατί μπορεί να ακολουθήσει κατάταξη ή και αναπλειστηριασμός.

3- Το αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης του πλειστηριασμού επέρχεται ανεξάρτητα από την καταβολή του πλειστηριασμάτος. Ούτε η πτώχευση του οφειλέτη μετά τον πλειστηριασμό, ενώ δεν έχει καταβληθεί το πλειστηριάσμα, επιφέρει ακυρότητα του πλειστηριασμού.

4- Πλειοδοσία για λογαριασμό τρίτου : Στην περίπτωση της πλειοδοσίας για λογαριασμό τρίτου εφαρμόζονται οι κανόνες της άμεσης αντιπροσώπευσης και υπερθεματιστής

Θεωρείται εκείνος για τον οποίο δήλωσε ο αντιπρόσωπος ότι υπερθεματίζει (αντιπροσωπευόμενος), ο οποίος είναι υποκείμενο της σχέσης που δημιουργήθηκε από την ενέργεια του αντιπροσώπου του. Ήδη απαιτείται να υπάρχει εντολή συμβολαιογραφική από τον τρίτο είτε σχετική νομοποίηση προκειμένου περί εταιριών.

5- Ανάκληση προσφοράς: Η ανάκληση της προσφοράς δεν είναι δυνατή.

6- Ικανότητα παράστασης: Για πλειοδοσία δυνατότητα έχει όποιος έχει ικανότητα παράστασης.

7- Επίσπευση αναπλειστηριασμού: 'Οποιος κατ' αυτού επισπεύδεται αναπλειστηριασμός αποκλείεται από την πλειοδοσία, αν το γεγονός αυτό αποδεικνύεται με δημόσιο έγγραφο (965 Λ 5) η ομολογία. Πάντως συμμετοχή ή αποκλεισμός πλειοδότη μετά από εσφαλμένη κρίση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού για την ανυπαρξία συνδρομής των άνω όρων δεν προκαλεί ακυρότητα.

8-Κατακύρωση στον επισπεύδοντα: Αν αυτή γίνει χωρίς να έχει υποβληθεί αίτηση από τον επισπεύδοντα, ο πλειστηριασμός είναι άκυρος.

9- Προσβολή πλειστηριασμού ακινήτων: Από τις διατάξεις των αρθρ 933 και 934 παρ. 1γ ΚΠολΔ ανάγεται, ότι προκειμένου περί ακινήτων, αν δεν προσβληθεί ο πλειστηριασμός από τον καθού η εκτέλεση οφειλέτη για ακυρότητα εντός των αναφερομένων σ' αυτές προθεσμιών, δηλαδή εντός ενενήντα ημερών από τη μεταγραφή της περίληψης της κατακυρωτικής έκθεσης (κατά τη διάταξην του αρθρ 934 παρ. 1 γ ΚΠολΔ) και σε κάθε περίπτωση εντός ενενήντα ημερών από τον πλειστηριασμό (κατά τη διάταξην του αρθρ 75 παρ. 2 ΚΕΔΕ), αυτός θεραπεύεται από τυχόν ακυρότητες, είτε αυτές ανάγονται σε πλημμέλειες της διεξαγωγής του, είτε αναφέρονται σε επιμέρους πράξεις της προηγούμενας εκτελεστικής διαδικασίας. Τα ανωτέρω όμως προϋποθέτουν και υπαρκτό πρόσωπο οφειλέτη- καθού η εκτέλεση και έχουν εφαρμογή επί της ελαττωματικής διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, από την οποία διακρίνεται η ανύπαρκτη ή ανυπόστατη κατάσχεση και κάθε πράξη της προδικασίας και κύριας διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης (όπως είναι εκείνη η οποία στρέφεται κατά ανύπαρκτου προσώπου), γιατί η τελευταία στερείται ακόμη και των εξωτερικών τυπικών της γνωρισμάτων από υποκειμενικής και αντικειμενικής πλευράς. Η ελαττωματικότητα αυτή, επί ανύπαρκτης ή ανυπόστατης αναγκαστικής εκτέλεσης, δεν ανάγεται στη διαδικασία ή τον τύπο μιας ή περισσοτέρων διαδικαστικών πράξεων, αλλά στο κατά νόμο επιτρεπτό της αιτούμενης και πραγματοποιούμενης δικαστικής προστασίας.

1- ΕΡΜΗΝΕΙΑ. Κοινές διατάξεις των αρθρ 1017-1021. Νομικό ελάττωμα: ?s νομικό ελάττωμα, για την οποία ορίζεται ευθύνη και μάλιστα μόνο του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό, υπό την έννοια της διάταξης της Λ2 του υπόψη αρθρου, σε συνδυασμό με εκείνη της ΑΚ 514, νοείται τόσον η ανυπαρξία του κατασχέθεντος και πλειστηριασθέντος δικαιώματος, όσον και οποιοδήποτε εμπράγματο ή ενοχικό, ακόμη και δημοσίου δικαίου, δικαίωμα τρίτου επί του

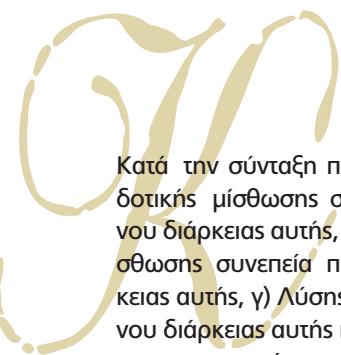
πλειστηριασθέντος, που δεν εξαλείφεται με τον πλειστηριασμό και αποκλείει την κτήση του πλειστηριασθέντος δικαιώματος εκ μέρους του υπερθεματιστή. Η διεκδίκηση κατασχέθεντος και πλειστηριαζόμενου ακινήτου πράγματος ή τημάτος αυτού δεν συνιστά νομικό ελάττωμα υπό την ως άνω έννοια των προαναφερομένων διατάξεων. Εξάληπου από συνδυασμό των διατάξεων των αρθρ 117,954 ΛΛ 2 και 3, 993 ΛΛ 1 και 2, 999 ΛΛ 1 και 3 και 1017 Λ 2 ΚΠολΔ. προκύπτει ότι ενώ είναι αναγκαία και με ποινή ακυρότητας του πλειστηριασμού η μνεία στην περίληψη κατασχέτηριας έκθεσης πλειστηριασμού του αριθμού των εγγεγραμμένων υποθηκών και προσημειώσεων, δεν είναι αναγκαία και με ποινή ακυρότητας η αναφορά και μνεία του νομικού ελαττώματος επί του πλειστηριασθέντος ακίνητου πράγματος, αλλά για την τυχόν ύπαρξη του ο νόμος (αρθρ 1017 Λ 2 εδ.β' ΚΠολΔ) καθιερώνει ευθύνη μόνο σε βάρος του επισπεύδοντος τον πλειστηριασμό και μόνο αν αυτός γνώριζε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος, μη αποκλειώμενης και της ευθύνης από τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού.

Διατάξεις κοινές για τον πλειστηριασμό κινητών και ακινήτων - Άρθρο 1017. 1. Οι διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου για την κτήση κυριότητας από μη κύριο εφαρμόζονται και στον πλειστηριασμό κινητού πράγματος. 2. Σε πλειστηριασμό πράγματος κινητού ή ακινήτου δεν υπάρχει ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα. Για τα νομικά ελαττώματα υπάρχει ευθύνη μόνο εκείνου που επισπεύδει τον πλειστηριασμό και μόνο αν αυτός γνώριζε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος. Η ευθύνη από τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού δεν αποκλίεται. 3. Τον κίνδυνο από την τυχαία καταστροφή ή χειροτέρευση του πράγματος φέρει ο υπερθεματιστής από την κατακύρωση. 4. Ο υπερθεματιστής παίρνει τα ωφελήματα και φέρει τα βάρο του πράγματος από την κατακύρωση.

2- Ευθύνη για αφανή βάρο: Ο υπερθεματιστής υπέχει ευθύνη από τα αφανή βάρη του αρχικού οφειλέτη επί του πράγματος που γέννησε την οφειλή. Έτσι έγινε δεκτή σωρευτική από το νόμο αναδοχή των υποχρεώσεων του πλοιοκτήτη προς το NAT από το διάδοχο του στην κυριότητα του πλοίου, άσχετα από το αν η μεταβίβαση έγινε ακούσια ή βάσει του νόμου ή με πολιτειακή πράξη, όπως είναι η κατακύρωση σε αναγκαστικό πλειστηριασμό.

Συνέχεια ανατροπής: Άμεση συνέπεια της απόφασης αυτής, που έχει διαπλαστικό χαρακτήρα, είναι η κατάργηση της εκτελεστικής διαδικασίας και η ακυρότητα των περαιτέρω διαδικαστικών πράξεων και του πλειστηριασμού, ο οποίος, εάν τυχόν γίνει, πάσχει δικονομικώς εφόσον έγινε σε χρόνο που δεν υπήρχε πλέον η κατάσχεση ΑΠ 1531/95 Δνη 38/1548, ΜΠΘες 25189/2000 Αρμ 55/106.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΡΙΤΩΝ, ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ, ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ LEASING

Κατά την σύνταξη πράξεων όπως: α) Λύσης της Χρηματοδοτικής μίσθωσης συνεπεία παρόδου του συμβατικού χρόνου διάρκειας αυτής, β) Ανωνέωσης της Χρηματοδοτικής μίσθωσης συνεπεία παρόδου του συμβατικού χρόνου, διάρκειας αυτής, γ) Λύσης πλόγω παρόδου του συμβατικού χρόνου διάρκειας αυτής και σύγχρονης άσκησης του δικαιώματος της προαιρέσεως "εξαγοράς του πράγματος" και δ) Πρόωρης λύσης της Χρηματοδοτικής μίσθωσης που οφείλεται σε θάνατο του μισθωτή ή σε συμφωνία των μερών (εκμισθωτή-μισθωτή) και εφόσον οι κληπτονόμοι του μισθωτή, σε περίπτωση θανάτου ή ο ίδιος ο μισθωτής, ασκήσουν το δικαίωμα της "προαιρέσεως εξαγοράς του πράγματος".

Θεωρώ σκόπιμο, ότι γιά να γίνει πιο ευκρινές και κατανοτό το θέμα που θα μας απασχολήσει, θα πρέπει να μου επιτραπεί ένας συνειρμός που θα ανάγεται στην χρόνο πλειονυμίας του θεσμού της Χρηματοδοτικής Μίσθωσης στην Χώρα μας και στην, με τρόπο σημαντικό, καταγραφή της εξέλιξης αυτού (θεσμού).

Α) Ο θεσμός της Χρηματοδοτικής μίσθωσης, διέπεται από τον Βασικό Νόμο 1665/1986 (ΦΕΚ Α 194), όπως τροποποιήθηκε κυρίως, με τον Νόμο 2367/95. Εδώ θα πρέπει να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας στις εξής διατάξεις των Νόμων αυτών, όπως: 1) Στο άρθρο 1 παρ. 1 του Νόμου 1665/86, όπως έχει αντικατασταθεί από το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 2367/1995 ορίζεται "Οτι με την σύμβαση αυτή Ανώνυμες Εταιρείες (leasing), παραχωρούν έναντι μισθώματος την χρήση πράγματος (κινητού ή ακινήτου ή και των δύο μαζί), συγχρόνως όμως παρέχεται και το δικαίωμα στον μισθωτή να προβαίνει: κατά την λύση της μίσθωσης ή και ενωρίτερα εφόσον συμφωνηθεί μεταξύ τους α) είτε στην αγορά του πράγματος και β) είτε στην ανανέωση της σύμβασης για ορισμένο χρόνο.

2) Στην παρ. 1 του άρθρου 6 του Νόμου ορίζεται ότι απαλλάσσονται από οποιουσδήποτε φόρους, τέλη εισφορές δικαιώματα υπέρ του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και γενικώς τρίτων, οι συμβάσεις που αναφέρονται ενδεικτικά, στην ίδια παράγραφο όπως (όπως π.χ. οι συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης με τις οποίες περιέχονται κατά κυρίոτητα στις εταιρίες leasing κινητά πράγματα, οι συμβάσεις που καταρτίζουν οι εταιρίες leasing, οι συμβάσεις εκκώρησης δικαιωμάτων ή αναδοχής

υποχρεώσεων από συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων, μισθώματα που καταβάλλονται στις εκμισθώτριες εταιρίες, το τίμημα της πώλησης του πράγματος στον μισθωτή), στην δε παρ. 3 αναφέρονται

ως τέτοιες και οι εγγραφές προσημειώσεων, υποθηκών ή ενεχύρων.

Από τις απαλλαγές αυτές, ρητά εξαιρούνται ο φόρος εισοδήματος και ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ).

3) Στην παρ. 2 του ιδίου άρθρου, καθορίζονται τα δικαιώματα του Συμβολαιογράφου που αφορούν τις συμβάσεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου αυτού, που σύμφωνα με κοινή Υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας ανέρχονται, στο ποσό των δραχμών 50.000 ή ευρώ 146,74 και κατά την στρογγυλοποίηση ευρώ 150 και

Β) Θα πρέπει να μας απασχολήσει α) η ακολουθούμενη διαδικασία και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται κατά την σύσταση ή την τροποποίηση των συμβάσεων αυτών, σε σχέση με τις φορολογικές ή άλλες απαλλαγές, καθώς και σε σχέση με τα δικαιώματα τρίτων μεταξύ των οποίων και τα Συμβολαιογραφικά δικαιώματα και

β) Επίσης θα πρέπει να μας απασχολήσει η ακολουθούμενη διαδικασία και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται κατά την λήξη των συμβάσεων αυτών, σε σχέση με τις φορολογικές ή άλλες απαλλαγές, καθώς και σε σχέση με τα Συμβολαιογραφικά δικαιώματα. Το μέρος αυτό θα πρέπει να το διακρίνουμε σε δύο σκέπτη σαυτό που αφορά τα κινητά πράγματα και σαυτό που αφορά τα ακίνητα, ως εξής: α) Οσον αφορά τα κινητά πράγματα θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας τα εξής: Στην παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 1665/86 ορίζεται ότι "η σύμβαση χρηματοδοτικής μισθώσεως καταρτίζεται εγγράφως", επομένως η καθιέρωση του "εγγραφου τύπου", είναι συστατικός και όχι αποδεικτικός τύπος και επομένως η μη τήρηση αυτού επιφέρει ακυρότητα της σύμβασης, όμως ο τύπος αυτός δεν απαιτείται να είναι Συμβολαιογραφικός και μάλιστα γιά να ισχύει μεταξύ των συμβαλλομένων δεν απαιτείται να φέρει ούτε και βεβαία χρονολογία, η επιλογή από τις εταιρίες leasing του Συμβολαιογραφικού τύπου οφείλεται σε άλλους λόγους, ο σπουδαιότερος από τους οποίους είναι η εκτελεστότητα που προσδίδει το Δημόσιο έγγραφο. Επο-

Βαρβάρα Βλαχάκη - Ελαία
Μέλος Δ.Σ. του Σ.Σ.Ε.Θ.

μένως επιλογές ο κίνδυνος της μη επιλογής από τις εταιρείες leasing, του Συμβολαιογραφικού τύπου, εάν αυτό είναι ασύμφορο γιά τα επιχειρηματικά τους συμφέροντα, διότι την τυχόν τήρηση του απλού έγγραφου τύπου κατά την σύσταση, θα ακολουθήσουν και οι τροποποιήσεις και οι πλύσεις των συμβάσεων αυτών. Ομως προσωπικά πιστεύω ότι ο κίνδυνος αυτός, με κανέναν τρόπο δεν μπορεί να εξομοιωθεί με το ώφελος που προσδίδει το κύρος του Δημοσίου έγγραφου και κυρίως ή εκτελέστοττα που απορρέει από αυτό και β) Οσον αφορά τα ακίνητα θα πρέπει να λάβουμε υπόψη, τα εξής:

1) Με την παρ. 3 του άρθρου 1 του Νόμου ορίζεται ότι η χρηματοδοτική μέσοθωση περί ακινήτου καθώς και κάθε τροποποιητική πράξη αυτής καταρτίζεται υποχρεωτικώς με Συμβολαιογραφικό Έγγραφο, επομένως κατά ρητή επιταγή των άρθρων 369, 1033 κ.π.π. του Αστικού Κώδικα, Συμβολαιογραφικό έγγραφο απαιτείται και γιά κάθε περαιτέρω πράξη όπως είναι η άσκηση του δικαιώματος της προαιρέσεως (option) της εξαγοράς του ακινήτου από τον μισθωτή ή η άσκηση του ιδίου δικαιώματος (της εξαγοράς), πλόγω πρόωρης πλύσης της σύμβασης σε οποιονδήποτε πλόγο και εάν οφείλεται, δηλαδή είτε πλόγω θανάτου του μισθωτή είτε πλόγω συμφωνίας των μερών (εκμισθώτριας-μισθωτή), καθώς και η ανανέωση της χρηματοδοτικής μίσθωσης πλόγω παρόδου του συμβατικού χρόνου διάρκειας αυτής. Ακόμη κατά την άποψή μου Συμβολαιογραφική πράξη απαιτείται και στην συμβατική πλύση της μίσθωσης πλόγω παρόδου του χρόνου αυτής και αυτό πλόγω των αυξημένων και εξαιρετικών όρων δημοσιότητος που επιβάλλονται (μεταγραφή στο Υποθηκοφυλάκειο ή καταχώρηση στο Κτηματολόγιο και η σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 1665/86 καταχώρηση στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 5 του Ν. 1038/1949 του Πρωτοδικείου Αθηνών). 2) Με ειδική δε διάταξη και γιά την άρση κάθε αμφιβολίας, με την παρ. 12 του άρθρου 11 του Ν. 2367/95, που τέθηκε ως παρ. 9 του άρθρου 6 του Ν.1665/86, ορίζεται ότι στην περίπτωση που ασκείται το δικαίωμα εξαγοράς του πράγματος, από τον μισθωτή κατά την πλύση της μίσθωσης ή την εξαγορά πριν από την πλήξη, υπό τον όρο όμως ότι αυτή πραγματοποιείται μετά την πάροδο της τριετίας (3as) από την σύσταση της πράξεως, όπως με περισσότερη πλεπτομέρεια θα αναφερθεί παρακάτω, οι συμβάσεις αυτές απαλλάσσονται από τον φόρο μεταβίβασης και τον φόρο αυτομάτου υπερτιμήματος. Επειδή ακόμη και οι Θεωροποιοί που ασχολήθηκαν με το θέμα αυτό, πιστεύουν ότι ο θεσμός θέλει περαιτέρω ανάπτυξη, εξέτιξη και εν συνεχείᾳ τροποποίηση, θεωρώ ότι θα πρέπει να οδηγηθούμε σε τελική κρίση με μία μέθοδο περίπου "αφαιρετική" ειδικώτερα δε: I) Δεν θα πρέπει να μας διαφέύγει η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 3 του Νόμου σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση αγοράς του μισθίου πριν από την πάροδο τριετίας από την έναρξη της μίσθωσης, αίρονται όλες οι απαλλαγές και ο μισθωτής

έχει υποχρέωση να καταβάλει τα ποσά και τις φορολογικές ή άλλες επιβαρύνσεις που θα έπρεπε να είχε καταβάλει εάν δεν είχε τις απαλλαγές, δηλαδή αίρεται αναδρομικά, κάθε απαλλαγή, επομένως γιά τις πράξεις αυτές δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα δικαιώματα που εισπράττει ο Συμβολαιογράφος είναι αυτά που ορίζονται στην σχετική Υπουργική απόφαση που καθορίζει τα δικαιώματά μας, δηλαδή ο Συμβολαιογράφος θα εισπράξει δικαιώματα όπως και γιά κάθε άλλη αναλογική πράξη που συντάσσει αυτός, II) Οπως επίσης δεν θα πρέπει να μας διαφέύγει και όπως ήδη άλλωστε προαναφέρθηκε, ότι γιά κάθε πράξη που συντάσσει ο Συμβολαιογράφος σύμφωνα με τις

παρ. 1 και 3 του άρθρου 6, θα πρέπει γιά τις συμβάσεις αυτές, οι οποίες ας σημειωθεί και εδώ ότι απαριθμούνται ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, κάθε φορά να εισπράττει το αναλογικό δικαιώμα των 150 Ευρώ.

III) Με το άρθρο 11 παρ.12 του Ν. 2367/1995 που έλαβε αριθμό παρ. 9 στο άρθρο αυτό του Ν. 1665/86 ορίζεται ότι απαλλάσσονται από τον φόρο μεταβίβασης και αυτομάτου υπερτιμήματος: α) η μεταβίβαση του ακινήτου από την εκμισθώτρια προς τον μισθωτή ή τους κληρονόμους αυτού και β) η εξαγορά του μισθίου πριν από την πλήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης (πρόωρη πλήξη), σύμφωνα με τους όρους της μίσθωσης. VI) Εξάλλου με την παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν.2238/1994 ορίζεται ότι στις παραπάνω περιπτώσεις δηλαδή της μεταβίβασης του μισθίου κατά την πλήξη της μίσθωσης ή της εξαγοράς αυτού πριν από την πλήξη αυτής, αιλλά πάντοτε μετά την πάροδο της τριετίας, και υπό τον όρο ότι αυτή (μεταβίβαση) θα γίνεται είτε προς τον μισθωτή είτε προς τους κληρονόμους αυτού "ως αξία πώλησης θα λαμβάνεται αυτή που καθορίζεται από τους όρους της σύμβασης. Αντιληφθανόμαστε ποιοπόν Όλοι ότι αφού οι συμβάσεις αυτές απαλλάσσονται από φόρο μεταβίβασης, καθώς και από φόρο αυτομάτου υπερτιμήματος η διευκρίνιση αυτή, με ειδική διάταξη στον Νόμο, έγινε γιά να μην υπάρχει αμφιβολία γιά τον καθορισμό των τελών και δικαιωμάτων των τρίτων, επομένως ο Συμβολαιογράφος σύμφωνα με την διάταξη αυτή, θα πρέπει να εισπράξει τα δικαιώματά του στο ποσό που ορίζεται στην σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης, "ως τίμημα της μεταβίβασης".

Τα δικαιώματα αυτά σύμφωνα με το σχετικό άρθρο του Κώδικα Συμβολαιογράφων, αποδίδονται στον Οικείο Συμβολαιογραφικό Σύλλογο.-

Η μελέτη αυτή και η καταγραφή των σκέψεων της γράφουσας έγινε με την ευκαιρία σχετικού ερωτήματος από Συναδέλφους του Συλλόγου μας.-

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ. ΤΕΛΟΣ ΒΑΖΕΙ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΗ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗ ΤΩΝ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), που εδρεύει στο Στρασβούργο, είναι Δικαιοδοτικό Όργανο, Όργανο Δικαστικής Προστασίας, που συστήθηκε με αποκλειστικό σκοπό και στόχο την προστασία και τον σεβασμό των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιώδών Ελευθεριών του, υποχρέωση και σεβασμός που απορρέει απ την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Ρώμης της 4.11.1950 και το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο αυτής των Παρισίων της 20/3/1950 κυρώθηκαν απ την Ελλάδα με το Ν.2329/1953(ΦΕΚ 68/1953) και ΝΔ 53/1974(ΦΕΚ 256/1974) και αποτελούν "από την επικύρωσή τους με Νόμο και την θέση τους σε ισχύ, αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλην αντίθετη διάταξη Νόμου", όπως ορίζει το άρθρο 28 του Συντάγματος, το οποίο αποτελεί κατά την ερμηνευτική δήλωση, θεμέλιο για την συμμετοχή της Χώρας μας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο αυτής αποδίδεται υψηλή σημασία στην διασφάλιση και προστασία στα αστικά και πολιτικά δικαιώματα του ανθρώπου, μεταξύ των οπίων το δικαίωμα της ιδιοκτησίας (άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου), το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης (άρθρο 6 αρ.1 ΕΣΔΑ), το δικαίωμα σε δίκαιην ικανοποίηση (άρθρο 41 ΕΣΔΑ). Αντίστοιχες διατάξεις προστασίας των θεμελιώδων ατομικών δικαιωμάτων για τις δύο πρώτες περιπτώσεις καθιερώνει και το Εθνικό μας Σύνταγμα στα άρθρα 17 αρ.1 και 20 αρ.1.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτόκολλου της ΕΣΔΑ "Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του", ενώ σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, "έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή

του δικασθεί δικαίωσ..εντός πλογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου..το οποίο θα αποφασίσει επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως..".

Εξάπλιου σε περίπτωση κατά την οποία το ΕΔΔΑ κρίνει ότι παραβιάσθηκαν (προσβλήθηκαν) τα ατομικά δικαιώματα του θιγομένου που προβλέπονται απ τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου από πράξεις ή παραπλείψεις των οργάνων των Κρατών Μελών και " αν το εσωτερικό δίκαιο του Κράτους Μέλους δεν επιτρέπει παρά μόνον ατελή εξάπλιεψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής ", σύμφωνα με το άρθρο 41 της ΕΣΔΑ ,καθιερώνεται υποχρέωση δίκαιης ικανοποίησης του θιγομένου .

Συνακόλουθα των ανωτέρω κοινοτικών διατάξεων ο εκάστοτε θιγόμενος που θεωρεί ότι προσβλήθηκαν τα ατομικά του δικαιώματα από πράξεις ή παραπλείψεις των οργάνων του Κράτους του οποίου είναι πολίτης, δικαιούται να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,το οποίο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου αυτής "... μπορεί να επιληφθεί της εξέτασης προσφυγής που υποβάλλεται από κάθε φυσικό πρόσωπο,μη κυβερνητικό οργανισμό ή ομάδα ατόμων ,που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παραβίασης,από ένα από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη(σ.ο.Κράτη-Μέλη) αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μη παρεμποδίζουν με κανένα τρόπο την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος αυτού".

Προϋπόθεση του παραδεκτού ατομικής προσφυγής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ)σύμφωνα με το άρθρο 35 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είναι μεταξύ άλλων, "Να έχουν εξαντληθεί τα εσωτερικά ένδικα μέσα,όπως αυτά νο-

ούνται σύμφωνα με τις γενικώς παραδεδεγμένες αρχές του δικαίου και εντός προθεσμίας (6) μηνών από την ημερομηνίας της τελεσιδικίας της εσωτερικής απόφασης", να μην είναι "ανώνυμη η προσφυγή", να " μην είναι όμοια με προσφυγή που έχει προηγουμένως εξετασθεί από το Δικαστήριο ή έχει υποβληθεί σε άλλη διεθνή διαδικασία που διερευνά ή επιλύει διαφορές και εφ' όσον δεν περιέχει νέα στοιχεία " και ακόμη , " η προσφυγή να μην είναι ασυμβίβαστη προς τις διατάξεις της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, εκδήλως αρβάσιμη ή καταχρηστική".

Με βάση τις ανωτέρω Κοινοτικές διατάξεις, στις 18 Νοεμβρίου του 2004 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου επί της υπ' αριθμ. No66725/01 προσφυγής (Υπόθεση Φωτοπούλου κατά Ελλάδος) , εξέδωσε επ' αυτής - No66725/01(Sect.1)(Fr)-(18.11.04) Fotopoulos c.Greece)- απόφασή, η οποία χαρακτηρίζεται ως απόφαση σταθμός και αποτελεί την πρώτη "Ευρωκαταδίκη" της Χώρας μας για την μη κατεδάφιση αυθαιρέτων κτισμάτων.

Αξίζει να αναφερθούμε στο ιστορικό της ανωτέρω προσφυγής το οποίο έχει ως εξής

"Ιδιοκτήτρια ακινήτου κειμένου σε χαρακτηρισθέντα "παραδοσιακό οικισμό" από το έτος 1988 , στο Λιμάνι κυκλαδίτικου νησιού, τον Φεβρουάριο του 1988 κατέθεσε καταγγελία στο αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο, κατά ιδιοκτητών άλλου παραλιακού ακινήτου για αυθαίρετη κατασκευή (υπερυψωθέντα τοίχο) η κατασκευή του οποίου περιόριζε σημαντική την θέα προς τη θάλασσα του δικού της ακινήτου και εμπόδιζε την ορατότητα των κινουμένων προς το Λιμάνι αυτοκινήτων αυξάνοντας τους κινδύνους τροχαίων ατυχημάτων. Τον Ιούλιο του 1989, τεχνικοί της πολεοδομίας συνέταξαν έκθεση αυτοψίας στην οποία διαπιστωνόταν ότι ο τοίχος είχε ανυψωθεί παρανόμως κατά 1,30 μ. σε μήκος 14 μέτρων. Τον Φεβρουάριο του 1991, η Πολεοδομία προχώρησε σε νομιμοποίηση του τοίχου, την οποία στη συνέχεια ανακάλισε σε μέρει μετά νέα ένσταση της θιγόμενης. Ύστερα από επανειλημμένες αιτήσεις της ενδιαφερόμενης, το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο πραγματοποίησε δεύτερη αυτοψία, για την οποία αυτή ενημερώθηκε το καλοκαίρι του 1992. Σύμφωνα με τη νέα αυτοψία, ο αυθαίρετος τοίχος έπρεπε να κατεδαφιστεί μέσα σε δέκα ημέρες, εκτός κι αν ο ιδιοκτήτης ή οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος κατέθετε ένσταση. Στις 30 Μαρτίου 1993, η Επιτροπή Ελέγχου Αυθαιρέτων Κατασκευών, αφού άκουσε τις ενδιαφερόμενες πληρεύσεις, αποφάσισε ότι ο τοίχος έπρεπε να επανέλθει στην αρχική του μορφή. Τον Απρίλιο του 1994, το πολεοδομικό γραφείο ζήτησε από το Νομαρχιακό Συμβούλιο Κυκλαδών το ποσό των 50.000 δραχμών προκειμένου να κατεδαφίσει τον τοίχο. Το ποσό εγκρίθηκε από τον νομάρχη ένα μήνα αργότερα.

Τον Μάιο του 1994, οι υπεύθυνες για την ανέγερση του αυθαίρετου τοίχου κατέθεσαν προσφυγή κατά της απόφασης κατεδάφισης. Στα τέλη του 1994, ο νομάρχης Κυκλαδών

απέρριψε την προσφυγή βάσει προηγούμενης γνωμοδότησης του Συμβουλίου Πολεοδομίας, Κατοικίας και Περιβάλλοντος, η απόφαση όμως αυτή ακυρώθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας (1995), επειδή το Συμβούλιο δεν είχε συσταθεί σύμφωνα με τον νόμο. Τον Απρίλιο του 1996, ο νομάρχης κατέληξε στην ίδια απόφαση, ακολουθώντας και πάλι την ομόφωνη γνώμη του Συμβουλίου Πολεοδομίας. Νέα ένσταση κατά της απόφασης του νομάρχη απορρίφθηκε τον Ιούλιο του 1996 από τον γενικό γραμματέα της περιφέρειας, ενώ ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ απέρριψε τον Οκτώβριο του 1996 προσφυγή κατά της απόφασης του γενικού γραμματέα. Παρόλο που ο υπουργός έκρινε ότι όλα τα ένδικα μέσα κατά της απόφασης της Επιτροπής Ελέγχου Αυθαιρέτων Κατασκευών είχαν πλήρως εξαντληθεί, η διοίκηση δεν προχώρησε ,στην κατεδάφιση του παράνομου τοίχου.

Ακολούθησαν νέα διαβήματα της θιγόμενης προκειμένου να επιτύχει την κατεδάφιση. Τον Μάιο του 1997, το ΥΠΕΧΩΔΕ ζήτησε με επιστολή του προς την αρμόδια Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας να δώσει εντολή για την κατεδάφιση του τοίχου. Τον Απρίλιο του 1998, το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο απευθύνθηκε στη νομαρχία εξηγώντας ότι το ίδιο δεν διαθέτει συνεργείο κατεδάφισης. Η υπόθεση συνέχισε να "σέρνεται" μεταξύ Υπουργείου,Περιφέρειας και (απρόθυμου να προχωρήσει στην κατεδάφιση) πολεοδομικού Γραφείου,έως ότου τον Αύγουστο του 2000 οι υπεύθυνες για την ανέγερση του τοίχου προσέφυγαν με αίτηση ακύρωσης της αποφάσεως στο Σ.τ.Ε. Η υπόθεση συζήτηθησε στο Σ.τ.Ε. τον Μάρτιο του 2001 και το Σ.τ.Ε. έκρινε τελεσίδικα και αμετάκλητα πλήρων ότι ο τοίχος είναι παράνομος και πρέπει να κατεδαφιστεί.

Παρά τις ανωτέρω τελεσίδικες αποφάσεις (Διοικητικές και Δικαστικές) ο αυθαίρετος τοίχος εξακολουθούσε να παραμένει στην θέση του και έτσι η θιγόμενη προσέφυγε στο ΕΔΔΑ για προσβολή του δικαιώματος της στο σεβασμό της περιουσίας της, καθώς και για την έλλειψη δικαστικού μέσου που να επιτρέπει την προσφυγή κατά της παράλειψης της διοίκησης να προβεί στην κατεδάφιση της αυθαίρετης κατασκευής που υψώθηκε απέναντι από την κατοικία της.

Το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση καταδίκασθηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και υποχρεώθηκε να καταβάλει σημαντική χρηματική αποζημίωση στην προσφυγούσα (συνολικού ύψους 38.507,00 ευρώ,δηλαδή 19823 ευρώ για υλική ζημία,5.000 ευρώ για ηθική βλάβη και 13.684 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη), επειδή τα αρμόδια Πολεοδομικά όργανα του (Ελληνικού Κράτους) δεν άσκησαν τα καθήκοντά τους, αποδείχθηκαν ανίκανα να εκτελέσουν μια δική τους τελεσίδικη πράξη ,ακόμη και όταν και τα επιληφθέντα στη συνέχεια ειλικρινά δικαστήρια είχαν εκδώσει τελεσίδικες και αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, δηλαδή δεν προέβησαν στην κατεδάφιση ενός μικρού αυθαίρετου κτίσματος, - υπερυψωθέντος τοίχου , σε παραλιακό σπίτι στο Λιμάνι ,σε χαρακτηρισθέντα ως "παραδοσιακό

οικισμό” από το έτος 1988 , κυκλαδίτικου νησιού. ”(βλ.εφημερίδα Ελευθεροτυπία της 25/11/2006).

Το ΕΔΔΑ από τους προβληθέντες ισχυρισμούς περί παραβιάσεως των ατομικών δικαιωμάτων της θιγομένης και απ τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψιν του έκρινε και απεφάνθη, ότι υπήρξε παραβίαση απ την Ελλάδα της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Η παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων της θιγομένης κατά το ΕΔΔΑ στηρίχθηκε στο ότι η άνηση ή παράθεψη της διοικήσεως να προβεί στην κατεδάφιση του ανωτέρω αναφερομένου αυθαίρετου τοίχου για μεγάλη χρονική περίοδο και χωρίς σοβαρό λόγο δεν είχε καμμία νόμιμη βάση στο εθνικό μας δίκαιο, επίσης στο ότι το εθνικό μας δίκαιο δεν προβλέπει προσφυγή που θα επέτρεπε στην προσφεύγουσα να επιτύχει την κατεδάφιση της επίδικης κατασκευής, και ακόμη ότι η προσφεύγουσα υπέστη υλική ζημιά και ηθική βλάβη, και την δικαίωσε .

Η άρνηση (που στοιχειοθετείται εν προκειμένω με παράθεψη ενέργειας-της κατεδαφίσεως δηλαδή των αυθαιρέτων κτισμάτων) των ελληνικών αρχών να τηρήσουν την ισχύουσα νομοθεσία και να κατεδαφίσουν κτίσματα που έχουν κριθεί τελεσιδίκως και αμετακλήτως αυθαίρετα και κατεδαφιστέα, επιτέλους ανατρέπεται με την Καταδίκη της Χώρας μας απ το ΕΔΔΑ και μπαίνει “Κοινοτικός φραγμός” για πρώτη φορά στο απαράδεκτο καθεστώς της ατιμωροσίας για όλους εκείνους (παρανομούντες πολίτες και διοικητικούς υπαλλήλους) που ευθύνονται για την ανέγερση και διατήρηση των αυθαιρέτων κτισμάτων ακόμη και μέσα στα δάσον μας, την άναρχη δόμηση και την οικιστική κακοποίηση και υποβάθμιση του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος της Χώρας μας.

Με την ανωτέρω απόφαση του ΕΔΔΑ ενθαρρύνονται οι πολίτες να διεκδικήσουν “ σοβαρές” αποζημιώσεις από το Ελληνικό Δημόσιο και απ τα ασκούντα πλημμελώς τα καθήκοντά τους όργανα του Κράτους, καθώς επίσης και να ζητήσουν την κατ’ αυτών άσκηση ποινικών και πειθαρχικών διώξεων ,σε περίπτωση κατά την οποία αρνούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και την συνταγματική (άρθρο 24 αρ.1) επιταγή και υποχρέωση για την προστασία του περιβάλλοντος, να προβούν στην κατεδάφιση των κτισμάτων που έχουν κριθεί ως αυθαίρετα και κατεδαφιστέα από τις ίδιες αυτές Αρχές, ή απ τα Ελληνικά Δικαστήρια τελεσιδίκως και αμετακλήτως.

Η απόφαση αυτή του ΕΔΔΑ έχει βαρύνουσα σημασία και για εμάς τους συμβολαιογράφους, με πρωτεύοντα ρόλο στην ασφάλεια των συναλλαγών και στη διασφάλιση του

δημοσίου συμφέροντος και του συμφέροντος των δικαιοπρακτούντων, λόγοι για τους οποίους η ελληνική κοινωνία έχει περιβάλει με εμπιστοσύνη το θεσμό και την αναγκαιότητα της συνέχισης του, διότι, ως Δημόσιοι Λειτουργοί και ενεργούντες ως όργανα της Πολιτείας, έχουμε “ δέσμια ” αρμοδιότητα και καθήκον, να προβαίνουμε υποχρεωτικώς πριν απ την κατάρτιση και υπογραφή οποιασδήποτε δικαιοπραξίας, σε ελέγχους νομιμότητας της πραγματοποιηθούμενης δικαιοπραξίας, οι οποίοι αφορούν, εκτός πολλών άλλων, στην τήρηση και πιστή εφαρμογή των πολεοδομικών διατάξεων, στην προστασία του περιβάλλοντος , κ.λ.π..

Ο έλεγχος από εμάς τους Συμβολαιογράφους κατά την σύνταξη των συμβολαίων για την πιστή τήρηση και εφαρμογή των πολεοδομικών διατάξεων πρέπει να είναι αυστηρός και ενδελεχής, διότι οι παραβάσεις αυτών, καθιστούν τα συμβόλαια αυτοδικιάς άκυρα, εμάς ποινικώς και πειθαρχικώς ελεγκτέous , αν έχουμε λάβει γνώση των παραβάσεων αυτών (άρθρα 13, 231 και 259 του Ποιν.Κώδικα και άρθρο 5 αρ.1,άρθρα 42 και 43 του Ν.2830/2000-Κώδικας Συμβολαιογράφων) την δε συνέχιση του συμβολαιογραφικού θεσμού και τον ρόλο του στις συναλλαγές ευάλωτο και αμφίβολο .

Οι κυρώσεις, όπου οι Πολεοδομικές διατάξεις παραβιάζονται, επιφέρουν,όπως ο νόμος ορίζει, την αυτοδίκαιη ακυρότητα των συνταχθέντων συμβολαίων, (π.χ. δικαιοπραξίες κατά παράβαση των πολεοδομικών νόμων, παράνομες κατατμήσεις, ανέγερση κτίσματος χωρίς άδεια οικοδομής ή καθ’ υπέρβαση αυτής, μεταβιβάσεις σε δημόσια δάσο, σε ζώνη παραθίας, αιγιαλούς, αρχαιολογικούς χώρους, κ.λ.π.) και κατά συνέπειαν αυτής πρόσθετες κυρώσεις ποινικές, πειθαρχικές και διοικητικές, τόσο στους δικαιοπρακτούντες ,όσο και στους ποιπούς “εμπλεκόμενους ” (μηχανικούς, δικηγόρους ,συμβολαιογράφους υποθηκοφύλακες, μεσίτες Ν.651/77,Ν.1337/83 άρθ.17 παρ. 12,Ν.2242/94 κ.λ.π.).

Τα τελευταία χρόνια η Ελληνική Πολιτεία προκειμένου να αποτρέψει την ανέγερση αυθαιρέτων κτισμάτων και τις εξ αυτής ολέθριες συνέπειες για το περιβάλλον, (η Επιτροπή Περιβάλλοντος της Ε.Ε.μας κατατάσσει στις τελευταίες χώρες της Ε.Ε.από πλευράς προστασίας του περιβάλλοντος) θέσπισε μια “σειρά” από νομοθετήματα τα οποία επισύρουν αυστηρές ποινές, ποινικής, πειθαρχικής και διοικητικής φύσεως(πρόστιμα ανέγερσης-εφάπαξ καταβαλλόμενο- και διατήρησης αυθαιρέτου- για κάθε χρόνο που αυτό υφίσταται-κατεδαφίσεις).

Ενδεικτικώς θα αναφερθούμε

στο άρθρο 22 και 5 του Ν.1577/85 (ΓΟΚ), στα άρθρα 259, 263, 329, 330, 381 του Κωδικού Διατάγματος από 14.7.1999(ΦΕΚ Δ'580/27.7.99), στο Ν. 2242/94 στο Ν. 2831/2000, στο

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ΤΕΛΟΣ ΒΑΖΕΙ ΑΠΟΦΑΣΗ
 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
 ΤΟΥ ΑΝΩΡΩΠΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ
 ΓΙΑΤΗΝ ΜΗ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗ ΤΩΝ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ

N.3044/2002, στο N.2575/1998 στην παρ.8του άρθρου 17 του N.1337/83, σύμφωνα με τα οποία για την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας δόμισης εντός ή εκτός οικισμού απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας της αρμοδίας πολεοδομικής υπηρεσίας. Τέτοιες εργασίες είναι ιδίως οι εκσακαφές και επικώσεις, η εγκατάσταση ικριωμάτων, η ανέγερση, επισκευή, διαρύθμιση και κατεδάφιση κτηρίων και των παραρτημάτων τους, η περίφραξη ακινήτου, η περίφραξη ακινήτου με συρματόπλεγμα, αλλήλα και η τοποθέτηση κλιματιστικού μηχανήματος. Εξάλλου κάθε κατασκευή που εκτελείται χωρίς οικοδομική άδεια ή με υπέρβαση της άδειας οικοδομής θεωρείται αυθαίρετη και υπάγεται στις προβλεπόμενες κυρώσεις του N.1337/1983 όπως σήμερα κατά τροποποίηση ισχύουν, αλλά επί πλέον και στις ποινικές κυρώσεις που προβλέπουν οι διατάξεις των Νόμων.

Συνήθεις περιπτώσεις αποτελούν για τα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου υφίσταται κυρίως η αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα με τις πολυύροφες οικοδομές (πολυκατοικίες), η μετατροπή των ημιϋπαιθρίων χώρων από ανοιχτούς χώρους σε κλειστούς. Οι ημιϋπαιθριοί χώροι με Πρωτοπόρους στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή τους τη δεκαετία του 1950 τους Αρχιτέκτονες Μηχανικούς Άρη Κωνσταντινίδην και Νίκο Βαλσαμάκη (πάντα έως τότε ανοιχτοί), πρόσθεσαν στην αρχιτεκτονική σύνθεση χάρη και καλαισθησία στις πολυκατοικίες της Πρωτεύουσας.

Ο Νέος ΓΟΚ του 1985 (N.1577) τους θεσμοθετεί για πρώτη φορά, με στόχο να γίνουν οι νέες οικοδομές πιο ελκυστικές και καλαισθητές, αποτελούν υποχωρήσεις του κτηρίου σε σχέση με την οικοδομική γραμμή, δεν προσμετρώνται στη συντελεστή δόμισης, δηλαδή στα συνολικά τετραγωνικά κάλυψης της οικοδομής, σύμφωνα δε με τη νεώτερη τροποποίηση του με το N.2831/2000 "η μία τουλάχιστον πλευρά του είναι ανοικτή προς κοινόχρονο ή ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου, και χρησιμοποιούνται" για την μετακίνηση ή προσωρινή παραμονή ανθρώπων".

Στην πράξη όμως οι ημιϋπαιθριοί χώροι από εργαλείο ομορφιάς της οικοδομής με την μετατροπή τους σε "κλειστούς", προεκτάσεις κυρίων χώρων (δωματίων), κατάντησαν εργαλείο εμπορικού κέρδους και πλούτισμού.

Η μετατροπή των ημιϋπαιθρίων χώρων από ανοιχτούς χώρους σε κλειστούς αποτελεί, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες πολεοδομικές διατάξεις, πολεοδομική παράβαση, "υπέρβαση της άδειας οικοδομής, θεωρείται αυθαίρετη κατασκευή και εμπίπτει στις παραπάνω πολεοδομικές διατάξεις και τις εξ αυτών κυρώσεις (Κατεδάφιση-πρόστιμα, ποινικές διώξεις).

Οι επαπειλούμενες ιδιαιτέρως αυστηρές ποινικές κυρώσεις

για τις αυθαίρετες κατασκευές που ορίζει η παρ. 2 άρθρο 9 του N.3212/2003 (ΦΕΚ Α308/31.12.2003) για τους "αυθαιρετούντες", όπως μεταξύ άλλων, "ποινή φυλάκισης του πλάχιστον (6) μηνών, χρηματική ποινή από 5.000-50.000 ευρώ, το αμετάτρεπτο της ποινής, η μη αναστολή της εκτέλεσης της ποινής σε περίπτωση ασκήσεως εφέσεως κατά της καταδικαστικής αποφάσεως", δεν έχουν γίνει ευρέως γνωστές ώστε να αποτραπεί η αποκαπλούμενη "τρίτη γενιά αυθαιρέτων" (δηλαδή αυτών μετά το N.1337/83). Ούτε εξάλλου έχει αποκτήσει ο κάθε πολίτης την πλεγόμενη "περιβαλλοντική συνείδηση", ώστε να αρνείται την αγορά τέτοιων "περιβαλλοντοκτόνων κατασκευών" και να καθίσταται έτσι στην ουσία "όμηρος" στην καταγγελία του οποιουδήποτε προς τις αρμόδιες Πολεοδομικές Αρχές.

Οι διάφορες περιβαλλοντικές οργανώσεις δεν έχουν δείξει κάποιο ενδιαφέρον για τις αυθαίρετες αυτές κατασκευές με αποτέλεσμα "να ασφυκτιά και να μην αναπνέει η πόλη".

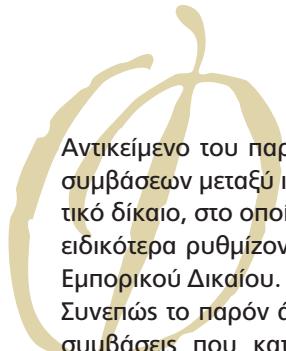
Η Πολιτεία, όπως απέδειξε η παραπάνω Ευρωκαταδίκη της Χώρας μας, περιορίζεται σε καθαρά "εισπρακτικά, οικονομικού χαρακτήρα ατελέσφορα μέτρα" και όχι όπως επιβάλλουν οι κανόνες μιας ευνομούμενης Πολιτείας, σε ουσιαστική εφαρμογή του Νόμου, που είναι η άμεση κατεδάφιση των αυθαιρέτων κατασκευών, γεγονός για το οποίο καταδικασθήκαμε από το ΕΔΔΑ.

Η αποτροπή "της νομιμοποίησεως" των πάστις φύσεως αυθαιρέτων κατασκευών, η άμεση καταγραφή τους από τις αρμόδιες Πολεοδομικές Υπηρεσίες" είτε από ειδικό Σώμα επεγκτών περιβάλλοντος" και η χωρίς οποιαδήποτε χρονοτριβή κατεδάφιση τους είναι η μόνη και μόνιμη λύση στο πρόβλημα των αυθαιρέτων και όχι νέα τσουχτερά πρόστιμα τα οποία όσο υψηλά και αν είναι, θα είναι κατά την άποψή μας ατελέσφορα και αδόκιμα, όπως έχει αποδειχθεί.

Ας συμβάλλουμε και εμείς οι συμβοιλαιογράφοι που καθήκονται και υποχρέωσή μας είναι, ως θεματοφύλακες του Δημοσίου συμφέροντος, και η προστασία του περιβάλλοντος, με την επισήμανση και υπενθύμιση κάθε φορά στους συναλλασσόμενους της παραπάνω απόφασης του ΕΔΔΑ, των συνεπειών που έχουν για τη νεώτερη γενεύση, αλλήλα και για όλους μας η κακοποίηση του περιβάλλοντος, και για αυτούς, των ατομικών ευθυνών τους όταν παραβιάζουν τους ανωτέρω πολεοδομικούς νόμους.

Ας φρονίσουμε όλοι μας και καθένας μας ξεχωριστά, ως υπέρτατο χρέος μας στις επερχόμενες γενεύσης, να παραδώσουμε ένα καλύτερο και ουσιαστικά βιώσιμο Πλανήτη. Ειδικά αφιερωμένο στην Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας του Περιβάλλοντος.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Αντικείμενο του παρόντος άρθρου είναι η ελευθερία των συμβάσεων μεταξύ ιδιωτών, που ρυθμίζονται από το ιδιωτικό δίκαιο, στο οποίο κυριαρχεί το ιδιωτικό συμφέρον και ειδικότερα ρυθμίζονται από τον Α.Κ. και τις διατάξεις του Εμπορικού Δικαίου.

Συνεπώς το παρόν άρθρο δεν αναφέρεται στις διοικητικές συμβάσεις που καταρτίζονται μεταξύ του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. και τρίτων, στις οποίες κυριαρχεί το δημόσιο συμφέρον και στις οποίες το κράτος ή το Ν.Π.Δ.Δ. έχουν εξουσιαστική θέση έναντι του αντισυμβαλλόμενου και επιβάλλουν σ' αυτές περιεχόμενο σύμφωνο με το δημόσιο συμφέρον και τις οποίες συμβάσεις, υπό προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Διοικητικό Δίκαιο, μπορούν να αναθεωρούν ή να καταργούν μονομερώς.

Δεν είναι όμως διοικητικές, αλλά ιδιωτικές και συνεπώς αποτελούν αντικείμενο του παρόντος άρθρου οι συμβάσεις στις οποίες συμβάλλονται το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. με τρίτα πρόσωπα, αλλά αφορούν σχέσεις ιδιωτικού δικαίου και οι τυχόν διαφορές που μπορεί να προκύψουν από αυτές υπάγονται στα πολιτικά δικαστήρια, βάσει του άρθρου 94 παρ. 3 του Συντάγματος.

Όταν λέμε ελευθερία των συμβάσεων στο ιδιωτικό δίκαιο εννοούμε το δικαίωμα που έχει ένας ιδιώτης, ημεδαπός ή απλοδαπός, εντός των ορίων του νόμου, να συνάπτει κατ' επιλογήν του οποιαδήποτε σύμβαση, με οποιονδήποτε αντισυμβαλλόμενο με ή χωρίς τύπο και οποιουδήποτε περιεχομένου, ιδίως όσον αφορά το αντικείμενο της σύμβασης, το τυχόν τίμημα ή αντάλλαγμα, τον τόπο και τον χρόνο κατάρτισης και εκτέλεσης της σύμβασης αυτής.

ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣΗΣ, ΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ

Η ελευθερία των συμβάσεων είναι εκδήλωση της αυτονομίας της ιδιωτικής βούλησης στην έκταση που αυτή, στα πλαίσια του Συντάγματος, αναγνωρίζεται από τη νομοθεσία του κράτους.

Αυτονομία της ιδιωτικής βούλησης είναι η ικανότητα που αναγνωρίζεται από το νόμο στη βούληση ενός ατόμου να συνάπτει μία δικαιοπραξία, την οποία να καθορίζει τον τύ-

Ηλίας Κωτσάκης

Επίτιμος Πρόεδρος Συμβολαιογραφικού Συλλόγου Εφετείων Αθηνών, Πειραιά, Αιγαίου και Δωδεκανήσου

πο, το περιεχόμενο, τη λειτουργία, τη διάρκεια, την έκταση της ενέργειας, τον τόπο και το χρόνο κατάρτισης, εκπλήρωσης ή κατάργησης της.

Η έκταση της αυτονομίας της ιδιωτικής βούλησης και συνεπώς και η έκταση της εκδήλωσης αυτής, της δικαιοπρακτικής ελευθερίας και της ειδικότερης μορφής αυτής της ελευθερίας των συμβάσεων σε κάθε κράτος εξαρτάται, πρώτον από τη μορφή που έχει η οικονομία του κράτους αυτού, δεύτερον από τις διαμορφούμενες κάθε φορά, βάσει της μορφής που έχει η οικονομία, κοινωνικές, πολιτικές, νομικές και πολιτιστικές συνθήκες στο κράτος αυτό και τρίτον από τις θρησκευτικές συνθήκες που επικρατούν στο ίδιο κράτος.

Οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ των μετών της κοινωνίας ενός κράτους επηρεάζουν περισσότερο από τις πολιτικές, κοινωνικές, νομικές και πολιτιστικές συνθήκες του κράτους αυτού τη θεσμοθέτηση ή μη δικαιοπρακτικής ελευθερίας, όσο και την έκταση αυτής, δηλαδή αν θα είναι πλήρης ή περιορισμένη και στην τελευταία περίπτωση ως ποιο βαθμό. Οικονομικές σχέσεις είναι οι σχέσεις των μετών της κοινωνίας ενός κράτους στους τομείς της παραγωγής, της διακίνησης, της διανομής, της ασφάλισης και της κατανάλωσης των κάθε είδους πνευματικών και υλικών αγαθών.

Η ιστορία γνωρίζει πέντε τύπους οικονομικών σχέσεων των διαφόρων κοινωνιών (α) τις πρωτόγονες, (β) τις δουλοκτητικές, (γ) τις φεουδαρχικές, (δ) τις αστικές ή κεφαλαιοκρατικές και (ε) τις σοσιαλιστικές.

Ο κάθε τύπος οικονομικών σχέσεων σε μια κοινωνία διαμορφώνει και τον τύπο του δικαίου που θεσπίζεται σε ένα κράτος και κυρίως ασκεί ουσιώδη επίδραση στην αναγνώριση ή μη από το δίκαιο του κράτους αυτού δικαιοπρακτικής ελευθερίας καθώς και την έκταση αυτής.

Σε κάθε ιστορική βαθμίδα των οικονομικών σχέσεων που επικρατούν μεταξύ των μετών της κοινωνίας ενός κράτους, για διευκόλυνση της λειτουργίας και εξέλιξης των σχέσεων αυτών απαιτείται απαραίτητα και η καθιέρωση αντίστοιχων κανόνων δικαίου, που να είναι συμβατοί με τις σχέσεις αυτές και να διευκολύνουν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των συναλλαγών που διενεργούνται βάσει αυτών.

Μεταξύ των κανόνων δικαίου που απαιτείται να καθιερώθουν και να είναι συμβατοί με τον τύπο των οικονομικών σχέσεων που επικρατούν σε ένα κράτος, για να διευκολύνονται οι συναλλαγές βάσει του τύπου των σχέσεων αυτών, είναι και αυτοί για τις δικαιοπραξίες και για την ειδικότερη μορφή αυτών, τις συμβάσεις.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Ιστορικά, στα πρώτα στάδια της ανάπτυξης των κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, κυριαρχούσε ο τύπος των πρωτόγονων οικονομικών σχέσεων.

Στις πρωτόγονες οικονομικές σχέσεις οι άνθρωποι στις οικονομικές τους δραστηριότητες χρησιμοποιούσαν πρωτόγονα τεχνικά μέσα στη γεωργία και στην κτηνοτροφία. Οι χερσαίες μετακινήσεις των ανθρώπων και οι μεταφορές αντικειμένων γινόντουσαν με άλογα και βόδια και μετέπειτα με πρωτόγονα κάρα σε δρόμους τους οποίους είχε διαμορφώσει η φύση, αυτούς που σήμερα ήλεμε μονοπάτια. Οι ποτάμιες, λιμναίες και θαλάσσιες μεταφορές γινόντουσαν με πρωτόγονες σχεδίες ή με πρωτόγονα πλοία.

Την εποχή αυτή, πλόγω του τύπου των οικονομικών σχέσεων που κυριαρχούσαν, ο θεσμός των δικαιοπραξιών και ειδικότερα ο θεσμός των συμβάσεων ήταν άγνωστος στα γραπτά ή στα εθιμικά δίκαια των διαφόρων οργανωμένων κοινωνιών της εποχής εκείνης.

Αργότερα, πλόγω της βελτίωσης των τεχνικών μέσων παραγωγής στη γεωργία και στην κτηνοτροφία, της βελτίωσης του χερσαίου οδικού δικτύου και των πλωτών μέσων για τη μεταφορά προσώπων και υπηκόων αντικειμένων, άρχισαν να υποχωρούν στην κοινωνία οι πρωτόγονες οικονομικές σχέσεις και να αναπτύσσονται οι δουλοκτητικές οικονομικές σχέσεις.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα για τις ανάγκες του είδους των συναλλαγών που διαμορφωνόντουσαν και άρχισαν να επικρατούν βάσει των σχέσεων αυτών, να αναγνωριστεί από το δίκαιο των οργανωμένων κοινωνιών και των πόλεων, που είχαν στο μεταξύ διαμορφωθεί, ορισμένες αγώγιμες συμβάσεις.

Οι αγώγιμες συμβάσεις της εποχής εκείνης ήταν περιορισμένου αριθμού, είχαν ορισμένο περιεχόμενο και τυποληπτικό χαρακτήρα και οι συμβαλλόμενοι δεν είχαν ελευθερία να καταρτίζουν άλλες αγώγιμες συμβάσεις εκτός από αυτές.

Μετέπειτα, την εποχή που οι άνθρωποι στο εσωτερικό της χώρας τους αποκτούσαν διάφορα προϊόντα από άλλους ανθρώπους βάσει συναλλαγής ή οι οργανωμένες κοινωνίες αποκτούσαν από ξένες χώρες διάφορα υπηκά αγαθά για τα μέλη τους με εθελοντική ανταλλαγή προϊόντων ή βάσει συνθηκών και αναπτυσσόταν με αργούς αιλιά σταθερούς

ρυθμούς το εμπόριο, οι πρωτόγονες οικονομικές συνθήκες έγιναν εμπόδιο στην περαιτέρω αύξηση της παραγωγής και εμπορίας αγαθών και αντικαταστάθηκαν πλήρως από τον τύπο των δουλοκτητικών οικονομικών σχέσεων.

Στις δουλοκτητικές οικονομικές σχέσεις βασική παραγωγική δύναμη της κοινωνίας έγιναν οι δούλοι, οι οποίοι όμως ενεργούσαν όχι προ ίδιο όφελος αιλιά προ οφελος των κυρίων τους, αυξήθηκε η παραγωγή υπηκών αγαθών πλόγω μπδαμινού κόστους εργασίας και για τη συνέχιση της πειτουργίας των δουλοκτητικών οικονομικών σχέσεων και την πρόοδο τους ανέκυψε ανάγκη αύξησης του αριθμού των αγώγιμων δικαιοπραξιών και ειδικότερα των αγώγιμων συμβάσεων.

Για το πλόγω αυτό το δίκαιο, εκτός από τις αγώγιμες συμβάσεις που μέχρι τότε είχε αναγνωρίσει, αναγνώρισε επιπλέον και έναν μικρό ακόμη αριθμό αγώγιμων συμβάσεων για να ικανοποιήσει την ανάγκη αυτή, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι αναγνωρίστηκε δικαιοπρακτική ελευθερία ή ειδικότερη μορφή αυτής, η ελευθερία των συμβάσεων.

Την εποχή κατά την οποία στην κοινωνία επικρατούσε ακόμη ο τύπος των δουλοκτητικών οικονομικών σχέσεων, ο άνθρωπος με έντονους ρυθμούς πλούτιζε τις γνώσεις του για τη φύση και τα φυσικά φαινόμενα και άρχισε να αξιοποιεί καλύτερα, για τη βελτίωση των συνθηκών της ζωής του, αιλιά και για την αύξηση της παραγωγής υπηκών αγαθών, τις δυνάμεις που του προσφέρει η φύση, όπως τη δύναμη των ζώων, τη δύναμη του νερού, τη δύναμη του ανέμου κ.λπ.

Την ίδια εποχή, την παραγωγή αγαθών και τη μεταφορά τους τις διευκόλυνε και η κατασκευή καλύτερων χερσαίων οδικών δικτύων, καλύτερων μέσων χερσαίας επικοινωνίας, καλύτερων πλωτών μέσων και καλύτερων τεχνικών μέσων που αυξάνουν την παραγωγή, την ανταλλαγή και τη μεταφορά αγαθών.

Ο τύπος όμως των δουλοκτητικών οικονομικών σχέσεων, από ένα σημείο και μετά, πλόγω της έπλειψης ενδιαφέροντος των δούλων για εργασία και των συχνών εξεγέρσεων τους για απόκτηση ελευθερίας, με σημαντικότερη την εξέγερση που έγινε στην Ιταλία το 74-71 π.Χ. με αρχηγό τον Σπάρτακο, άρχισε να μπν είναι οικονομικά αποδοτικός για τους δουλοκτήτες και σταδιακά, με αργό όμως ρυθμό, κατέρρευσε και τη θέση του πήρε από τα μέσα της πρώτης χιλιετίας μ.Χ. ο τύπος των φεουδαρχικών οικονομικών σχέσεων.

Στις φεουδαρχικές οικονομικές σχέσεις βασική παραγωγική δύναμη ήταν οι καλλιεργητές της γης, οι οποίοι ήταν νομικά συνδεδεμένοι με τον φεουδάρχη και με τη γη που καλλιεργούσαν και δεν μπορούσαν να μετακινηθούν από αυτή ή να αιλιάζουν επάγγελμα και δεν είχαν ανάλογη συμμετοχή στη διανομή του πλούτου που δημιουργούσαν με την εργασία τους και τον οποίο πλούτο τον καρπωνόντουσαν οι φεουδάρχες και οι ευγενείς.

Για την εξυπορέτηση των συναθλιαγών που αναπτύχθηκαν στην κοινωνία βάσει του τύπου των φεουδαρχικών οικονομικών σχέσεων επήλθε μεταβολή στο δίκαιο των συμβάσεων και αυτές αυξήθηκαν κατά αριθμό και το περιεχόμενό τους προσαρμόστηκε στις ανάγκες των φεουδαρχικών οικονομικών σχέσεων, χωρίς όμως και πάλι να καταργηθεί η τυπολητρεία σε αυτές και να αναγνωριστεί η δικαιοπρακτική ελευθερία και η ειδικότερη μορφή αυτής, η ελευθερία των συμβάσεων.

Οι πρώτοι που άρχισαν να μιλούν για δικαιοπρακτική ελευθερία και ειδικότερα για ελευθερία των συμβάσεων, χωρίς περιορισμούς ως προς τον αριθμό, το περιεχόμενο, τον τύπο της σύμβασης και την επιλογή του αντισυμβαλλόμενου είναι οι αστοί, δηλαδή οι βιοτέχνες, οι βιομήχανοι, οι καραβοκύρηδες, οι έμποροι, οι τραπεζίτες κ.λπ., που δρούσαν οικονομικά μέσα στο φεουδαρχικό περιβάλλον και εντός του νομικού πλαισίου αυτού, το οποίο όμως δε διευκόλυνε τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες.

Οι αστοί πρόβαλλαν εντονότερα τα αιτήματά τους για δικαιοπρακτική ελευθερία και για την ειδικότερη μορφή αυτής, την ελευθερία των συμβάσεων, την εποχή που άρχισε να καταρρέει η φεουδαρχία και μαζί της κατέρρεαν και οι φεουδαρχικές οικονομικές σχέσεις και αυτοί κάλπαζαν προς την εξουσία και άρχισε να κυριαρχεί στην κοινωνία ο τύπος των αστικών οικονομικών σχέσεων.

Την εποχή αυτή οι αστοί ζητούσαν να αλλάξει το νομικό καθεστώς των δικαιοπραξιών που είχε επιβάλει τόσο το κοσμικό όσο και το εκκλησιαστικό δίκαιο της εποχής εκείνης, το οποίο περιόριζε δραστικά την ελευθερία της επαγγελματικής τους δράσης.

Ζητούσαν οι αστοί να καθιερωθεί ένα αστικό δίκαιο σύμφωνο με τις αντιλήψεις τους για την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή που θα διευκόλυνε την επικράτηση στην κοινωνία των αστικών οικονομικών σχέσεων με επακόλουθο και την πολιτική επικράτησή τους.

Μάλιστα, οι αστοί δεν περίμεναν να ρυθμιστεί το γραπτό δίκαιο των χωρών τους, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των αστικών οικονομικών σχέσεων, όταν αυτοί θα επικρατούσαν κοινωνικά και πολιτικά και από την εποχή ακόμη των σταυροφοριών, αλλά ιδίως από την εποχή της αστικής άνθισης των ιταλικών πόλεων της Βενετίας, της Γένουας και της Φλωρεντίας, όπως επίσης και των γερμανικών πόλεων της Χάνσα (Λύμπεκ, Αμβούργο, Βρέμη κ.λπ.) άρχισαν να δημιουργούν δικούς τους εθιμικούς κανόνες δικαίου και εθιμικούς κανόνες πλειουργίας της αγοράς, με τη θέσπιση μεταξύ αληθών και ευρύτατης δικαιοπρακτικής ελευθερίας που διευκόλυνε τις οικονομικές τους συναθλιαγές.

Με την πρόοδο όμως των αστικών οικονομικών σχέσεων στην κοινωνία, οι εθιμικοί κανόνες δικαίου και οι εθιμικοί κανόνες πλειουργίας της αγοράς, λόγω του ότι δεν ήταν αγώγι-

μοι, δεν εξυπηρετούσαν επαρκώς τα οικονομικά και ιδίως τα εμπορικά συμφέροντα των αστών τόσο στο εσωτερικό των χωρών τους όσο και στις διεθνείς εμπορικές σχέσεις.

Για τον λόγο αυτό οι αστοί από τα μέσα του 17ου μ.Χ. αιώνα άρχισαν να ζητούν έντονα και να επιδιώκουν το μεν αλλαγές στις νομοθεσίες των χωρών τους, οι οποίες στην Ευρώπη τελούσαν υπό την επίδραση του Ρ.Δ. και του Εκκλησιαστικού Δικαίου, το δε θέσπιση κανόνων διεθνούς δικαίου, με την αναγνώριση κυρίων εσωτερικής και διακρατικής δικαιοπρακτικής ελευθερίας, ελευθερίας διάπλου όπων των θαλασσών και ελευθερίας του διεθνούς εμπορίου.

Στο εσωτερικό των χωρών τους οι αστοί ζητούσαν την αναγνώριση πλήρους δικαιοπρακτικής ελευθερίας και της ειδικότερης μορφής αυτής, της ελευθερίας των συμβάσεων, ώστε να μπορούν να καταρτίζουν συμβάσεις χωρίς την επέμβαση και τον έλεγχο του κράτους, της εκκλησίας ή οποιουδήποτε άλλου φορέα, χωρίς κανέναν περιορισμό, με οποιονδήποτε αντισυμβαλλόμενο, σε οποιοδήποτε τόπο ή χρόνο, με ή χωρίς τύπο και με οποιοδήποτε περιεχόμενο.

Με το αίτημά τους για δικαιοπρακτική ελευθερία, σε συνδυασμό και με τις διακηρύξεις του για προσωπική ελευθερία όπων των ανθρώπων, οι αστοί την εποχή εκείνη μεταξύ άλλων, επεδίωκαν και την εύρεση άφθονου και φθηνού εργατικού δυναμικού που τους ήταν απαραίτητο για τη πλειουργία και την επέκταση των επιχειρήσεών τους.

Το άφθονο και φθηνό εργατικό δυναμικό θα προερχόταν από την απελευθέρωση των καλλιεργητών γης από τη δέσμευση που είχαν με τους φεουδάρχες και από την απόσπασή τους από τη γη που καλλιεργούσαν, με την οποία ήταν νομικά δεμένοι και δεν είχαν ελευθερία μετακίνησης από αυτήν.

Η δε απόκτηση από τους αστούς άφθονου και φθηνού εργατικού δυναμικού θα επιτυγχανόταν με την αναγνώριση για όποιους τους ανθρώπους και συνεπώς και για τους καλλιεργητές γης, που ήταν νομικά δεμένοι με τον φεουδάρχο και με τη γη που καλλιεργούσαν, προσωπικής ελευθερίας και κατ' επέκταση αυτής και δικαιοπρακτικής ελευθερίας και της ειδικότερης μορφής αυτής, της ελευθερίας των συμβάσεων.

Με την απόδοση προσωπικής ελευθερίας στους καλλιεργητές γης και με την αναγνώριση σ' αυτούς και στους αστούς δικαιοπρακτικής ελευθερίας και της ειδικότερης μορφής αυτής, της ελευθερίας των συμβάσεων, οι αστοί και οι καλλιεργητές της γης θα μπορούσαν να συνάψουν μεταξύ τους συμβάσεις οποιουδήποτε περιεχομένου και ιδίως συμβάσεις μίσθωσης εργασίας.

Με τις συμβάσεις όμως μίσθωσης εργασίας μεταξύ αστών και καλλιεργητών γης, χωρίς την προστατευτική παρέμβαση υπέρ των τελευταίων οιουδήποτε κρατικού, εκκλησιαστικού ή κοινωνικού φορέα, για εξάλειψη της δικαιοπρακτικής ανισότητας μεταξύ των συμβαλλόμενών και την επίτευξη δικαιοπρακτικής ισότητας μεταξύ τους, οι αστοί, λόγω της οικονο-

μικής και δικαιοπρακτικής τους υπεροχής έναντι των καλλιεργητών γης, θα πετύχαιναν με τις συμβάσεις αυτές να τους παρέχεται εργασία με φθηνό ημερομίσθιο, με ποιλύωρο ημερόσιο ωράριο εργασίας και με ανέξοδες και άθλιες τις υπόλοιπες συνθήκες στους χώρους εργασίας.

Έτσι οι αστοί θα εξασφάλιζαν για τα βιοτεχνικά εργαστήρια, για τα βιομηχανικά και τα εμπορικά καταστήματα, τα πλοία και γενικά για τις επιχειρήσεις τους άφθονο και φθηνό εργατικό δυναμικό, που θα βοηθούσε στην κερδοφόρα λειτουργία των επιχειρήσεών τους και στην περαιτέρω επέκταση αυτών.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΑΣΤΩΝ

Τις απαιτήσεις και τις επιδιώξεις τους αυτές οι αστοί τις ενίσχυαν και σε θεωρητικό επίπεδο με την επίκληση διαφόρων φιλοσοφικών θεωριών ή θρησκευτικών δογμάτων που συμφωνούσαν με τις απόψεις τους και ενίσχυαν τις θέσεις τους.

Κατ' εξοχήν θεωρητική θεμελίωση των πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών τους απόψεων και του αιτήματός τους για καθιέρωση στα νομικά συστήματα των διαφόρων χωρών της δικαιοπρακτικής ελευθερίας και της ειδικότερης μορφής αυτής, της ελευθερίας των συμβάσεων, οι αστοί βρήκαν στη θεωρία του «ατομικισμού» ή της «ατομοκρατίας» και ειδικότερα στις εκδηλώσεις της θεωρίας αυτής κατά τον 16ο, 17ο, 18ο και 19ο αιώνα, οι οποίες ήταν στον τομέα της θρησκείας ο Προτεσταντισμός, στον πολιτιστικό τομέα η σχολή του Ρωμαντισμού, στον τομέα της νομικής επιστήμης η σχολή του Φυσικού Δικαίου και στον τομέα της οικονομίας ο Οικονομικός Φιλελευθερισμός.

ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ή ΑΤΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ατομικισμός ή ατομοκρατία, είναι μία πνευματική κίνηση η οποία ξεκίνησε από τα μέσα του 5ου π.Χ. αιώνα στην Αθήνα και γρήγορα εξαπλώθηκε και σε άλλες πόλεις.

Η κίνηση αυτή ανέπτυξε μία φιλοσοφική θεωρία που αποτέλεσε την αρνητική πλευρά της προσωκρατικής φιλοσοφίας, την οποία εκπροσωπούσαν οι Μιλήσιοι Θαλῆς, Αναξίανδρος και Αναξιμένης, ο Πυθαγόρας ο Σάμιος, ο Ξενοφάνης ο Κοιλοφώνιος κ.ά.

Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι ήταν κοσμοθεωρητικοί, μετετούσαν τη φύση και τα φυσικά φαινόμενα και προσπαθούσαν από την ακριβή γνώση της φύσης και των φυσικών φαινομένων να βγάλουν αντικειμενικά συμπεράσματα για τη γέννηση, την πορεία και τους νόμους του σύμπαντος κόσμου.

Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι έψαχναν να βρουν την αντικειμενική αλήθεια και να σχηματίσουν μία ενιαία εικόνα τα σύμπαντος, της οποίας μέρος είναι ο άνθρωπος που έχει περίοπτη θέση σε αυτή, απαλλαγμένη από ασάφειες και αντιφάσεις.

Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι, όπως μετέπειτα και ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης, έδιναν μεγάλη σημασία στην αξία της παιδείας, την οποία θεωρούσαν ως πνευματική, ψυχική και σωματική καλλιέργεια, καρπός της οποίας θα ήταν η ταύτιση του παιδευομένου με τις αντικειμενικές αξίες και τους αντικειμενικούς νόμους που διέπουν τον σύμπαντα κόσμο και η διάπλασή του σε καλό και αγαθό άνθρωπο και χρήσιμο και δημιουργικό μέλος της κοινωνίας.

Οι πρώτοι δάσκαλοι της θεωρίας του «ατομικισμού» ή «ατομοκρατίας» ονομάστηκαν Σοφιστές.

Οι Σοφιστές εγκαταλείπουν τη φιλοσοφία των προσωκρατικών φιλοσόφων και τη θεωρία της αντικειμενικής θεωρησης της πραγματικότητας, στρέφονται από την έρευνα της φύσης και των φυσικών φαινομένων αποκλειστικά προς την έρευνα του ανθρώπου, ως ατόμου και στη μελέτη του ανθρώπινου νου, ως μέσου αντίτηψης, σκέψης, συλλογισμού και γνώσης. Οι Σοφιστές διδάσκουν τη θεωρία του υποκειμενισμού, της οποίας γίνονται οι πρώτοι θεωρητικοί δάσκαλοι, βάσει της οποίας δεν υπάρχει αντικειμενική πραγματικότητα, αλλά μόνο υποκειμενική για κάθε άνθρωπο, που είναι προϊόν της δικής του και μόνο σκέψης.

Οι Σοφιστές εγκαταλείπουν τις έρευνες φυσιοδιφικού περιεχομένου των προσωκρατικών φιλοσόφων και θέτουν προ εξέταση τα θητικά, πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο άνθρωπος ως μέλος της κοινωνίας.

Διαφωνούν με τις τότε κρατούσες θεωρίες και αντιτηψεις για την πολιτική, κοινωνική, οικονομική και θρησκευτική κατάσταση του ανθρώπου.

Διαφωνούν για τις υποχρεώσεις που έχει ο άνθρωπος ως άτομο έναντι της θρησκείας, της πολιτείας και της κοινωνίας.

Αντιπαραθέτουν τα συμφέροντα του ατόμου στα συμφέροντα της κοινωνίας και βάσει της αντιπαράθεσης αυτής διδάσκουν ότι προέχει το συμφέρον του ατόμου έναντι κάθε άλλου συμφέροντος, θρησκευτικού, πολιτικού, οικογενειακού, κοινωνικού και οικονομικού.

Διδάσκουν επίσης ότι έναντι οιασδήποτε άλλης αξίας προέχει η υπική επιτυχία του ανθρώπου, ως ατόμου, και ότι χάριν αυτής είναι ανεκτή κάθε υπέρ αυτής άποψη για οποιοδήποτε θέμα, ανεξάρτητα από την αλήθεια ή την υπική υπόσταση αυτής και των επιπτώσεων που θα έχει στους άλλους ανθρώπους.

Κατά τη θεωρία των σοφιστών, το άτομο πρέπει να αφήνεται ελεύθερο και ανεμπόδιστο στη δράση του για την υπική του επιτυχία, η πολιτεία πρέπει να φροντίζει να του εξασφαλίζει την ελευθερία για τη δράση του αυτή και να οργανώνει την κοινωνία κατά τέτοιο τρόπο, ώστε αυτή να είναι στην υπηρεσία του ατόμου και να εξυπηρετεί τους σκοπούς και τα συμφέροντά του και όχι το άτομο να είναι στην υπηρεσία της κοινωνίας και να έχει υποχρεώσεις έναντι αυτής.

Διδάσκουν επίσης οι Σοφιστές ότι ο πολιτικός και ο κοινωνι-

κός βίος των ανθρώπων, καθώς και η θρησκεία, είναι δημιουργήματα πλογικής επινόσης, έχουν συμβατικό χαρακτήρα και δεν υπάρχουν εξ αντικειμένου, όπως δίδασκαν οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι και για το λόγο αυτό κάθε άνθρωπος για τα ατομικά του συμφέροντα πρέπει να έχει πλήρη ελευθερία να πράττει οτιδήποτε, να δικαιοπρακτεί ελεύθερα με οποιονδήποτε για οποιοδήποτε αντικείμενο, να αντιστρατεύεται στους θρησκευτικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς θεσμούς και να επινοεί δικούς του θεσμούς, τους οποίους να επιδιώκει να τους επιβάλει για να ικανοποιεί απλά και μόνο τα δικά του ατομικά υπλικά συμφέροντα.

Η θεωρία του ατομικισμού έχει έντονο αντικοινωνικό χαρακτήρα, εξοστρακίζει από τις σχέσεις των ανθρώπων τον σεβασμό του ενός προς τον άλλον, την αληθηλεγγύη του ενός έναντι του άλλου, την αληθηλοβούθεια των μελών μιας οικογένειας, μιας κοινότητας, μιας κοινωνίας, εκδηλώσεις που εξευγενίζουν τον άνθρωπο και ημερώνουν τα ήθη όλων των μελών της κοινωνίας στην οποία κατ' αυτό τον τρόπο επικρατεί ειρήνη, ασφάλεια και ελευθερία για όλους.

Ο ατομικισμός ενισχύει τον ανταγωνισμό μεταξύ των ανθρώπων, ιδίως στον οικονομικό τομέα, που αποθηριώνει τον άνθρωπο και καταντά την ανθρώπινη κοινωνία, κοινωνία θηρίων στην οποία κυριαρχεί η απληστία, η αγριότητα και η θρασύτητα των ατόμων, ο φόβος, η ανασφάλεια, η εγκληματικότητα και στην οποία το πιο δυνατό ζώο για το ατομικό του υπλικό ιδίως συμφέρον εξοντώνει τον ασθενέστερο άνθρωπο.

Η διδασκαλία αυτή των σοφιστών επέδρασε διαθετικά στην καθιερωμένη πολιτική, κοινωνική, οικονομική και θρησκευτική ζωή των αρχαίων ελληνικών πόλεων και διευκόλιυνε τη καθηρώση του δεσμού των ανθρώπων με την πόλη, με την κοινωνία, με την οικογένεια, με αποτέλεσμα σε σύντομο χρονικό διάστημα να παύσει και η κυριαρχία του κλασικού ελληνικού πολιτισμού στον ελληνικό χώρο, να σταματήσει η διάδοσή του σε όλους τους λαούς της γης και αργότερα να υποδουλωθούν οι αρχαίες ελληνικές πόλεις, οι δημιουργοί του κλασικού πολιτισμού, σε διάφορους ξένους κατακτητές.

Οι Σοφιστές στη διδασκαλία τους ασκούσαν και με την παιδεία, την οποία δε θεωρούσαν, όπως οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι και μετέπειτα ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης, ως ψυχική και πνευματική κατηλλιέργεια που θα ταυτίσει τον παιδευόμενο με τις αιώνιες αντικειμενικές αρχές που διέπουν τον σύμπαντα κόσμο, αλλά τη θεωρούσαν ως δύναμη που οποία είχε τη δυνατότητα με διδασκαλικά μεθοδολογικά τεχνάσματα να μεταφυτεύσει στο πνεύμα και στην ψυχή του παιδευομένου τις γνώσεις που μέχρι τότε υπήρχαν με σκοπό αυτές να χρησιμοποιηθούν στην επαγγελματική και μόνο σταδιοδρομία του παιδευομένου, να τον καταστήσουν ικανό να βγάλει

πολλά χρήματα για να ικανοποιεί τις ατομικές υπλικές του ανάγκες και γενικά τα ατομικά του συμφέροντα.

Για τη θεωρία τους και ιδίως για τις απόψεις τους για τον ατομικισμό και για τις ιδέες τους για την παιδεία, οι Σοφιστές δέχθηκαν σφοδρές επικρίσεις από τους φιλοσόφους των άλλων φιλοσοφικών σχολών της εποχής και ιδίως από τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη.

Ο Πλάτων στα έργα του, και ιδίως στον διάλογο «Πρωταγόρας», κατέκρινε τους Σοφιστές ως τυπικούς εκπροσώπους όλων των θιθικών και διανοπτικών κακιών, τις οποίες αυτός πολεμούσε, ο δε Αριστοτέλης στο έργο του «Σοφιστικοί Έλεγχοι» αποφαίνεται ότι η σοφιστική είναι φαινομενική και όχι πραγματική σοφία, ο δε Σοφιστής είναι άνθρωπος, ο οποίος προσπαθεί να κερδίζει χρήματα, εκμεταλλευόμενος τη φαινομενική αλήθη στην πραγματικότητα ανύπαρκτη σοφία του. Διασημότερος των σοφιστών ήταν ο Πρωταγόρας (485-415 π.Χ.) που δίδασκε ότι κάθε αλήθεια έχει υποκειμενική και όχι αντικειμενική και ότι «μέτρον όλων των πραγμάτων είναι ο άνθρωπος» και εξήρε τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου έναντι των οικογενειακών, κοινωνικών και θρησκευτικών του υποχρεώσεων.

Άλλοι διάσημοι Σοφιστές με παρόμοιες διδασκαλίες υπεροχής των δικαιωμάτων του ατόμου έναντι των οικογενειακών και των κοινωνικών του υποχρεώσεων και των κοινωνικών δικαιωμάτων ήταν ο Γοργίας ο Λεοντίνος, τον οποίο ο Πλάτων στον διάλογο «Γοργίας» τον κατηγορεί ότι με τη ροτορική του καθιστά τον κάτοχό της άδικο στην απονομή της δικαιοσύνης και διαφθείρει τη δικαιοσύνη, ο Πρόδικος από τη νήσο Κέα, ο Ιππίας ο Ηλίερος, ο Αρχέλαος ο Μιλήσιος, ο Κρατύλος, ο Αντιφών, ο Θρασύμαχος, ο οποίος θεωρούσε ότι ο ισχυρότερος έχει τα δικαίωμα να ικανοποιεί όλες τις επιθυμίες του σε βάρος των ασθενεστέρων και ότι η δύναμη είναι φυσικός νόμος που επιβάλλει την κυριαρχία των δυνατών επί των αδυνάτων κ.ά.

Άλλοι οπαδοί του ατομικισμού στην Αρχαία Ελλάδα υπήρξαν και οι κυνικοί φιλόσοφοι Αντισθένης, Διογένης ο κύων, Κράτης ο Θηβαίος, Δημήτριος ο κυνικός, Δειμόνας ο Κύπριος κ.ά., που δίδασκαν την αυτάρκεια του ατόμου και ασκούσαν ιθική ασκητική και έδειχναν απόλυτη περιφρόνηση στην κοινωνία και στην κοινωνική συμβατικότητα.

Αργότερα τον ατομικισμό των δίδασκαν και οι Κηρυναΐκοί φιλόσοφοι Αρίστιππος ο Πρεσβύτερος (435-356 π.Χ.) και Αρίστιππος ο Νεότερος που θεωρούσαν ως σκοπό του ανθρώπινου βίου την ατομική κατ' αίσθηση ηδονή του κάθε ανθρώπου.

Τον ατομικισμό των δίδασκαν και οι Επικούρειοι φιλόσοφοι Επίκουρος (341-275 π.Χ.), Μητρόδορος ο Λαμψακνός (330-277 π.Χ.), Λουκρήτιος ο Ρωμαίος (96-55 π.Χ.) κ.ά. που θεωρούσαν ως σκοπό του ανθρώπινου βίου τη συνεχή, διαρκή και αδιατάρακτη ατομική ηδονή με την έννοια της

πνευματικής καθηλιέργειας και την πρακτική άσκηση της αρετής.

Οπαδοί και δάσκαλοι του ατομικισμού υπήρξαν και οι στωικοί φιλόσοφοι Ζήνων ο Κίτιεύς (342-270 π.Χ.), Κλεάνθης (304-231 π.Χ.), Περσαίος από το Κίτιο της Κρήτης, Σενέκας ο Ρωμαίος (2-66 μ.Χ.), Μάρκος Αυρήλιος, ο Ρωμαίος αυτοκράτορας (121-180 μ.Χ.) οι οποίοι δίδασκαν ότι το άτομο μπορεί να αποκτήσει ευδαιμονία δια μέσου της απάθειας και της απέραντης εσωτερικής ελευθερίας που θα το εξασφαλίσουν από τις πιέσεις, τις δεσμεύσεις, τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα έναντι της οικογένειας, της κοινωνίας και της πολιτείας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΥ

Αφετηρία πρακτικής της εφαρμογής στην ανθρωπότητα η θεωρία του ατομικισμού έχει τον Μ. Αλέξανδρο, με τον οποίο καθιερώνεται η λατρεία του ατόμου, η λατρεία των μεγάλων προσωπικοτήτων, ο σεβασμός προς αυτές και η περιφρόνηση προς τους απλούς ανθρώπους του λαού και προς την κοινωνία.

Συνέπεια της συμπεριφοράς και του έργου του Μ. Αλεξάνδρου ήταν κατά τους χρόνους της κυριαρχίας του να αναπτυχθεί και να δυναμώσει ο ατομικισμός, τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη, να καταργηθεί το κορυφαίο επίτευγμα του κλασικού Ελληνικού πολιτισμού το δημοκρατικό πολίτευμα των πόλεων που στηριζόταν στο δήμο, να διευκολυνθεί η εγκαθίδρυση αυτοκρατοριών και η κυριαρχία ατόμων, των αυτοκρατόρων, επί των υπολοίπων μελών της κοινωνίας σε όλα σχεδόν τα κράτη.

Σημαντική άνθιση γνώρισε ο ατομικισμός και κατά την ελληνιστική περίοδο λόγω της καθηρώσεως των δεσμών των ατόμων με το κράτος, με την οικογένεια, με την κοινωνία και με τη θρησκεία.

Κατά την ελληνιστική περίοδο, από πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής άποψης το άτομο ενισχύεται, αποκτά αρκετή ελευθερία όχι μόνο σε κοινωνικό και σε οικογενειακό επίπεδο αλλά και σε θρησκευτικό, ώστε να καθορίζει κατά βούληση τον εαυτό του και τον βίο του.

Την εποχή εκείνη καθηλώνονται οι ποικιλόμορφες υποχρεώσεις του ατόμου προς την οικογένειά του, προς το γένος του, προς την κοινωνία από την οποία προέρχεται ή διαβιώνει, προς την πόλη του, προς την πατρίδα του, προς το έθνος του και προς τη θρησκεία του.

Με τις ατομικιστικές αντιλήψεις της εποχής εκείνης η φιλοσοφία στρέφεται από το σύνολο των ανθρώπων και την κοινωνική τους υπόσταση προς το άτομο και επιζητεί με διάφορα υποκατόχους, ιθικά και πνευματικά συστήματα να το καταστήσει αυτάρκες και μη εξαρτώμενο από την κοινωνία.

Το γεγονός ότι στην ελληνιστική περίοδο κυριαρχεί ο ατομικισμός έχει ως συνέπεια την εποχή εκείνη να εμφανιστεί, όχι

μόνο ως ιστορικό είδος, όπως στην αρχαία Ελλάδα, αλλά και ως φιλολογικό, η υμνογραφία και η βιογραφία διαφόρων προσωπικοτήτων, με σκοπό να επικρατήσει το δόγμα του ατομικισμού, ότι δηλαδή οι μεγάλες προσωπικότητες και όχι η κοινωνία των ανθρώπων, στην οποία βεβαίως οι μεγάλες προσωπικότητες κατέχουν εξέχουσα θέση και παίζουν σημαντικό ρόλο, είναι οι διαμορφωτές και το κέντρο της ανθρώπινης ιστορίας.

Ένας από τους σημαντικότερους βιογράφους ο οποίος με το έργο του στερέωσε αρκετά τον ατομικισμό στην κοινωνία είναι ο ιστορικός Ποιλύβιος ο Μεγαλοπολίτης (200-120 π.Χ.), ενώ ο σημαντικότερος όλων είναι ο Πλούταρχος (50-125 μ.Χ.) από τη Χαιρώνεια της Βοιωτίας, ο οποίος με το έργο του «Παράλληλοι Βίοι», αποτελούμενο από 22 ζεύγη βιογραφιών ορισμένων ιστορικών προσωπικοτήτων, προσέφερε και προσφέρει ακόμα και σήμερα μεγάλη υπηρεσία στον ατομικισμό με τη συνεχή διαπαιδαγώγηση της νεολαίας όλων των εποχών, από τότε μέχρι σήμερα, για την υπεροχή και τη μεγάλη αξία που έχουν οι ατομικές ικανότητες και δραστηριότητες για την πρόοδο της ανθρωπότητας έναντι των συμπλογικών και των κοινωνικών.

Έκτοτε, μέχρι σήμερα, αφθονούν οι βιογράφοι στην πνευματική ζωή των διαφόρων κρατών και με το έργο τους ενισχύουν τη θεωρία της υπεροχής του ατόμου έναντι της κοινωνίας και την αποκλειστική επίδραση που ασκούν οι προσωπικότητες στην πολιτική, κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και νομική ζωή κάθε κράτους.

Το κίνημα του ατομικισμού υποχώρησε σημαντικά με την εμφάνιση, με τη διάδοση και με την επικράτηση του Χριστιανισμού, που διδάσκει την ενίσχυση των οικογενειακών δεσμών, τις υποχρεώσεις και την ευθύνη των γονέων για την επιμέλεια και την καλή ανατροφή των παιδιών και την απαγόρευση διάλιψης των συζυγικών δεσμών, που διδάσκει επίσης την αλληλεγγύη και την αλληλοβοήθεια των ανθρώπων σε κοινωνικό επίπεδο και τη δίκαιη κατανομή του πλούτου.

Το κίνημα του ατομικισμού υποχώρησε ιδίως τον Μεσαίωνα (330-1453 μ.Χ.), όταν υπό την επίδραση της Χριστιανικής διδασκαλίας αυξήθηκαν σημαντικά τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του ατόμου προς την οικογένειά του, προς την κοινότητά του, προς την κοινωνία και προς το κράτος με δραστηριότητες θρησκευτικές, οικογενειακές, κοινωνικές, οικονομικές, φιλανθρωπικές και προστασίας από εχθρικές προσβολές.

Η οικονομική όμως άνοδος των αστών κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα και οι αξιώσεις που αυτοί πρόβαλαν για πολιτιστικές, κοινωνικές, οικονομικές, νομικές και πολιτιστικές μεταρρυθμίσεις που θα εξυπηρετούσαν τα συμφέροντά τους και ήταν αντίθετες με τη Χριστιανική διδασκαλία αρχίζουν να περιορίζουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του ατόμου

προς το κράτος, προς την οικογένεια, προς τη θρησκεία, προς την πατρίδα και προς την κοινωνία και να αναγεννιέται βαθμιδών και να ενισχύεται η κίνηση του ατομικισμού με διάφορες θεωρίες για την πολιτική, την κοινωνική, τη θρησκευτική, την οικονομική και τη νομική οργάνωση των διαφόρων κρατών.

Ο ατομικισμός γνωρίζει μεγάλη άνθιση κατά την Αναγέννηση (15ος – 16ος αι.), που κηρύσσει το δίκαιο του ατόμου, την αξία της προσωπικότητας, την καταξίωση της ατομικότητας, την αποθύτρωση του ανθρώπου από το θεοκρατικό πνεύμα και από τα δεσμά της θρησκείας και της κοινωνίας και τη στροφή του προς τη φύση.

Ο ατομικισμός την εποχή εκείνη βελτιώνει τη θεωρία του και θεωρεί δεσμά που αιτούνται τον άνθρωπο, τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα του ατόμου προς την οικογένεια, προς την κοινωνία, προς την οικονομία, προς τη θρησκεία και προς το κράτος και με τη διδασκαλία του επιδιώκει την απελευθέρωση του ατόμου από τα δεσμά αυτά.

ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Την απελευθέρωση αυτή στο θρησκευτικό τομέα την επεδίωξε και την πέτυχε πρώτος ο Λούθηρος (1493-1546), με τη διδασκαλία του, η οποία προβάλλει την ελευθερία του ατόμου έναντι πάντων και από οποιαδήποτε εξάρτηση και την οποία ελευθερία την πέτυχε με την ίδρυση χωριστής χριστιανικής εκκλησίας, της εκκλησίας των διαμαρτυρομένων (Προτεσταντών).

Η διδασκαλία των Προτεσταντών πρεσβεύει την ατομικιστική αντίθηψη της σχέσης του ανθρώπου προς το θεό, η οποία δε ρυθμίζεται από την Αγία Γραφή και από την Ιερά Παράδοση και δε διέρχεται δια μέσου της εκκλησίας και των λειτουργών της, όπως κατ' εξοχήν διδάσκει η Ανατολική Ορθόδοξη του Χριστού Εκκλησία, αλλά ρυθμίζεται από τη βούληση ή την προδιάθεση του κάθε ατόμου, το οποίο απολυτώνεται μόνο του, χωρίς την ανάγκη της κοινωνίας των Χριστιανών, χωρίς την ανάγκη της εκκλησίας και χωρίς τη μεσολάβηση των λειτουργών του Υψίστου.

Η θρησκευτική αυτή αντίθηψη των Προτεσταντών δικαιώνει και ενισχύει τις απόψεις των αστών για τα δικαιώματα του κάθε ανθρώπου, ως ατόμου, στις κοσμικές, πολιτικές και οικονομικές τους σχέσεις και δραστηριότητες και ευθύγει τα ατομικά συμφέροντα των ανθρώπων, δέχεται την ατομική ιδιοκτησία σε κινητά και ακίνητα πράγματα χωρίς περιορισμούς, την ατομική πρωτοβουλία σε όλους σχεδόν τους τομείς της ζωής, την ατομική οικονομική δραστηριότητα και γενικά ό,τι ωφελεί το άτομο, ενώ δείχνει ειλάχιστο ενδιαφέρον για τα κοινωνικά δικαιώματα και τα κοινωνικά συμφέροντα.

ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΝΤΙΣΜΟΣ

Στον πολιτιστικό τομέα την προώθηση του ατομικισμού την

ανέλαβε η σχολή του Ρωμαντισμού.

Ο Ρωμαντισμός είναι ένα πνευματικό, φιλοσοφικό και καλλιτεχνικό κίνημα που αναπτύχθηκε τον 18ο αιώνα σε διάφορα ευρωπαϊκά κράτη, στηρίζεται στη φαντασία και στο συναίσθημα και αντιτίθεται στη λογική.

Κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Ρωμαντισμού είναι ο λυρισμός που διεγείρει το συναίσθημα και τη φαντασία του ατόμου και η περιφρόνηση σε κάθε κρίση και σκέψη σύμφωνα με τον ορθό λόγο και σε κάθε κοινωνική συμβατικότητα.

Ο Ρωμαντισμός είναι εχθρός του κλασικισμού που στηρίζεται στον αρχαίο Ελληνικό πολιτισμό, ο οποίος θεωρεί ότι ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ον, που δέχεται ενσυνείδητα και πρόθυμα ορισμένους περιορισμούς στην ατομική του δραστηριότητα για την εύρυθμη και ομαλή λειτουργία της κοινωνίας.

Η θεωρία του Ρωμαντισμού κατέλαβε την πρώτη θέση στη μάχη υπέρ του ατομικισμού την οποία είχε η θεωρία του διαφωτισμού που είναι αιτιοκρατικό κίνημα και το οποίο άνθισε τον 18ο αιώνα σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη και εκπροσωπήθηκε στη Γαλλία από το Βολταίρο, το Ντιντερό, το Ντ' Αλαμπέρ και τους Εγκυκλοπαιδιστές, στην Αγγλία από τον Λόκ, το Χιουμ και το Νεύτωνα και στη Γερμανία από το Λέσσινγκ. Ο διαφωτισμός αμφισβήτησε τις πεποιθήσεις εκείνης της εποχής και πρόβαλε την πρωταρχική σημασία του λόγου και της αυστηρής επιστημονικής μεθόδου στην έρευνα της πραγματικότητας, σε αντίθεση με τον Ρωμαντισμό που προβάλλει τη φαντασία και το συναίσθημα.

Ο Ρωμαντισμός τον 18ο και τον 19ο αιώνα κατέκλυσε όλους τους χώρους και τις εκδηλώσεις του πνεύματος, με πλούσιο οπλοστάσιο τις θεωρίες και την πρακτική δράση των ατόμων που τον εκπροσωπούν σε αυτές.

Στο χώρο των συγγραφέων εκπρόσωποι του Ρωμαντισμού είναι, στη Γερμανία ο Ι. Γκαίτε, ο Β. Βάκκενροντερ, ο Λ. Τίκ, ο Φ. Νοβάλις, ο Ε. Κλάιστ, ο Ε. Χόφμαν, ο Ε. Χάινε κ.ά., στην Αγγλία ο Ου. Σκωτ κ.ά., στη Γαλλία ο Φ. Σατωμπριάν, ο Βίκτωρ Ουγκώ, η Γεωργία Σάνδη κ.ά.

Στο χώρο της ζωγραφικής εκπρόσωποι του Ρωμαντισμού είναι στην Ισπανία ο Λ. Γκόγια, στη Γερμανία ο Κ. Φρίντριχ, ο Ντ. Φρίντριχ, ο Φ. Γιούγκε, ο Κ. Λέσσινγκ κ.ά., στην Αγγλία ο Ου. Τέρνερ, ο Ι. Κονστενμπλ κ.ά., στη Γαλλία ο Θ. Ζερικώ και ο Ε. Ντελακρουά.

Στο χώρο της ποίησης εκπρόσωποι του Ρωμαντισμού είναι, στη Γερμανία ο Φ. Σίλλερ κ.ά., στην Αγγλία ο Ου. Ουόρντγουορθ, ο Λόρδος Βύρων, ο Π. Σέλλεϋ κ.ά., στη Γαλλία ο κ. Μπωντελαίρ, ο Θ. Γκωτιέ κ.ά.

Τέλος, στο χώρο της μουσικής εκπρόσωποι του Ρωμαντισμού είναι, στην Αυστρία ο Β.Α. Μότσαρτ κ.ά., στην Ουγγαρία ο Φ. Λιντς, στη Γερμανία ο Λ. Μπετόβεν, ο Φ. Σούμπερτ, ο Κ. Βέμπερ, ο Φ. Μέντελσον – Μπάρτολντυ, ο Π. Σούμαν, ο Ρ. Βάγκνερ και στη Γαλλία ο Ε. Μπερλίζ κ.ά.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ

Στο χώρο της ιστορίας, κύριος εκπρόσωπος του ατομικισμού την εποχή της κυριαρχίας του, είναι ο Άγγλος ιστορικός, φιλόσοφος, μαθηματικός, νομικός, φιλόλογος και κριτικός Θωμάς Καρλάουλ (1795-1881).

Ο Καρλάουλ, ως γνήσιος ατομικιστής, αναπτύσσει τη θεωρία της εξουσιαστικής σχέσης που υπάρχει μεταξύ των μεγάλων προσωπικοτήτων και των λιαίκων μαζών, οι οποίες οφείλουν σεβασμό και λατρεία προς τις πρωικές προσωπικότητες που αποτελούν την ψυχή και τον διαμορφωτή της ιστορικής πραγματικότητας, διότι κατέχουν τη σοφία που απαιτείται για να κατανούσουν τι πρέπει να γίνει και τη δύναμη που επίσης απαιτείται για να οδηγήσουν τις λιαίκες μάζες στην πραγματοποίηση των πεπρωμένων της ανθρωπότητας.

Ο Καρλάουλ υπήρξε σφοδρός αντίπαλος του υλισμού και του ορθολογισμού και θεωρεί ως δημιουργούς της ιστορίας τις εξαιρετικές προσωπικότητες, ορισμένες από τις οποίες πρόβλημα στα έργα του «Ιστορία της Γαλλικής Επανάστασης» (1837), «Οι Ήρωες και η Λατρεία των Ηρώων» (1841), «Η Ιστορία του Φρεδερίκου Γ' της Πρωσίας (1841)» και «Οι Πρώτοι Βασιλείς της Νορβηγίας (1875)» για να δικαιολογήσει με τη δράση τους τις απόψεις του.

ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Στον φιλοσοφικό τομέα την κίνηση του ατομικισμού από τις αρχές του 17ου αιώνα άρχισε να τις προωθεί ο Γάλλος μαθηματικός, φυσικός και φιλόσοφος P. Καρτέσιος (1596-1650) και συνέχισαν ο Γερμανός μαθηματικός και φιλόσοφος Γ. Λάιμπνιτς (1646-1716) και ο Γερμανός φιλόσοφος Εμμανουήλ Καντ (1724-1804), ο οποίος ισχυρίστηκε ότι οι νόμοι της φύσης παράγονται από το εγώ, θεωρία με την οποία οι μετέπειτα αποδογυπτές του ατομικισμού ανήγαγαν το εγώ σε δημιουργική δύναμη των πάντων.

Στην προβολή του ατομικισμού στον φιλοσοφικό τομέα ακολούθησε ο Γερμανός φιλόσοφος, φιλόλογος και ποιητής Φρ. Νίτσε (1844-1900), ο οποίος με το έργο του ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τη θεωρία του ατομικισμού.

Με το έργο του «Η Γέννηση της Τραγωδίας (1872)» στις χριστιανικές αντιλήψεις περί ευσέβειας, καρτερίας και ισότητας των ανθρώπων αντέταξε την ιδέα της ισχύος του ατόμου και μάλιστα του «υπερανθρώπου».

Κατά τον Νίτσε, όχι ο ίδιος αλλά ο μεγαλοφυής προσωπικότητα δημιουργεί νέες αξίες και αποτελεί φορέα βούλησης προς δύναμην και δημιουργία.

Ο Νίτσε στα έργα του «Ανθρώπινο, πολύ ανθρώπινο (1878)» και «Τάδε έφη Ζαρατούστρα (1883-1891)», επανέθιλε τη διδασκαλία των Σοφιστών του 5ου π.Χ. αιώνα για την έλλειψη αντικειμενικότητας και αντικειμενικών αξιών στον κόσμο και για την ύπαρξη μόνο υποκειμενικών αξιών που σημαίνει ότι ο εξωτερικός κόσμος είναι απατηλός και ως εκ τούτου δεν

απαιτείται σεβασμός του ανθρώπου έναντι αυτού.

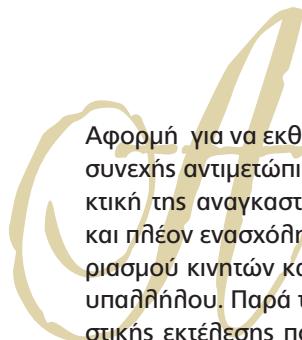
Ο Νίτσε, ως γνήσιος ατομικιστής, θεωρούσε ότι η θέληση του ανθρώπου, ως ατόμου, και μάλιστα ενός ανωτέρου βιολογικού όντος που θα προέλθει από την εξέλιξη του ανθρώπινου γένους, του «υπερανθρώπου», είναι αποκλειστικά η καθοριστική δύναμη για την κοινωνική, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη της ανθρωπότητας.

Ο Νίτσε, με τις απόψεις που εξέθεσε στο έργο του «Πέρα απ' το καλό και απ' το κακό (1886)» υποτίμησε την αξία της κοινωνίας, την αξία, τη σημασία και τη συμμετοχή των απλών ανθρώπων του λαού στην πρόοδο του πολιτισμού, δικαιολογούσε οποιαδήποτε παράβαση, ηθική, κοινωνική και οικονομική σε βάρος των απλών ανθρώπων του λαού από τους εκλεκτούς ανθρώπους, τους «υπερανθρώπους» για το ατομικό τους συμφέρον και ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τη θεωρία του ατομικισμού, αλλά ταυτόχρονα αποκάλυψε πιλήρωας και την απανθρωπιά και την ανθικότητα που τον διακρίνει. Η συνέχεια του άρθρου στο επόμενο τεύχος.

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΙ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΙΣΧΥΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΦΑΡΔΗ
ΣΥΜ/ΦΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
Μέλος Δ.Σ. του Σ.Σ.Ε.Θ.

Αφορμή για να εκθέσω τις παρακάτω απόψεις αποτέλεσε η συνεχής αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων στην πρακτική της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά την δεκαπενταετή και πλέον ενασχόληση μου με την διαδικασία του πλειστηριασμού κινητών και ακινήτων ως επί του πλειστηριασμού υπαλληλίου. Παρά το γεγονός ότι η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης που αποβλέπει στην ικανοποίηση του δανειστή μέσω του πλειστηριασμού της ακίνητης και κινητής περιουσίας του οφειλέτη, βλέπει συχνά το φως της δημοσιότητας εξ αιτίας του φαύλου κύκλου που επικρατεί σ' αυτήν και που εν πολλοίσι οφείλεται σε νομοθετικές ατέλειες, σ' αυτές τις γραμμές ωστόσο θα επισημάνω κυρίως τα νομοθετικά κενά που αφορούν την διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης μέσα από καθαρά επιστημονική σκοπία. Η επισήμανση και οι προτάσεις μου έχουν σκοπό να ευαισθητοποιήσουν το νομοθέτη επί σκοπώ βελτίωσης του συστήματος ώστε να αποφευχθούν οι ακυρότητες, να αποσυμφορθεί η δικαιοσύνη από ένδικα μέσα που οφείλονται στην κακή λόγω ασάφειας ερμηνεία του νόμου και να διασφαλιστούν τα συμφέροντα των εμπλεκομένων, γεγονός που θα πρέπει να είναι και η τελική επιδίωξη του νομοθέτη. Σ' αυτόν τον τομέα θα βοηθήσει σημαντικά ο αποσαφηνισμός και ο καθορισμός του ρόλου του συμβολαιογράφου στην διαδικασία του πλειστηριασμού με την ανάθεση σ' αυτόν εξουσίας ελέγχου νομιμότητας της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας.

Καθοριστικό λοιπόν στάδιο στην όλη διαδικασία και επόμενη πράξη μετά την σύνταξη της εκθέσεως αναγκαστικής κατασχέσεως από τον δικαστικό επιμελητή είναι η κατάθεση των κατασχετηρίων εγγράφων στον συμβολαιογράφο. Σύμφωνα με την & 2 του άρθρου 955 του ΚΠοΔ «Ο δικαστικός επιμελητής οφείλει, μέσα σε δέκα ημέρες από την ημέρα της κατασχέσης, να καταθέσει στον υπαλληλό του πλειστηριασμού τον εκτελεστό τίτλο με το επιδοτήριο της επιταγής, την κατασχετήρια έκθεση και τις εκθέσεις της επίδοσής της στον οφειλέτη και στον ειρηνοδίκη». Ο νόμος δεν επιτάσσει

την κατάθεση του τίτλου κτήσεως. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία ελέγχου από τον συμβολαιογράφο της νομικής διάστασης της κατάσχεσης όσον αφορά την στήριξή της στους τίτλους κτήσεως. Πολλές φορές συμβαίνει οι τίτλοι κτήσεως να είναι δυσνόητοι με αποτέλεσμα να μην επιβάλλεται σύννομη κατάσχεση, ή οι δικαστικοί επιμελητές να δυσχεραίνονται να επεξεργαστούν λεπτές νομικές έννοιες, με συνέπεια να προβαίνουν σε μη σύννομες κατασχέσεις. Παρατηρήθηκε να έχει επιβληθεί αναγκαστική κατάσχεση σε ακίνητο (μονοκατοικία χτισμένη σε οικόπεδο στην οποία έγινε σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας) και ενώ έπρεπε να γίνει εκτίμηση σε κάθε μία επί μέρους οριζόντια ιδιοκτησία (εν προκειμένω στην οικία και στον αέρα) να έχει γίνει εκτίμηση σε ολόκληρο το ακίνητο. Επίσης παρατηρήθηκε ελλιπής αναφορά τίτλων και περιγραφής ακινήτων που βρίσκονται σε περιοχές που έχουν ενταχθεί σε πράξη εφαρμογής. Το αποτέλεσμα τέτοιων ή άλλων περιπτώσεων είναι να διενεργηθεί ο πλειστηριασμός και να συνταχθεί περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης με βάση τα στοιχεία της έκθεσης αναγκαστικής κατασχέσεως. Στη συνέχεια κάποιος από τους διαδίκους (συνήθως ο οφειλέτης) να ανακόψει την τελευταία πράξη εκτελέσεως επικαλούμενος και την ακυρότητα βάσει εσφαλμένων στοιχείων αυτής που αφορούσαν τους τίτλους κτήσεως με τελικό αποτέλεσμα να ακυρωθεί ο διενεργηθείς πλειστηριασμός. Επίσης σε άλλες περιπτώσεις (π.χ. πράξη εφαρμογής) παρατηρήθηκε αδυναμία του υπαλληλίου του πλειστηριασμού να συντάξει περίληψη κατακυρωτικής έκθεσης, βασιζόμενος μόνο στα έγγραφα που του κατατέθηκαν. Και σε περίπτωση που τη συντάξει δεν μπορεί να τη διορθώσει. Προτείνεται λοιπόν να καταστεί υποχρέωτική η προσκόμιση του τίτλου κτήσεως και η υποχρέωση του συμβολαιογράφου να προβαίνει σε έλεγχο νομιμότητας της αναγκαστικής κατασχέσεως, όσον αφορά τους τίτλους κτήσεως των κατεσχημένων. Στις περιοχές δε που πλειουργούν κτηματολογικά γραφεία θα πρέπει να

μοθετηθεί η υποχρεωτική κατάθεση με την πρώτη πράξη στον συμβολαιογράφο κτηματολογικού φύλλου του ακινήτου και κτηματολογικού διαγράμματος, γιατί στην αντίθετη περίπτωση υπάρχει ο κίνδυνος να συνταχθεί κατακυρωτική έκθεση και να μην μπορεί να εγγραφεί στο κτηματολόγιο εάν υπάρχει διαφορά στοιχείων τα οποία προφανώς δεν θα διορθώνονται και με την διαδικασία του προδήλου σφάλματος.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις αυτονόητο είναι ότι ο συμβολαιογράφος δεν θα ενεργεί πλέον απλά ως επί του πλειστηριασμού υπάλληλος, αλλά ασκώντας ουσιαστικό και τυπικό έλεγχο νομιμότητας θα δικαιούται να αρνείται την διενέργεια πλειστηριασμού εάν διαπιστώνει ανακρίβειες ή εσφαλμένα στοιχεία στην έναρξη της εκτελεστικής διαδικασίας, όσον αφορά τους τίτλους κτήσεως των εκπλειστηριαζομένων.

Σε περίπτωση ματαίωσης του πλειστηριασμού για οποιονδήποτε λόγο, πολλές φορές ο συμβολαιογράφος έρχεται αντιμέτωπος με δύο ή περισσότερους διαδίκους που επιθυμούν την ίδια ώρα και με διαφορετικές απαιτήσεις να επισπεύσουν τον πλειστηριασμό. Τότε γίνεται γίνεται μάρτυρας αντεγκλήσεων για το ποιος έχει την πρωτοπραξία, αφού είναι αδύνατο στην πραγματικότητα να ζητήσουν και οι δύο ακριβώς την ίδια χρονική στιγμή να επισπεύσουν τον πλειστηριασμό απλά επίσης δυνατό είναι, ενώ ο συμβολαιογράφος ασχολείται με τη σύνταξη της πράξης δηλώσης συνεχίσεως να εμφανιστεί και άλλος επιθυμών να συνεχίσει τον πλειστηριασμό, επικαλούμενος κι αυτός χρονική προτεραιότητα αφού δεν έχει ακόμη υπογραφεί η πράξη. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι διάδικοι να συντάσσουν πράξεις δηλώσης επίσπευσης πλειστηριασμού την ίδια ώρα και να προσφεύγουν στη συνέχεια στη δικαιοσύνη για να κριθεί ποιος έχει την πρωτοπραξία του πλειστηριασμού. Θα πρέπει στο σημείο αυτό ο συμβολαιογράφος στα πλαίσια του ρόλου του ως προϊτηπτικού λειτουργού της δικαιοσύνης να κρίνει ποιος δικαιούται να έχει τα ηνία του πλειστηριασμού απο-

κλείοντας τον άλλο, είτε με αιτιολογημένη αυτεπάγγελτη πράξη, είτε με αιτιολόγηση της κρίσης του στην πράξη δηλώσης συνέχισης.

Όσον αφορά την διαδικασία κατά την ημέρα του πλειστηριασμού συμμερίζομαι τις απόψεις των συνδικαλιστικών μας οργάνων που αφορούν την διενέργεια των πλειστηριασμών στην έδρα των Ειρηνοδικείων, κατά το χρονικό διάστημα 14.00- 16.00' με ενσφράγιστες προσφορές και την πλειοδοσία μετά το τέλος της διαδικασίας συλλογής των προσφορών μόνο των δύο πρώτων και μόνο για τρία λεπτά. Η αλήθεια είναι ότι πολλές και ουσιαστικές μεταβολές επέφερε ως προς την διαδικασία της κατακύρωσης η τροποποίηση του ΚΠοΔ ο ν. 2298/95.

Ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν πολλά σημεία που χρήζουν διορθώσεως και αποσαφονίσεως. Το άρθρο 965 & 5 εδ. 2 αναφέρει «.... Αν ο υπερθεματιστής δεν καταβάλλει το πλειστηριασμά μέσα στις επόμενες από την όχληση πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, η κατακύρωση σ' αυτόν ανατρέπεται, η εγγυοδοσία που έχει καταθέσει καταπίπτει, καθούνται δε οι επόμενοι πλειοδότες, η προσφορά των οποίων αθροιζομένη με το ποσό της εγγυοδοσίας που κατέπεσε, είναι ίση με το πλειστηριασμά, να καταβάλλουν σε τακτή μέρα που ορίζεται στην πρόσκληση το ποσό που είχαν προσφέρει...». Σχετικά με το ζήτημα της ανατροπής της κατακύρωσης εύπορα διερωτάται κανείς πότε ανατρέπεται η κατακύρωση; Στις 12.00' τα μεσάνυχτα της πέμπτης μέρας μετά την εξώδικη πρόσκληση που είναι συνήθως ημέρα Δευτέρα; Δηλαδή ο συμβολαιογράφος είναι υποχρεωμένος να περιμένει τον υπερθεματιστή μέχρι τα μεσάνυχτα προκειμένου να καταβληθεί το πλειστηριασμά; Δεν μπορεί κάποιος επικαλούμενος το γεγονός της αναζήτησης και μη εύρεσης του συμβολαιογράφου κατά το απόγευμα της Δευτέρας (αφού είχε λήξει το ωράριο λειτουργίας των συμβολαιογραφείων) να επικαλεστεί την μη ανατροπή της κατακύρωσης, δεδομένου και του γεγονότος ότι ο συμβολαιογράφος ως άμισθος δημό-

σιος υπάλληλος υποχρεούται να μεταβαίνει και εκτός του συμβολαιογραφείου του εφόσον κληθεί για να συντάξει πράξεις οποιαδήποτε ώρα; Και επίσης τίθεται το ερώτημα. Πότε πρέπει να καλέσει ο συμβολαιογράφος τους επόμενους πλειοδότες; Εφόσον η κλήση από τον συμβολαιογράφο των υπόλοιπων υπερθεματιστών δεν είναι υποχρεωτική γίνεται στην περίπτωση που εμφανιστεί ο οφειλέτης και καταβάλλει το πλειστηρίασμα, ενώ ο συμβολαιογράφος δεν κάλεσε τους επόμενους; Οι διατάξεις του άρθρου σ' αυτό το σημείο δρούν σωρευτικά; Θα πρέπει λοιπόν στο σημείο αυτό να οριστεί επακριβώς το χρονικό σημείο της ανατροπής της κατακύρωσης, που θα πρέπει να οριστεί με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 126 &2 του ΚΠοΔ, προς αποφυγή αντεκδικήσεων και να θεσπιστεί αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ή περισσοτέρων ημερών (για να υπάρχει η άνεση) κλήτευσης των υπόλοιπων πλειοδότων. Επίσης είναι αδύνατο να κληθούν «..... οι επόμενοι πλειοδότες, η προσφορά των οποίων, αθροιζομένη με το ποσό της εγγυοδοσίας που κατέπεσε, είναι ίση με το πλειστηρίασμα.....», γιατί αν π.χ. η τελευταία πλειοδοσία με την προηγούμενη έχει διαφορά 10,00 Ευρώ θα πρέπει να έχει καταβληθεί εγγύηση 10,00 Ευρώ για να είναι ίση με το πλειστηρίασμα. Προφανώς από το νόμο λείπει η λέξη ίση ή μεγαλύτερη, γεγονός που πρέπει να διορθωθεί. Επίσης εάν δεν καταβληθεί το πλειστηρίασμα και κληθούν οι επόμενοι πλειοδότες για την κλήση των οποίων όπως προαναφέρθηκε δεν ορίζεται καμιά προθεσμία, εν τω μεταξύ καταφθάνουν οι προθεσμίες για τη σύνταξη πίνακα κατάταξης, χωρίς να υπάρχει επιτευχθέν πλειστηρίασμα, με αποτέλεσμα προφανώς μετά την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας του άρθρου 965 ΚΠοΔ να υποχρεούται ο συμβολαιογράφος να συντάξει εντός ολίγου χρονικού διαστήματος (και σε ποιες προθεσμίες;) συμπληρωματικό πίνακα κατάταξης για το μεγαλύτερο πλειστηρίασμα που τυχόν θα επιτευχθεί μετά την κλήση των υπόλοιπων πλειοδότων. Θα πρέπει λοιπόν εδώ να οριστεί διαφορετική προθεσμία σύνταξης του πίνακα κατάταξης (π.χ. οι προθεσμίες να αρχίζουν δέκα (10) μέρες μετά την εμφάνιση των επόμενων πλειοδότων) για την περίπτωση που δεν καταβληθεί το πλειστηρίασμα και κληθούν σύμφωνα με τα παραπάνω οι επόμενοι πλειοδότες.

Στη συνέχεια το άρθρο 965 &5 εδ. 6 αναφέρει «....Αν, κατά την ελεύθερην κρίσην του υπαλλήλου του πλειστηρίασμού, η κατά τα προηγούμενα εδάφια πρόσκληση των επόμενων πλειοδότων είναι αδύνατη ή ιδιαίτερα δυσχερής για λόγους που εκτίθενται σε σχετική έκθεση, καθώς και σε κάθε περίπτωση που η διαδικασία αυτή δεν τελεσφόρησε, γίνεται αναπλειστηριασμός κατά τις διατάξεις των επόμενων εδαφίων». Στο εδάφιο αυτό χρήζει αναμόρφωσης το σημείο «καθώς και σε κάθε περίπτωση που η διαδικασία

αυτή δεν τελεσφόρησε....», διότι αυτή η αοριστία του νόμου μπορεί να οδηγήσει σε συμπαιγνίες ως προς την κλήση των επόμενων πλειοδότων (π.χ. μπορεί να δηλωθεί αδυναμία επίδοσης λόγω αιλητικής διεύθυνσης, ή αδικαιολόγητη αδράνεια ως προς την κλήτευση λόγω διαφόρων δυσκολιών αυτής) εις βάρος του οφειλέτη, του αρχικού υπερθεματιστή και της έννομης τάξης.

Στην περίπτωση αναπλειστηριασμού ο νόμος δίνει την διαζευκτική ευχέρεια στον συμβολαιογράφο ή στον επισπεύδοντα ή σε αναγγελθέντα δανειστή να πραγματοποιήσει τον αναπλειστηριασμό, ο οποίος εάν δεν γίνει εντός εξαμήνου έχει σαν αποτέλεσμα την άρση της κατάσχεσης. Ενόψει του γεγονότος ότι πολλές φορές ίσως η εγγύηση που έχει στα χέρια του ο υπάλληλος του πλειστηρίασμού πιθανόν να μην επαρκεί για την έναρξη του αναπλειστηριασμού, ή ίσως δεν υπάρχει ενδιαφέρον από τον αρχικό επισπεύδοντα για αναπλειστηριασμό, οδηγούμαστε στην ανατροπή της κατάσχεσης με μία προγενέστερη διαδικασία πλειστηρίασμού που έγινε χωρίς λόγο, αιλιά και στο γεγονός ότι μπορεί να ζητηθούν ευθύνες από τον συμβολαιογράφο για το γεγονός της μη έναρξης της διαδικασίας του αναπλειστηριασμού στα πλαίσια της επιμέλειας που οφείλει να δείξει ως υπάλληλος του πλειστηριασμού. Για τον λόγο αυτό πρέπει να νομοθετηθεί η υποχρέωση του συμβολαιογράφου να κινεί την διαδικασία του πλειστηριασμού εκτός αν η εγγύηση δεν επαρκεί για τις αναγκαίες ενέργειες προδικασίας του αναπλειστηριασμού.

Ο πίνακας κατάταξης τις περισσότερες φορές αποτελεί για τον συμβολαιογράφο την σύνταξη μίας νομικής διατριβής και όχι την σύνταξη μιας απλής διαδικαστικής πράξης. Για τον λόγο αυτό πρέπει να αυξηθούν σημαντικά τα δικαιώματα του συμβολαιογράφου ή να οριστούν βαθμίδες αμοιβών. Επίσης τις πειρασσότερες φορές ίδιως όταν υπάρχουν πολλοί αναγγελθέντες δανειστές είναι αδύνατη η επίδοσή της πρόσκλησης γνώσης αυτού εντός τριών (3) ημερών. Πρέπει να θεσμοθετηθεί η επίδοση αντιγράφων του πίνακα κατάταξης έστω και με μειωμένα δικαιώματα, προκειμένου οι δανειστές και οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία και κυρίως το δημόσιο να λαμβάνουν εμπειριστατική γνώση των κατατάξεων. Πρόβλημα επίσης γεννάται πολλές φορές κατά την τυχαία κατάταξη δανειστή σ' αυτόν. «Οπως και από την θεωρία συνάγεται, στην τυχαία κατάταξη ο συμβολαιογράφος δεν μπορεί να θέσει προθεσμία προσκόμισης τελεσδίκιης απόφασης για την ικανοποίηση της απαίτησης του τυχαίως καταταγέντος δανειστή.. Τέτοιο όριο άλλωστε δεν μπορεί να θετεί και λόγω της μακρόχρονης διάρκειας των δικών στο Ελληνικό σύστημα απονομής της δικαιοσύνης. Αποτέλεσμα αυτών, αιλιά και ίσως του γεγονότος ότι πολλές φορές κάποιες από τις τυχαίως καταταγέσεις απαιτήσεις μπορεί να εί-

ναι εικονικές και μεθοδευμένες επί σκοπώ αποτροπής της διανομής του πλειστηριάσματος, είναι πολλές φορές οι τυχαίες κατατάξεις να μη γίνονται ποτέ οριστικές. Άλλωστε και οι δανειστές πολλές φορές χάνουν το ενδιαφέρον τους για το αποτέλεσμα της δίκης, η οποία μπορεί να τους στοιχίσει περισσότερα χρήματα από την κατάταξη τους. Δικαιούνται βεβαίως οι επόμενοι δανειστές κατά τις αρχές του ουσιαστικού δικαίου να προσφύγουν στη δικαιοσύνη για να υπεισέλθουν στη θέση του τυχαίως καταταγέντος δανειστή. Διερωτάται κανείς όμως, πότε; πώς δύνανται να πληροφορηθούν την έκβαση της δίκης και αν αυτή έχει ματαιωθεί ή δεν έχει ανοιγεί με ποιο τρόπο νομιμοποιούνται να την κινήσουν; Θα πρέπει πλοιόν να τεθεί μία ειδική αποκλειστική προθεσμία παραγραφής της απαίτησης του τυχαίως καταταγέντος δανειστή σε πίνακα κατάταξης ώστε και οι σχετικές δίκες να επιταχύνονται (υπό την σκιά της παραγραφής) και οι καταταγέντες δανειστές εφόσον είναι πραγματικοί δανειστές να ενδιαφέρονται για την οριστικοποίηση της κατάταξης τους απλά και οι επόμενοι δανειστές να υπεισέρχονται σε εύλογο χρονικό διάστημα στην θέση των τυχαίως καταταγέντων δανειστών.

Επίσης ένα άλλο αδύνατο σημείο που αφορά την εξόφληση των καταταγέντων δανειστών σε τυχαία κατάταξη είναι αυτό της προνομιακής μεταχείρισης των τραπεζών με την κατάθεση εγγυητικής επιστολής προς απόδοση του πλειστηριάσματος βάσει της διάταξης του άρθρου 6 του ν.4001/1959 που την διατήρησε το άρθρο 52 του Ει.Ν. ΚΠολΔ.

Το δικαίωμα αυτό των τραπεζών είναι αντίσυνταγματικό διότι παραβιάζει τις αρχές της ισονομίας των πολιτών. Εκτός των άλλων εμπεριέχει και το εξής παράλογο. Οι τράπεζες προβαίνουν στην είσπραξη του πλειστηριάσματος με την κατάθεση εγγυητικής επιστολής που εκδίδουν οι ίδιες για τον εαυτό τους. Τελευταία συχνά παρατηρείται καταστρατήγηση του νόμου διότι δεν προβαίνουν ποτέ –σχεδόν- σε εξόφληση του πλειστηριάσματος προκειμένου να αποφύγουν την καταβολή των σχετικών τελών. Θα πρέπει να θεσμοθετηθεί ρητά ότι η άσκηση αυτού του δικαιώματος επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση άσκησης ανακοπής κατά του πίνακα και όχι και στην τυχαία κατάταξη πλόγω εγγυοδοσίας. Φυσικά για πλόγους δικαιοσύνης πρέπει να αναφέρουμε ότι και οι άλλοι αναγγελθέντες δανειστές – μη τράπεζες-έχουν δικαίωμα να αναλάβουν το πλειστηρίασμα σε περίπτωση τυχαίας κατάταξης με εγγυοδοσία, ας αναρωτηθούμε όμως πόσο εύκολο είναι να εκδώσει π.χ. εγγυητική επιστολή ένας ιδιώτης και τι σημαίνει αυτό σε κόστος, ηθικό και οικονομικό.

Αναφερόμενη στον κλάδο τον οποίο υπηρετώ, θεωρώ ότι οι συμβολαιογράφοι παρά τις αντίξεις συνθήκες κάτω από τις οποίες διενεργούν τους πλειστηριασμούς μέχρι σήμερα, αξίως έχουν ανταποκριθεί του έργου τους και χαίρουν της

εκτίμησης της νομικής κοινότητας για την συμβολή τους στην αναγκαστική εκτέλεση. Στα πλαίσια όμως της ασφάλειας των συναλλαγών θα πρέπει η πολιτεία και ο νομοθέτης να ενδιαφερθεί σοβαρά για την εξυγίανση του συστήματος που όπως φαίνεται από τα προεκτεθέντα έχει αρκετά κενά (εκτός όλων των άλλων που κατά καιρούς ακούμε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και που θα πρέπει αναλογικά να αντιμετωπίσουν). Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να στραφεί σε νομοθετικές ρυθμίσεις στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης που θα αναβαθμίζουν τον ρόλο του συμβολαιογράφου από υπάλληλο του πλειστηριασμού σε λειτουργό που θα ασκεί έλεγχο νομιμότητας καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Άλλωστε σε πολλά στάδια της διαδικασίας του πλειστηριασμού ο νομοθέτης αναγνωρίζει και αναθέτει αυτόν τον ρόλο στον συμβολαιογράφο. Θεωρώ ότι η διεύρυνσή του σε όλα τα στάδια της διαδικασίας μόνο θα αφείλούσε την σωστή απονομή της δικαιοσύνης που είναι και ο τελικός σκοπός της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης μέσω της διαδικασίας του πλειστηριασμού της περιουσίας του οφειλέτη για την ικανοποίηση των δανειστών.

ΚΡΑΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ: ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΙ ΠΟΛΛΩΝ ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ

Προσβολή της αξιοπρέπειας και πλήγμα στη συνοχή του κλάδου

Σε μια καπιταλιστική οικονομία, όπως η δική μας, είναι σύνηθες φαινόμενο οι τρομερές οικονομικές ανισότητες μεταξύ των ανθρώπων. Στην ζούγκλα αυτή του καπιταλισμού, με τους άνευ αρχών ανταγωνισμούς και τις συνακόλουθες ανισότητες, έρχεται να παρέμβει το κράτος, με ειδικές ρυθμίσεις, και να απαλύνει τις αντιθέσεις, να προστατεύσει τους πλέον ανίσχυρους και να δημιουργήσει ένα ανθρωπινότερο κοινωνικό περιβάλλον. Τέτοιες ρυθμίσεις έχουν θεσμοθετηθεί και στην πλειονότητα των κοινωνικών κλάδων. Και τέτοιους είδους ρυθμίσεις αποτελούν και οι διατάξεις του Κώδικα Συμβολαιογράφων σχετικά με την κατανομή των δικαιωμάτων από τα κρατικά συμβόλαια.

Οι περί κρατικών συμβολαίων ρυθμίσεις του συμβολαιογραφικού κώδικα έχουν ειδικότερα τρεις στόχους.

1. Να εξασφαλίσουν έσοδα στους συμβολαιογραφικούς συλληγόρους, ώστε αυτοί να μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται από τον νόμο.

2. Να αποτρέψουν την ειδική σχέση και διασύνδεση δημοσίων και άλλων υπηρεσιών και οργανισμών με συγκεκριμένους συμβολαιογράφους. Ενας ιδιώτης έχει κάθε δικαίωμα να επιλέγει τον συμβολαιογράφο στον οποίο θα αναθέσει τις υποθέσεις του, από τη στιγμή που τον αμείβει με δικά του χρήματα. Όμως μια δημόσια υπηρεσία ή ένας δήμος δεν διαχειρίζεται δικά του χρήματα, αλλά χρήματα των πολιτών. Και επομένως πρέπει να αναθέτει την διεκπεραίωση των υποθέσεών του, όχι στον ίδιο πάντα επαγγελματία (και συμβολαιογράφο), αλλά σε πολλούς και με αντικειμενικά κριτήρια επιλεγόμενους. Οι τράπεζες βέβαια δεν είναι δημόσιοι οργανισμοί, ώστε να υποχρεώνονται σε επιλογή συμβολαιογράφου, αλλά εκεί η ισορροπία αποκαθίσταται με την κατάθεση στο κοινό ταμείο του μεγαλυτέρου μέρους των δικαιωμάτων των τραπεζικών συμβολαίων και με τη θέσπιση ανωτάτου ορίου στις αμοιβές που παρακρατεί ο

Γιώργος Μανωλίδης
Συμβολαιογράφος Βεροίας
Μέλος Δ.Σ. του Σ.Σ.Ε.Θ.

συμβολαιογράφος.

3. Να κάνουν κοινωνική πολιτική διανέμοντας τις συμβολαιογραφικές αμοιβές ενός τμήματος της συμβολαιογραφικής ύπηρης σε όλους τους συμβολαιογράφους, καθώς και σε συνταξιούχους και κήρες και ορφανά, με ειδική πρόβλεψη για συμβολαιογράφους μικρών πόλεων και παραμεθορίων περιοχών. Ο σκοπός της ρύθμισης αυτής είναι η ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων, και ειδικότερα συμβολαιογράφων που τώρα ξεκινάνε τη σταδιοδρομία τους, συμβολαιογράφων που για οποιονδήποτε λόγο δεν έχουν πολλή δουλειά και συμβολαιογράφων περιοχών που διέρχονται οικονομική κρίση.

Το σύστημα της διανομής των κρατικών συμβολαίων πλειονότητας αξιοπρέπως όσο συντάσσονταν δανειστικά συμβόλαια, με τα οποία τροφοδοτούνταν επαρκώς τα κοινά ταμεία των ειρηνοδικειακών περιφερειών, που μπορούσαν να διανέμουν στους δικαιούχους ένα αξιοπρεπές μέρισμα.

Όμως τώρα τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά. Με την κατάργηση των δανειστικών συμβολαίων, επλάχιστους πόρους έχουν πλέον τα κοινά ταμεία των ειρηνοδικειακών περιφερειών. Ενώ όποι και περισσότερο εντείνεται το φαινόμενο της μεταναστεύσεως κρατικών συμβολαίων. Συγκεκριμένα συμβόλαια μεγάλης αξίας με συμβαλλόμενους δημοσίους φορείς ή τράπεζες, δεν συντάσσονται από συμβολαιογράφους της τοπικείας του ακινήτου, αλλά είτε στις πρωτεύουσες των εφετειακών περιφερειών είτε στην Αθήνα. Αυτό γίνεται με ευθύνη των συμβαλλόμενων δημοσίων φορέων ή τραπεζών, οι διοικήσεις των οποίων φαίνεται πως θεωρούν ικανότερους τους συμβολαιογράφους των πρωτευουσών από αυτούς της περιφερείας, αλλά και με τη σιωπηλή ανοχή, ή έστω την αδιαφορία, των συλληγών μας.

Ο περιορισμός λοιπόν, αλλά και η μετανάστευση, κρατικών και τραπεζικών συμβολαίων έχουν ως αποτέλεσμα.

- 1.την οικονομική στενότητα των μικρών συμβολαιογραφικών συλλόγων
 - 2.την προτίμοτη των δημοσίων φορέων σε συγκεκριμένους συμβολαιογράφους συγκεκριμένων πόλεων-πρωτευουσών
 - 3.την μη επίτευξη του κοινωνικού σκοπού της ρύθμισης περί κρατικών συμβολαίων, καθώς συλλήφδον οι συμβολαιογράφοι της επαρχίας, και μαζί μ' αυτούς και οι συμβολαιογράφοι των μικρών, φτωχών και παραμεθορίων περιοχών, αιλιά και οι συνταξιούχοι, οι χήρες και τα ορφανά τους, λαμβάνουν ένα ελαχιστότατο μέρισμα, σε αντίθεση με τους συμβολαιογράφους Αθηνών και Θεσσαλονίκης, που λαμβάνουν πολλαπλάσιο μέρισμα.
- Ετσι όμως καταστρατηγούνται και οι τρεις στόχοι των περί κρατικών συμβολαίων ρυθμίσεων του Κώδικα. Ενώ έχουν δημιουργηθεί πλέον συμβολαιογράφοι τριών ταχυτήτων.
- Οι συμβολαιογράφοι των μικρών ειρηνοδικειακών περιφερειών με ελαχιστότατο μέρισμα.
- Οι συμβολαιογράφοι των εφετειακών πρωτευουσών, με μεγαλύτερο μέρισμα, αφού εκεί εδρεύουν διευθύνσεις κρατικών υπηρεσιών και τραπεζών που συντάσσουν μεγάλης αξίας συμβόλαια, αιλιά εκεί μεταναστεύουν και συμβόλαια της όλης περιφερείας τους.
- Οι συμβολαιογράφοι της πρωτεύουσας του κράτους, με το μεγαλύτερο μέρισμα, αφού εκεί εδρεύουν οι κεντρικές διοικήσεις όλων των κρατικών υπηρεσιών και τραπεζών που συντάσσουν τα αντίστοιχα συμβόλαια, αιλιά και εκεί μεταναστεύουν συμβόλαια από όλη τη χώρα.
- Η ανισότητα αυτή, πέραν του ότι προσβάλλει το περί δικαίου αίσθημα, αιλιά και την κοινωνική ευαισθησία μας, έχει ως αποτέλεσμα των διχασμών του σώματος των συμβολαιογράφων και καθιστά εντονότερα τα φαινόμενα ατομικισμού, αποχής από συλληγικές διαδικασίες και απομόνωσης που παρατηρούνται στον κλάδο μας. Διασπά τη συνοχή και την αιλιηλεγγύη

μεταξύ των συμβολαιογράφων, που είναι τόσο αναγκαίες στις δύσκολες μέρες που έρχονται.

Μετά από όλα τα παραπάνω, καθίσταται προφανής η ανάγκη αιλιαγής του συστήματος της διανομής των κρατικών συμβολαίων. Ενδεικτικά προτείνω τις εξής αιλιαγές:

1.Η διανομή μερίσματος να γίνεται από την Συντονιστική Επιτροπή ισομερώς σε όλους τους δικαιούχους όλης της χώρας. Οι εντελαίμενοι και οι σύλληποι, αφού αφαιρέσουν τα υπέρ συλλόγων και ειδικών πογαριασμών ποσά, να καταθέουν τα προερχόμενα από κρατικά και τραπεζικά συμβόλαια χρήματα σε τραπεζικό πογαριασμό της Συντονιστικής. Και αυτή ανά δίμηνο να διανέμει το ποσόν που θα συγκεντρώνεται εξ ίσου σε συμβολαιογράφους και συνταξιούχους όλης της Ελλάδος, δια της καταθέσεως σε αντίστοιχους τραπεζικούς πογαριασμούς.

2.Να λαμβάνουν ενίσχυση οι συμβολαιογράφοι των κάτω των 5000 κατοίκων πόλεων από τον υπάρχοντα ειδικό πογαριασμό της Συντονιστικής εφ' όσον τα επίσια εισοδήματά τους δεν υπερβαίνουν, όχι το αναξιοπρεπές ποσόν των 800.00 δραχμών που τώρα προβλέπεται, αιλιά το πογικό ποσόν των 6000 ευρώ. Βέβαια με τον νέο τρόπο διανομής μερίσματος, ειλάχιστοι συμβολαιογράφοι μικρών πόλεων θα χρίζουν πλέον τέτοιας ενισχύσεως.

3.Οι συμβολαιογράφοι που συντάσσουν πράξεις πλειστηριασμού τραπεζών να παρακρατούν υπέρ αυτών ποσοστό διπλάσιο του πλάχιστον από το σήμερα ισχύον 15%, ώστε και ο κόπος τους να ανταμείβεται αξιοπρεπώς, αιλιά και για να καταστούν οι πλειστηριασμοί είλκυστικοί στους νέους συμβολαιογράφους.

Ελπίζω οι παραπάνω σκέψεις και προτάσεις μου να ληφθούν σοβαρά υπ' όψη από τη Συντονιστική.

Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ -ΠΟΛΙΤΩΝ

Πρώτιστο καθήκον των αρχαίων κοινωνιών, ειδικότερα των πολιτειών της κλασσικής Ελλάδας αποτελούσε η ορθή διαπαιδαγώγηση των νέων. Η παιδεία αποτελούσε αποκλειστική μέριμνα της πολιτείας. Αυτή καθόριζε τους στόχους και προσδιόριζε τους τρόπους και τα μέσα για την επίτευξη του αρίστου παιδαγωγικού αποτελέσματος, την δημιουργία του καλού και αγαθού πολίτη.

Ελάχιστες αρχαίες πολιτείες άφηναν την εκπαίδευση στην διάθεση της οικογένειας με συγκεκριμένους όμως όρους και προϋποθέσεις μέσα σε ένα καθορισμένο νομικό πλαίσιο.

Η πολιτεία παρακολουθούσε άγρυπνα και τις επιδόσεις των εκπαιδευομένων και την προσφορά των οργάνων, που είχε επιθέξει για την διαπαιδαγώγηση των νέων, των σημερινών εκπαιδευτικών. Καμιά ανθρώπινη δραστηριότητα ιδιωτική ή Δημόσια, δεν έμεινε χωρίς έλεγχο. Παντού υπήρχαν ασφαλιστικές δικλείδες, που υποχρέωναν τους πολίτες στην ανάληψη των ευθυνών τους, στην υποταγή τους στην κείμενη νομοθεσία, στην συμμόρφωση τους, στην ηθική τάξη στην αποδοχή της κοινωνικής αθλητεγγύης. Ο έλεγχος των εκπαιδευτικών περιελάμβανε και την αξιοσύνη και την αποτελεσματικότητα στην μεταθαμπάδευση των γνώσεων, που καθόριζε το πρόγραμμα εκπαίδευσης αλλά και κύρια την συμπεριφορά και την αφομοίωση των αρχών και των αντιλήψεων της κρατούσας ηθικής και κοινωνικής δομής των ελευθέρων και αξιοπρεπών πολιτών.

Ο επιτυχημένος εκπαιδευτικός πρωθυπότικος στο κοινωνικό σύνολο πολίτες πνευματικά συγκροτημένους, ψυχικά ισορροπημένους με ασάλευτη ηθική πανοπλία, αγωνιστές του δικαίου και της ηθικής, αφοσιωμένους στην πατρίδα και τα ιδανικά

της, πρόθυμους για

κάθε θυσία για την υπεράσπιση της.

Χάρμα παιδευτικής απλότητας και διαχρονικής εφαρμογής αποτελούν οι παιδευτικές μέθοδοι του Πλούταρχου στο περιώνυμο έργο του « περί παιδών αγωγής ».

Πόσοι των εκπαιδευτικών μας ανατρέχουν σε αυτό ; Η σύγκριση της αρχαίας

Ελληνικής σοφίας, που αφορά την εκπαίδευση των νέων με την σημερινή άθλια πραγματικότητα μόνο άφατη θλίψη και μελαγχολική κατήφεια δημιουργεί. Σήμερα αντί της παιδευτικής αρτιότητας και της ηθικής συγκρότησης της νεολαίας

μας, παρατηρείται πνευματική κατολίσθηση και της γνώσης και του ήθους.

Άλλωστε πως μπορεί να ακολουθηθεί ορθόδοξη εκπαιδευτική πορεία όταν υπουργός παιδείας και μάλιστα καθηγητής Πανεπιστημίου ο ίδιος, η πρώτη υπουργική πράξη που υπέγραψε για να ζεστάνει τον υπουργικό του θώκο, όχι σε μακρινό παρελθόν, ήταν η κατάργηση της επιθεώρησης των εκπαιδευτικών, σε εξόφλιση ενδεχόμενα ανεξόφλιτης επιταγής στην εθελοτυφλούσα συνδικαλιστική τους ηγεσία. Λες και η συμπαθής τάξη

των εκπαιδευτικών έχει εξαγνισθεί από ανθρώπινες αδυναμίες και αποτελεί κοινωνία Αγγέλων.

Πολιτεία και συνδικαλιστική ηγεσία αντί να συντονιστούν στην δημιουργία ενσυνείδοτης πειθαρχίας στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευμένους, που θα αποσκοπεί στην απόκτηση της γνώσης και την καλλιέργεια της αρετής προτάσσοντες το ακατανότο

πολιτικό κόστος, αφήνονται στην απραξία, που άφευκτα οδηγεί στην ασυδοσία που επιφέρει την κοινωνική αποσάθρωση και την κοινωνική ζούγκλα.

Ο συνδικαλιστικός και επιστημονικός πόλος της συν-

δικαιολογητικής ηγεσίας της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης , με αιτία το τραγικό περιστατικό της Βέροιας, ήταν τουλάχιστον εξοργιστικά αντιπαιδαγωγικός. Με αυτόν η ευθύνη για την παραβατική συμπεριφορά των μικρών μαθητών μετατοπίζεται στην Ποιλιτεία. Πρωτόγνωρη και αναίσχυντη δικαιολογία. Το καθήκον του δασκάλου δεν συνίσταται στο να διδάξει τον μαθητή το ορθό, το δίκαιο, την αγάπη στην πατρίδα, τον σεβασμό στους νόμους στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την προσήλωση στην διαφορετικότητα την αγάπη στον συνάνθρωπο ,την συμπόνια στο ανθρώπινο πλάσμα, την αρωγή στην συμφορά του συνανθρώπου;

Λασμονούν οι συνδικαλιστές των δασκάλων την αποστολή τους; Αποποιούνται το χρέος τους έναντι της νεολαίας , τις υποχρεώσεις τους έναντι της ποιλιτείας, την οφειλή τους έναντι του κοινωνικού συνόλου;

Θώπευσαν τις ψυχές των ατίθασων μαθητών , που τους έλειψε η οικογενειακή αγωγή πιθανόν και η στοργή, όσων παρανομούσαν , με την αγάπη τους, με την νουθεσία τους, μι: την πίστη τους στην παιδευτική αποστολή τους, που είναι η διάπλαση της νεολαίας με την αρετή, την δικαιοσύνη, την ανθρωπιά, που μαλακώνει την σκληρότητα και την απονία στην ανθρώπινη ύπαρξη, που κυριαρχούσε στις ψυχές των παραβατών μαθητών ; Ο δάσκαλος , που δεν παρακολουθεί την συμπεριφορά των μαθητών του εντός και εκτός της αιθουσας διδασκαλίας , είναι αποτυχημένος εκπαιδευτικός .Πέρα από τα πιο πάνω αποτελεί ανεπίτρεπτη άγνοια των εκπροσώπων του συνδικαλιστικού οργάνου της διδασκαλίας ομοσπονδίας του τρόπου με τον οποίο συγκροτείται η ποιλιτεία. Αυτή δεν απαρτίζεται από τον εκάστοτε Πρωθυπουργό , τους εκάστοτε υπουργούς , Γενικούς Γραμματείς , Περιφερειάρχες που αποτελούν την αληθιαγή στην κορυφή της Διοίκησης σύμφωνα με την κρίση του εκλογικού σώματος. Η ποιλιτεία συγκροτείται από όλους τους Δημόσιους υπαλλήλους , τους υπαλλήλους του Ευρύτερου Δημόσιου τομέα, τους υπαλλήλους των Οργανισμών που ασκούν αυτοτελώς ή κατά παραχώρηση Δημόσια εξουσία, από όλους τους φορείς, από όλους τους πολίτες, από τους οποίους καθένας στον τομέα ευθύνης του ασκεί εξουσία, που είναι αναγκαία για την παραγωγή αποτελέσματος, για το οποίο συστάθηκε η θέση , που κατέχει. Η άγνοια, αυτής της αλήθειας, αποκαρδιωτική για κάθε δημοκρατικό πολίτη αποβαίνει εξοργιστική για τους εκπροσώπους της διδασκαλίας ομοσπονδίας. Αβίαστα αναβλήζει το ερώτημα : είναι ανώδυνη από την συνδικαλιστική ηγεσία της διδασκαλίας ομοσπονδίας η άγνοια της ευθύνης και του χρέους του εκπαιδευτικού; Οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστών

της διδασκαλίας σε ένα σημείο είχαν δίκαιο που μετέθεταν την ευθύνη στην ποιλιτεία. Αυτή πράγματι ευθύνεται για το σύστημα επιλογής των εκπαιδευτικών . Δεν αρκούν για την επιλογή αυτή οι γνώσεις απαιτούνται και η πύρωση της ψυχής για την εκπαίδευση και η αφοσίωση στην διάπλαση των νεοελλήνων με τις ατίμιτες αρετές της δικαιοσύνης , της αξιοπρέπειας, της αληθηλεγγύης, του ανθρωπισμού , της διαφορετικότητας , του σεβασμού στην προσωπικότητα του ανθρώπου. Εδώ η ποιλιτεία αστοχεί απόλιτα. Για να είμαστε όμως δίκαιοι, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η ποιλιτεία

απογύμνωσε τους εκπαιδευτικούς από κάθε εξουσία αναγκαία για τον φρονηματισμό των μαθητών. Προτεραιότητα έχει η αγάπη και η πειθώ συνδυασμένες με εξαντλητικό διάλογο με ασάλευτα επιχειρήματα για την ανεύρεση και οδευση του δρόμου της ευθύτητας , της τιμιότητας , της δικαιοσύνης , της αξιοπρέπειας, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας , της αποδοχής της διαφορετικότητας. Όπου οι μέθοδοι αυτές

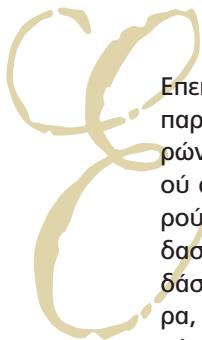
δεν έχουν ευεργετικά αποτελέσματα την διαπαιδαγώγηση παίρνει στα χέρια της η στιβαρή δικαιοσύνη. Η Ποινή είναι η άμυνα της κοινωνίας εναντίον της αιώνιας δύναμης του κακού.

Η δημοκρατία δεν είναι ανέξιδη θωπεία αυτιών, είναι μόχθος ψυχής και έμπρακτος αγώνας ζωής. Θυμοσοφικά το ενστερνίζεται ο λαός με την ρήση« Όπου δεν ακούγεται ο λόγος πίπτει ράβδος».Για αποφυγή ακούσιας ή εσκεμμένης παρανόησης « ράβδος» σημαίνει η πιλήρης εφαρμογή των κείμενων διατάξεων και όχι η επαναφορά των αναχρονιστικών μεθόδων.Έτσι εβίωσαν γενεές Ελλήνων. Διατήρησαν αιώνιων των εθνισμό τους , κραταίες τις παραδόσεις τους ακμαίο το φρόνημά τους. Κατενίκησαν τους εχθρούς τους. Αποτίναξαν ξένους συγιούς που τους επιβλήθηκαν σε καιρούς χαλεπούς. Οικοδόμησαν την προκοπή τους . Διέπρεψαν στην οικουμένη .Κατέστησαν σεβαστό το όνομα του Έλληνα στις εσχατιές του πλανήτη μας.

Οπρωτεργάτης της ελληνικής επευθερίας ,ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης άφησε ποιητής υποθήκες στην Νέα Ελλάδα. Μία από αυτές, ίσως η σπουδαιότερη, είναι:« Η επευθερία πέραν τινών ορίων

Καθίσταται αληθής δεσποτεία .» Οι Λατίνοι αναφωνούσαν : « dura lex sed lex .» Σκληρός ο νόμος αληθά νόμος . Το νομικό οπλοστάσιο είναι άρτια εξοπλισμένο. Λείπουν οι τολμητές Εφαρμοστές. Χωρίς αυτούς η κοινωνία μας είναι αιχμάλωτη των αιώνιων ανθρώπινων παθών

ΟΙ ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Α' ΜΕΡΟΣ

Επειδή ορθό και φρόνιμο κρίνεται κατά την γνωστή παραγγελία του προοιμίου της νομοθεσίας του Χαρώνδα “τους βουλομένους και πράττοντας τι από θεού ἄρχεσθαι χρη”, ορθό και φρόνιμο κί’εμείς θεωρούμε ν’αρχίσουμε με τις περί θεού δοξασίες και διδασκαλίες του Αριστοτέλη, αφού ἀληθωστε και ο διδάσκαλος του Πλάτων, σε αντίθεση με τον Πρωταγόρα, μας διδάσκει “Ο δη Θεός ημίν πάντων χρημάτων μέτρον αν είν πάθιστα” Νόμοι 716.

Το Θεολογικό πρόβλημα απασχόλησε τον Αριστοτέλη όχι μόνο κατά τα χρόνια της ωριμότητας του, αλλά από τα χρόνια της νεότητας του. Σ’ένα από τα πρώτα έργα του, τον “Περί φιλοσοφίας” διάλογο του, που γράφτηκε κατ’άλλοις όταν ακόμη βρισκόταν στην Πλατανική Ακαδημία, κατά την άποψη δε του Βάλτερ Κράντς στην Άσσο της Μ. Ασίας και στον οποίο για πρώτη φορά έπαιρνε απέναντι στον Πλάτωνα δημόσια και ανεξάρτητη στάση και κριτική, χρησιμοποιεί για την απόδειξη της υπάρξεως του Θεού τη τελολογική μέθοδο. Σ’ένα εξαίσιο κομμάτι που μας διέσωσε ο Κικέρων και που μας δείχνει τόσο την εξάρτηση του από τον Πλάτωνα, δηλαδή από την παρομοίωση της σποηλιάς στην Ποιητεία, όσο και τη δύναμη του δικού του στοχασμού και την ανεξάρτησί της σκέψεως του, γράφει με παραστατικότητα τα εξής: “Ο ανώτερος χώρος εδώ δεν είναι το βασίλειο των ιδεών, είναι ο ίδιος ο κόσμος, όπως απλώνεται μπρος μας με τα θαύματα του. Αν υπήρχαν άνθρωποι, που από πάντα να κατοικούσαν κάτω από τη γη σε καλά, λαμπρά σπίτια, στοιλισμένα με αγάλματα και ζωγραφιές κί’εφοδιασμένα με όλα τα πλούτη που πλογαριάζεται πως δίνουν την ευτυχία, αυτοί όμως οι άνθρωποι να μην είχαν βγει ποτέ στην επιφάνεια της γης παρά να είχαν ακούσει μόνον να μιλούν για την ύπαρχη ανωτέρας θείας δυνάμεως κι έπειτα να έβγαιναν και ν’ανέβαιναν κάποτε από τις καταχωνιασμένες γωνιές τους, περνώντας από τ’ανοιχτά χάσματα της γης, στα μέρη όπου κατοικούμε εμείς, αν έβλεπαν τότε ξαφνικά τη γη και τις θάλασσες και τον ουρανό κι’ένιωθαν το μεγαλείο των νεφών και τη δύναμη των

ανέμων, αν αντίκρυζαν τον ήπιο και καταλάβαιναν το μεγαλείο του και την ομορφιά του και την τεράστια δύναμη του, πως αυτός δηλαδή φέρνει την ημέρα, όταν σκορπά το φως του σε όλο τον ουρανό, κι έπειτα πάλι έβλεπαν, όταν η νύχτα ρίχνει το σκοτάδι της στον κόσμο, όλο τον ουρανό πλουμισμένο και στολισμένο με άστρα, και τις αληθαγές του φωτός του φεγγαριού, που μια μεγαλώνει, μια μικράνει, και όλων αυτών των ουρανίων σωμάτων τις ανατολές και τα βασιλέματα και τις αιώνια σταθερές, αναληδίωτες τροχιές τους και αν τα έβλεπε κανείς αυτά θα εννοήσει ότι αυτά δεν δημιουργήθηκαν χωρίς τελείωτα τέχνη, αλλήλ’ ότι υπήρχε και υπάρχει ως δημιουργός αυτού εδώ του σύμπαντος ο Θεός. “Λογείται δη που ότι ταύτα ούκ άνευ τέχνης παντελούς δεδημιούργηται, αλλήλα και ήν και έστιν ο τούδε του παντός δημιουργός ο Θεός”. Στο ίδιο έργο του ανέπτυσσε και άλλο επιχείρημα, το οποίο ο Θωμάς ο Ακυνάτης ονομάζει “Τέταρτη οδό”. Εφ’οσον στον κόσμο υπάρχουν πράγματα που συγκριτικά το ένα με το άλλο είναι καλύτερο, πρέπει να υπάρχει ένα το οποίο είναι το άριστο μεταξύ όλων και αυτό είναι το Θείον. “Επεί ουν έστιν εν τοις ούσιν άλλο άλλου βέλτιον, έστιν αρά τι και άριστον, όπερ είνι αν το Θείον”.

Στα κατοπινά του χρόνια θα ασχοληθεί συστηματικά και διεξοδικά με το πρόβλημα του Θεού και θα αναγάγει τη φιλοσοφία σε Θεολογική επιστήμη, πρώτη φιλοσοφία και θεία επιστήμη και θ’αναπτύξει την περίφημη αριστοτελική θεολογία στο μεταφυσικό του έργο Πρώτη Φιλοσοφία, όπως το είχε ονομάσει ο ίδιος ή μετά τα Φυσικά, όπως είναι έκτοτε γνωστό. Πήρε δε την ονομασία αυτή διότι κατατάχθηκε από τον Ανδρόνικο τον Ρόδιο, σκολιάρχη του Λυκείου, στη σειρά μετά από τα Φυσικά. Από την ονομασία αυτή πλάσθηκε από τους Νεοπλατωνικούς ο όρος “μεταφυσική” ο οποίος και σημαίνει την επιστήμη που ο οποία εξετάζει τις πέρα της φύσεως υπεραισθητές αρχές των όντων. Καταγίνεται δηλ. με τα υπεραισθητά, τα υοντά ή όπως αναφέρει ο Ερένιος, μαθητής του Ιδρυτή του Νεοπλατωνισμού Αρμωνίου Σακκά “μετά

τα Φυσικά πέγονται άπερ φύσεως υπερήται".

Η Αριστοτελική μεταφυσική δεν συμπίπτει απόλυτα με την μεταφυσική των Νεοπλατωνικών, και είναι η φιλοσοφική επιστήμη που καταγίνεται με το Είναι καθ'εαυτό και ερευνά τις πρώτες αρχές του Είναι, του όντος, γι'αυτό ονομάζεται και Οντολογία. Μεταφυσική πλοιόν, Πρώτη Φιλοσοφία και Οντολογία είναι το ίδιο πράγμα, η ίδια επιστήμη της Φιλοσοφίας.

Είναι δε κατά τον Αριστοτέλη ο κυριότερος κλάδος της φιλοσοφίας γι'αυτό και την ονομάζει "πρώτη φιλοσοφία" ενώ τους πλοιούς κλάδους "δεύτερες φιλοσοφίες". Με βάση τη μεταφυσική κυρίως προσδιορίζει και το αντικείμενο της φιλοσοφίας, που είναι η μελέτη των πρώτων αρχών και αιτιών των όντων. Αρχή δε είναι η πρώτη αιτία από την οποία πρέρχεται κάτι ή νη πρωταρχική έννοια με την οποία νοείται κάτι. Το όθεν ή έστιν η γίγνεται ή γιγνώσκεται" τι ως πλέγει ο Αριστοτέλης. Το στοιχείο που δεν ανάγεται σε κάτι άλλο, αλλ' έχει την αιτία του Είναι του μέσα του, είναι η ουσία του όντος. Οι πρώτες αρχές και οι πρώτες αιτίες του όντος, που ερευνά η φιλοσοφία είναι συνεπώς εκείνες που συνθέτουν και την ουσία του όντος, το όντως όν, το Είναι του όντος, γι'αυτό και η Φιλοσοφία εν κατακλείδι και ειδικότερα η Μεταφυσική ή Οντολογία έχει ως αντικείμενο της ερεύνης της το Είναι του όντος. Ποιο όμως είναι το Είναι του όντος; Αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα, που τέθηκε από τον Πλάτωνα στον Σοφιστή και καλείται η Μεταφυσική να δώσει την απάντηση. Ο ίδιος ο Πλάτων αρχικά στον Φαίδωνα χωρίζει το Είναι σε δύο είδη. Το ένα είδος είναι οι αιώνιες και άφθαρτες ιδέες που μόνον ο *vous* τις συλλαμβάνει και τις κατανοεί. Το άλλο είδος του Είναι αποτελείται από τα αισθητά, τα οποία είναι μεταβλητά και φθαρτά και είναι προστά μόνο στην αίσθηση. Αργότερα γράφοντας τον Σοφιστή και εξετάζοντας το πρόβλημα ενδελεχέστερα έγραψε "Πριν νομίζαμε πως γνωρίζαμε τι είναι το Είναι, τώρα όμως είμαστε σε απορία". Αποκλίνει δε στην άποψη στον Σοφιστή ότι το κύριο γνώρισμα για το "ον" είναι η ενέργεια και το πάθος και ότι το "ον" δεν είναι τίποτε άλλο παρά "δύναμη". "Τίθεμαι γαρ όσον ορίζειν τα όντα, ως έστιν ουκ άλλο τι πήλην δύναμις" (247 E). Με την ουσία του όντος, το Είναι, ασχολήθηκαν και άλλοι ονομαστοί φιλόσοφοι. Ο Ηράκλειτος αποφάνθηκε ότι το Είναι κινείται και αποτελείται από το αέναο γίγνεσθαι. Ο Παρμενίδης αντίθετα ότι είναι αιώνιο και ακίνητο είναι ο *vous*, η νόηση. Ο Θαλῆς, το έμψυχο ύδωρ. Ο Δημόκριτος τα άτομα. Από τους μεγαγενέστερους, ο Καντ το Είναι είναι θέση (POSITION). Ο Έγελος, απόλυτη έννοια, ο Νίτσε, θέληση για δύναμη.

Ο Αριστοτέλης, αν και μαθητής του Πλάτωνα, μετέβαλε άρδην την έννοια του Είναι. Ενώ κατά τον Πλάτωνα το "ον" η ουσία του όντος, είναι δύναμη ή ιδέα, κάτι το γενικό, το καθολικό, κατά τον Αριστοτέλη, το καθολικό δεν μπορεί να είναι ουσία, "μηδέν των καθόλου δυνατόν ουσίαν είναι", αλλά κάτι το συγκεκριμένο, το τάδε τι. Δεν επεδίωξε όμως να δώσει καίρια και ουσιαστική απάντηση στο μεγάλο ερώτη-

μα, ποια είναι η ουσία του όντος, τι εστί το ον. Έθεσε όμως με σαφήνεια και πληρότητα και θαυμαστή ποιητικότητα ο Αριστοτέλης το μεγάλο οντολογικό ερώτημα, στο οποίο τόσοι αιώνες φιλοσοφικού στοχασμού δεν μπόρεσαν ακόμη να δώσουν σαφή απάντηση. "Και δη και το πάλαι τε και νυν και αεί ζητούμενον και αεί απορούμενον, τι το όν, τούτο εστί τις η ουσία" (μετά τα Φυσικά 1028 2) δηλ. (από τον πανάρχαιο δα καιρό και τώρα έως τον αιώνα τον άπαντα το πάντοτε ζητούμενο και αιώνια απορρούμενο ερώτημα, τι εστί το όν, σημαίνει ποια είναι η ουσία).

Ακόμα κι ο μεγάλος οντολόγος φιλόσοφος Μάρτιν Χάιντεγκερ, το μεγαλύτερο φιλοσοφικό πνεύμα του 20ου αιώνα, ο οποίος πέθανε στις 26 Μαΐου του 1976, παρά την πολυχρόνια ενασχόληση του και την αγωνιώδη αναζήτηση του "νοήματος του Είναι" δεν μπόρεσε να δώσει διαφωτιστική απάντηση και κλείνει το απορρητικό περί του Είναι έργο του, "Ο Καντ και το πρόβλημα της μεταφυσικής" με την ανωτέρω αριστοτελική οντολογική απορία.

"Η ουσία των πραγμάτων μας διαφεύγει" γράφει ο Μπερέζον στο έργο του Δημιουργική εξέλιξη" και θα μας διαφεύγει πάντα. Οι γνώσεις μας είναι σχετικές το απόλυτο δεν μας είναι προσιτό".

Καμιά μέχρι σήμερα φιλοσοφική διάνοια δεν μπόρεσε να συλληφθεί και να ορίσει το ον στην ουσία και την πραγματικότητα του και έτσι η "γιγοντομαχία περί της ουσίας", όπως ονόμασε το οντολογικό αυτό πρόβλημα ο Πλάτων, συνεχίζεται και θα συνεχίζεται.

Παρότι ο Αριστοτέλης, όπως προκύπτει ξεκάθαρα από το ανωτέρω οντολογικό του ερώτημα αλλά και από το όλο έργο του, δεν έλισσε ούτε προσπάθησε να λύσει τελειωτικά και καίρια το πρόβλημα της ουσίας του όντος και έμεινε πάντοτε απορρητικός περί του Είναι και θ' αποτελεί έκτοτε το οντολογικό πρόβλημα αντικείμενο αναζητήσεως και ερεύνης ανά τους αιώνες, επεσήμανε όμως το γεγονός ότι το ον εκλαμβάνεται υπό πολλές σημασίες "το ον λέγεται πολλαχώς". Τις διάφορες δε σημασιολογικές ποικιλίες συνόψισε στις εξής τέσσαρες κεφαλαιώσεις αντιλήψεις περί του όντος: α) ον κατά συμβεβηκός. Επιστημονική αντίθηψη β) ον κατά τα σχήματα των κατηγοριών,

Μεταφυσική γ) όν ως αιτηθές, θεμελιώδης οντολογία και δ) ον δυνάμει και ενεργεία. Η τελευταία περίπτωση είναι αυτή που αναφέρεται στην θρησκεία και την ύπαρξη του Θεού και αυτή που μας ενδιαφέρει για την αριστοτελική Θεολογία.

Ο Αριστοτέλης είναι εκείνος που πρώτος προσδιόρισε τις δύο αιτές ιδιότητες του όντος, "δυνάμει όν" και "ενεργεία ον" "επει δε διττόν το ον, μεταβάλλει παν εκ του δυνάμει όντος εις τη ενεργεία ον" (Μετά τα Φυσικά Λ 2), που και σήμερα ακόμη γίνεται χρήση στη φιλοσοφία και στην επιστήμη. Λέγοντας "δυνάμει ον" εννοούμε το πράγμα που έχει μέσα του υπολανθάνουσες δυνάμεις ικανές να το οδηγήσουν και το προαγάγουν σε εξέλιξη και ανάπτυξη. Το ίδιο συμβαίνει και στον άνθρωπο. Όταν οι λανθάνουσες αιτές ικανότητες και προδιαθέσεις αναπτυχθούν ολοκληρωτικά

και φθάσει το ον στην πλήρη και τελεία ανάπτυξη του, τότε συντελείται και πραγματοποιείται και η "εντελέχεια" του όντος δηλ. Η κορύφωση της αναπτύξεως του και η τελειοποίηση του. Γίατο και κάθε όν εμπεριέχει στην τελειοποίηση του, στο τελευταίο στάδιο αναπτύξεως και τον τελικό σκοπό "το τέλος, τον σκοπό εντός του" εξ ού κι ο όρος "εντελέχεια" και προς τον προκαθορισμένο αυτό σκοπό κατευθύνεται "το δε δυνάμει εις εντελέχειαν βαδίζειν" (Φυσ. 257 7). Όταν οι λανθάνουσες αυτές δυνάμεις δραστηριοποιούνται και αναπτύσσονται τότε το ον είναι "ενεργεία" π.χ. ο σπόρος ενός φυτού ή δέντρου έχει την δύναμη να γίνει φυτό ή δέντρο, και όταν είναι σπόρος είναι "δυνάμει όν". Επίσης και ένα παιδί έχει π.χ. καλλιτεχνικές κλίσεις, είναι "καλλιτέχνης δυνάμει" και όταν τις καλλιεργήσει και αναπτύξει γίνεται "καλλιτέχνης ενεργεία". Έτσι γένεση και δημιουργία υπάρχει εκεί όπου ένα δυνάμει ον γίνεται ον ενεργεία. Και επειδή κατά τον Αριστοτέλη το δυνάμει ον είναι ύπην και το ενεργεία μορφή, γένεση συνεπώς είναι η μορφοποίηση της ύπην, η μετάβαση από το δυνάμει όν, την δυνατότητα στο ενεργεία ον, την πραγματικότητα. Για να συντελεστεί αυτή όμως η μετάβαση είναι απαραίτητη ενέργεια "αεί γαρ εκ του δυνάμει όντος γίνεται το ενεργεία ον με την επενέργεια ἀλλού ενεργεία όντος". Κάθε δηλ. ενέργεια κάθε κίνηση έχει αιτία προηγούμενη χρονικώς ενέργεια. Εάν δε αναζητήσουμε όλες τις ενέργειες που προηγούνται χρονικά τότε φτάνουμε ή στο άπειρο ή στο πρώτο κινούντο, όπως αποφαίνεται ο Αριστοτέλης. "Επεί δε το κινούμενο ανάγκη υπό τίνος κινείσθαι, και το πρώτον κινούντοντον είναι καθ'εαυτό ..." (Μετά τα Φυσικά Λ 8). Το πρώτο αυτό κινούντο είναι ο Θεός και είναι ύπαρξη θαυμαστή "ο Θεός αεί θαυμαστόν". Είναι νη πρώτη ακίνητη αρχή κάθε κινήσεως, καθαρή ενέργεια και καθαρό είδος. Είναι ον αϊδιον και άριστον και μέσα στον Θεό υπάρχει "Ζωή και αιών συνεχής". "Φαμέν δε τον Θεόν είναι ζών αϊδιον άριστον ώστε ζωή και αιών συνεχής και αϊδιος υπάρχει τω Θεώ, τούτο γαρ ο Θεός" Δηλ. (Λέμε πράγματι ότι ο Θεός είναι ζωντανό αϊδιο άριστον ον, ώστε ζωή και αιώνας συνεχής και αδιάκοπος υπάρχει στο Θεό, γιατί αυτά αποτελούν την ουσία του Θεού). Οπως παρατηρούμε εδώ ο Αριστοτέλης προσπαθεί να προσδιορίσει ορισμένες από τις ιδιότητες του Θεού, καίτοι, ως τυγχάνει γνωστό, η επιστημονική γνώση του Θεού είναι αδύνατη. Τούτο παραδέχεται και η Εκκλησία μας και η Αγία Γραφή αποκαλεί το Θεό "αόρατο εν απροσίτω οικούντι φωτί", κατά δε τον Απόστολον Πιαύλον τον Θεόν γιγνώσκομε "εκ μέρους μόνον", η δε άμεση γνώση της ουσίας του Θεού θα γίνει μόνο στην πέραν

του τάφου ζωή "ένθα οψόμεθα Αυτόν, καθώς εστίν". Την αδυναμία αυτή της επιστημονικής γνώσεως του Θεού αντειλήφθηκε πολύ χωρίς η ελληνική σκέψη. Ο Πλάτων στον Τίμαιο μας το πλέι ξεκάθαρα "τον μεν ποιητήν και πατέρα τούδε του παντός ευρείν τε έργον και ευρόντα εις πάντας αδύνατον πέγειν", που σημαίνει ότι είναι αδύνατο να βρει κανές τον δημιουργό του σύμπαντος και αν τον βρει είναι αδύνατο να τον ανακοινώσει σε όλους. Επίσης και αυτή η αποκάλυψη του αιηθινού Θεού πάλι δεν είναι έργο ανθρώπινο, και η φανέρωση στους ανθρώπους του αιηθινού Θεού και του Μεσαία και Σωτήρα της ανθρωπότητας είναι έργο της Θείας αποκαλύψεως. Και το γεγονός αυτό επίσης είχε αντιληφθεί ενωρίς η αρχαία ελληνική σκέψη. Μας το πλέι με σαφήνεια και ενάργεια ο Αισχύλος στον Προμηθέα Δεσμώτη δια του στόματος του Ερμή προς τον εσταυρωμένο Ολύμπιο Τιτάνα. "Κι αυτό του μαρτυρίου σου μη προσμένει τέλος, πριν να βρεθεί κανές Θεός που να θελήσει να πάρει επάνω του τα πάθη τα δικά σου, και αντί για σένα να πάει στον άραχθο του Άδη, σ' ανήλιαγο τα βάθη του Ταρτάρου". Ο Θεός κατά τον Αριστοτέλη ως κίνούντο ευρισκόμενος στον υπερβατικό κόσμο, προκαλεί την κίνηση στα όντα και αποτελεί αντικείμενο πόθου και έρωτος γιατά "κινεί δε ως ερώμενον". Ο Θεός εμπνέοντας στον κόσμο έρωτα θέτει αυτόν σε κίνηση. Όλα τα έμβια όντα, φυτά, ζώα, άνθρωποι, στα οποία προκαλεί έρωτα ο Θεός, στρέφονται νοσταλγικά και με πόθο προς το απόλυτο αυτό Πνεύμα και κάνουν ότι αρμόζει στη φύση τους προς χάριν του πάντοτε με ενατένιση προς Αυτόν. Είναι ο τελικός σκοπός προς τον οποίον τείνουν όλα τα πράγματα. "Η κίνηση και η ζωή δεν είναι τίποτε άλλο σ' ολόκληρη την φύση" γράφει ο Αριστοτέλης, "από μια τεράστια ορμή προς τα πρόσω, συνειδητή ή ασυνειδητή ώθηση προς την τελειότητα ήτοι προς τον Θεό, καθαρή σκέψη, σκέψη εν ενεργείᾳ, σκέψη ουσιαστική και ζώσα". Η μεταφυσική αυτή σύλληψη του Αριστοτέλη γράφει ο Κρουαζέ στην ιστορία του της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας "είναι μια από τις πιο μεγαλειώδεις και σε αυστηρότητα εκφράσεως μια από τις πιο ποιητικές εκδηλώσεις της ανθρωπότητας". Και δεν έχει καθόλου άδικο αφού μέσα στη φύση το κάθε δημιούργημα από τη γέννηση του ακολουθεί μια εξελικτική πορεία προς την τελειότητα.

Ο Θεός κατά τον Αριστοτέλη είναι και το πρώτον ορεκτόν, το ύψιστο αγαθό το οποίο ορέγεται και κατευθύνεται προς αυτό κάθε ύπαρξη κι οιλόκληρο το σύ-

μπαν, γι' αυτό και ο Αριστοτέλης στα Ηθικά Ευδήμεια καθορίζει ως απώτερο σκοπό του ανθρωπίνου βίου "το Θεόν θεραπεύειν και θεωρείν". Ο Αριστοτελικός αυτός κανόνας αποτελεί αληθινά προδρομικό χριστιανικό μήνυμα.

Ο Θεός κατά τον Αριστοτέλη, εκτός από πρώτο κινούν ακίνητο, που θέτει σε κίνηση το γίγνεσθαι και προκαλεί την ενέργεια προς την εξέπληξη και την τελειότητα των όντων, είναι και οικοδόμος του κόσμου "...έστεν ο τούδε του παντός δημιουργός ο Θεός" (Περί φιλοσοφίας). Είναι η αιτία και η αρχή των πάντων, "ο δε γαρ Θεός δοκεί των αιτίων πάσιν είναι και αρχή τις".

Κι ο κόσμος, ως θεϊκό δημιούργημα, ως οργανισμός με αυτοσκοπό και με την τελεοποίηση, που επικρατεί στη φύση "ουδέν η φύσις μάτην ποιεί" είναι κατά τον Αριστοτέλη ένα θεϊκό καλλιτέχνημα και με αιώνια διάρκεια. "Ο Θεός ενδείχεται ποιήσας την γέννησιν".

Την κοσμολογία αυτή υιοθέτησε απόλυτα η Δυτική Εκκλησία κατά τον Μεσαίωνα.

Αναπτύχθηκε ιδιαίτερα από τον περίφημο αριστοτελιστή δομινικανό μοναχό Θωμά τον Ακινάτη, ο οποίος, ως γνωστόν, συντέριασε την αριστοτελική φιλοσοφία με την χριστιανική Θεολογία, επίσης από τον Δάντη και απετέλεσε η Κοσμολογία αυτή την βασική θεωρία της χριστιανικής Θεολογίας.

Εν κατακλείδι ο Θεός κατά τον Αριστοτέλη, δεν είναι μόνο το πρώτον κινούν ακίνητο, η αρχή κάθε κινήσεως όπως είχε υποστηρίξει και ο πλατωνιστής Πλάτων, κι ο κόσμος αιώνιος, αγέννητος και άφθαρτος όπως υποστηρίζουν πολλοί μελετητές του Αριστοτέλη. Ο Θεός αντίθετα είναι και ο ποιητής του σύμπαντος, ο δημιουργός δηλ. εκ του μηδενός του σύμπαντος και της ουσίας και του Είναι, όπως αντιποστήριξε ο Πατριάρχης Κων/πόλεως και αριστοτελιστής Γεννάδιος Σχολάριος, επικαθιούμενος για την στήριξη της γνώμης αυτής και σχετικά χωρία από τα έργα του Αριστοτέλη. Είναι κατά τον Αριστοτέλη ο Θεός, όπως επεσήμανε ο Σχολάριος, το κινούν ακίνητο και το ποιητικό αίτιο, το παραδειγματικό και το τελικό αίτιο. Την άποψη ότι ο Θεός, κατά τον Αριστοτέλη, είναι και οικοδόμος του κόσμου κί' ο κόσμος θεϊκό καλλιτέχνημα υποστηρίζει και ο Ιω. Θεοδωρακόπουλος (Εἰσαγ. Στη Φιλοσοφία τομ. Α' σ.266 και 272).

Πολλά είναι στ' αλήθεια τα χωρία στο έργο του Αριστοτέλη και πολλές οι ιδέες και οι διδασκαλίες του μεγάλου Σταγειρίτη, αλλά και άλλων σοφών της Ελληνικής αρχαιότητας, που είναι προδρομικές για το Χριστιανισμό. Κι' αυτό είναι ένα σημείο που πρέπει να τονισθεί και να εξαρθεί ιδιαίτερα. Το αρχαίο Ελληνικό πνεύμα πρόδρομος του Χριστιανισμού και όχι μόνον η Παλαιά Διαθήκη κί' ο Νόμος των Εβραίων. Η διαπίστωση του γεγονότος αυτού και η διακήρυξη της μεγάλης αυτής αλήθειας ανάγεται στα πρώτα ακόμη χρόνια του Χριστιανισμού, αλλά δυστυχώς στις μέρες μας έχει παραμεριστεί ή έχει ξεχαστεί. Ο Κλήμης ο Αθηναίος, γνωστός

ως Κλήμης ο Αλεξανδρεύς, ιδρυτής της πρώτης Χριστιανικής σχολής στην Αλεξάνδρεια και ο μαθητής του ο μέγας Ωριγένης, διεκήρυξαν ότι η φιλοσοφία των Ελλήνων ήταν δώρο του Θεού, και όπως ο Νόμος των Ιουδαίων, έτσι και ο Λόγος, η φιλοσοφία, ήταν μια "παιδαγωγία εις Χριστόν", μία προπαιδεία των Ελλήνων για τον Χριστιανισμό.

Ο Ιουστίνος, αξιόλογος πατέρης της Εκκλησίας, εδίδαξε ότι η διδασκαλία του Χριστού ήτο τελειοποίηση της ηθικής φιλοσοφίας των Ελλήνων και ότι Έλληνες σοφοί τη βοηθεία "του σπερματικού Λόγου" κατέστησαν ικανοί να διδάξουν "σπέρματα απληθείας" και οι "μετά Λόγου δε βιώσαντες" προ Χριστού φιλόσοφοι "εισίν Χριστιανοί". Όπως παραδεχόμαστε για τους πατέρες της Εκκλησίας ότι θεία εκλάμψει, δηλ. κατά θεοπνευστία έγραψαν τα συγγράμματα τους, το ίδιο και οι αρχαίοι σοφοί με θεία φώτιση και με σπέρματα θείου Λόγου διετύπωσαν προχριστιανικές αλήθειες. Ο Ιερός Αυγουστίνος, ο πλέον σημαίνων χριστιανός θεολόγος της Δύσεως, στο έργο του "περί της Πολιτείας του Θεού" παραχωρεί στον Πλάτωνα τον θρόνο ολόκληρης της προχριστιανικής Θεολογίας, βρίσκει δε μεταξύ της φιλοσοφίας του Πλάτωνα και των Αγίων Γραφών πολλής ομοιότητες. Η Χριστιανική Θεολογία των πατέρων είναι κατ' αυτόν, προϊόν της φιλοσοφικής επεξεργασίας της χριστιανικής θρησκείας σύμφωνα με τις έννοιες και τις μεθόδους της πλατωνικής θεολογίας. Μάλιστα ο διακεκριμένος και σοφός ελληνιστής ο Βέρνερ Γιαίγκερ, ο κράτιστος κλασσικός φιλόλογος της εποχής μας, συγγράφεας των περισσούδαστων έργων "Παιδεία" και "Αριστοτέλης" θεωρεί τους πατέρες του 4ου αιώνος ως σχολιαστές του αρχαίου ελληνικού πνεύματος. Ας μου επιτραπεί να αναφέρω ένα μόνο δείγμα της προδρομικότητος του ελληνικού πνεύματος, το "εν αυτῷ γαρ καὶ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ εσμέν του γαρ καὶ γένος εσμέν" από τον Λόγο του Αποστόλου Παύλου στον Άρειο Πάγο, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά κομμάτι απ' την εισαγωγή του αστρονομικού ποιήματος του ποιητού Αράτου "Φαινόμενα" κι από τον ύμνο προς τον Δία, γραμμένου ίσως στην Πέλλαια, όπου φιλοξενήθηκε από τον Αντίγονο τον Γονατά. Την προδρομικότητα και τη σημασία του ελληνικού πνεύματος για το Χριστιανισμό την διεκήρυξε, εξ' αλληλου, ο ίδιος Ιησούς "ελλήνισθεν ηώρα ίνα δοξασθεί ο Υἱός του Ανθρώπου". Και δυστυχώς εμείς σήμερα θεωρούμε τους προχριστιανούς σοφούς προγόνους μας ως ειδωλολάτρες και το διδάσκουμε ακόμα και στα Ελληνόπουλα. Είναι καιρός πλέον εμείς οι Νεοέλληνες να δούμε τους σοφούς προγόνους μας απ' τη σωστή σκοπιά των προδρόμων του Χριστιανισμού και να κάνουμε σωστή και δίκαιη θεώρηση, του προδρομικού για τον χριστιανισμό, έργου τους.

Καιρός όμως να δούμε και τις περί ανθρώπου φιλοσοφικές αντιλήψεις του μεγάλου Σταγειρίτη.

Η συνέχεια του άρθρου στο επόμενο τεύχος.

Τ.Α. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
«ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ»
Β' ΕΚΔΟΣΗ

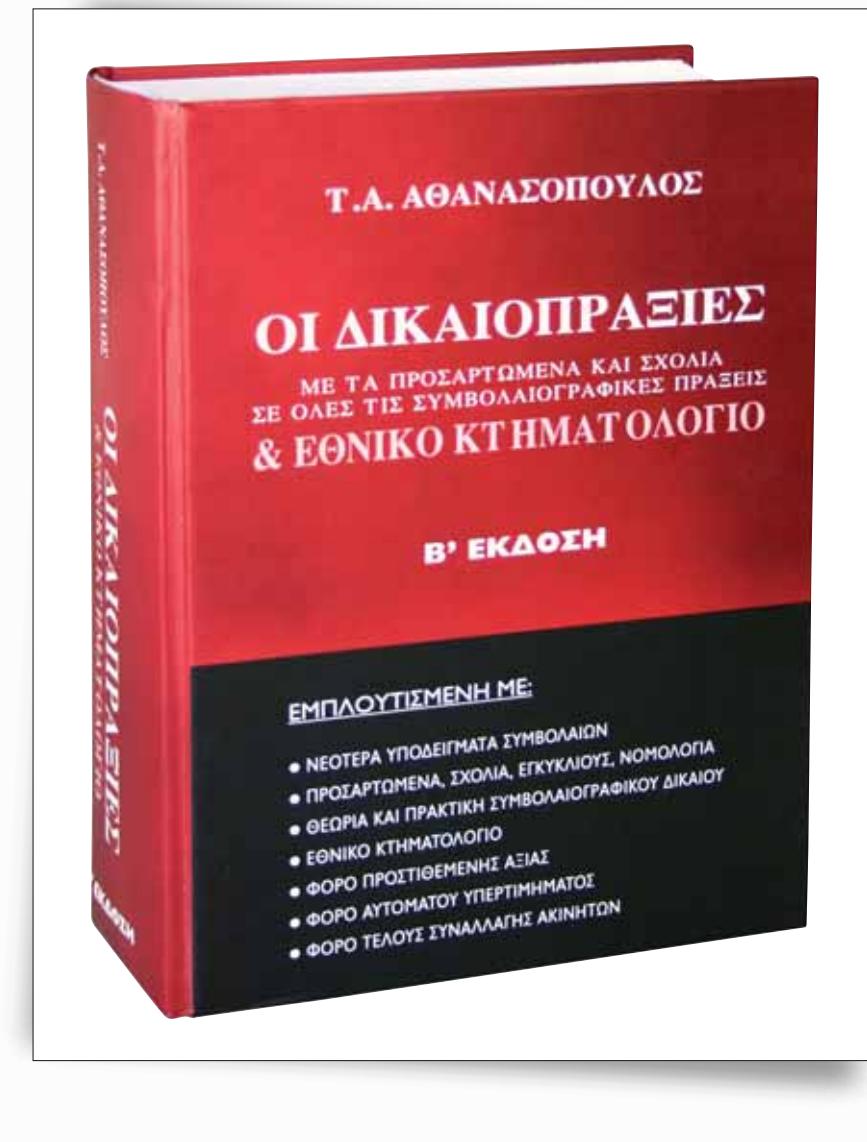
Εντυπωσιακή η Β' έκδοση των «Δικαιοπραξιών» του συναδέλφου συγγραφέα – καθηγητή Τάσου Αθανασόπουλου.

Αν και συνέχεια της προ οκταετίας πρώτης έκδοσης του ιδίου, η ύπηρει διπλασιαστεί. Σ' αυτήν έχει προστεθεί κεφάλαιο με θέμα τον θεσμό του Εθνικού Κτηματολογίου μετά το Ν.3841/2006, στο οποίο ο συγγραφέας δίνει λύσεις σε πολλά προβλήματα που απασχολούν τον νομικό κόσμο του Κτηματολογίου, εκφέρει σθεναρώς της απόψεις του και προτείνει εύστοχες τροποποιήσεις στην κείμενη κτηματολογική νομοθεσία.

Επίσης η ύπηρη έχει αυξηθεί με την ερμηνεία βασικών άρθρων του Κώδικα Συμβολαιογράφων και των περί τούτον νόμων και την προσθήκη νεωτέρων υποδειγμάτων συμβολαίων, με πληρέστατη παράθεση των προσαρτωμένων σ' αυτά, πληθώρα σχολίων και εγκυκλίων και πλουσιότατη νομοθεσία.

Στην έκδοση αυτή εμπεριέχονται ακόμη στοιχεία πτωχευτικού δικαίου και κεφάλαια αναγόμενα στο δίκαιο των αξιογράφων, το φορολογικό δίκαιο, το δίκαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης, το δασικό δίκαιο, το πολεοδομικό δίκαιο, σε σχέση προς τα τοπογραφικά διαγράμματα και την πράξη εφαρμογής και το δίκαιο των ανωνύμων εταιρειών.

Βασικός κορμός του συγγράματος παραμένουν οι δικαιοπραξίες, που συνιστούν την καθημερινή κατά κανόνα ενασχόληση του συμβολαιογράφου.

Η Β' έκδοση των δικαιοπραξιών του Τάσου Αθανασόπουλου βάσιμα θα μπορούσε κανέίς να ισχυριστεί ότι είναι το μόνο σε κυκλοφορία έργο που διαλαμβάνει «Άπασα την συμβολαιογραφική ύλη».

Ο πλέον πολυγράφος μέχρι σήμερα Έλλην συγγραφέας - συμβολαιογράφος, προσφέρει με το έργο του αυτό ένα πολύτιμο επιστημονικό βούθημα στον Έλληνα νομικό, ξεχωριστό για τον Έλληνα συνάδελφό του. Και όχι μόνο.

Ευάγγελος Γ. Σαρρής

Τέως Πρόεδρος

Συμβολαιογράφικού Συλλόγου Εφετείου Θεσσαλονίκης

Ο Αιτάριος
εύχεται στους αναγνώστες του

Καλό καλοκαίρι